

ПРОСПЕКТ

ВАБТЕК МЗТ АД СКОПЈЕ

Назив на друштвото: **Акционерско друштво за производство на сопирачка опрема ВАБТЕК МЗТ АД Скопје**

Адреса: ул. Перо Наков бр.124, Скопје

Котација на акции на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје на Официјалниот Пазар на Македонската Берза за хартии од вредност АД Скопје, на подсегментот “ЗАДОЛЖИТЕЛНА КОТАЦИЈА”.

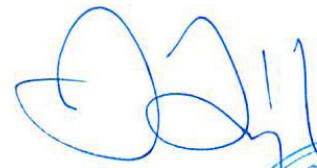
Покровител на котацијата

НЛБ Тутунска Банка АД Скопје

Април 2013

ИЗЈАВА НА ОДГОВОРНОТО ЛИЦЕ НА ДРУШТВОТО

Според нашите уверувања и согласно нашите сознанија и податоци со кои располагаме, под целосна морална, материјална и кривична одговорност, изјавуваме дека сите податоци од овој Проспект сочинуваат целосно и вистинско прикажување на имотот и обврските, добивките и загубите, финансиската и деловната состојба на издавачот, правата содржани во хартиите од вредност и дека не се изоставени податоци кои би можеле да влијаат на целовитоста и вистинитоста на овој проспект.

Генерален директор

25/04/2013

СОДРЖИНА

1.	ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ	4
2.	ПОДАТОЦИ ЗА ИЗДАВАЧОТ И КАПИТАЛОТ НА ИЗДАВАЧОТ	5
3.	ПОДАТОЦИ ЗА ДЕЛОВНИТЕ АКТИВНОСТИ НА ИЗДАВАЧОТ	8
4.	ФИНАНСИСКИ ПОДАТОЦИ	12
5.	ПОДАТОЦИ ЗА АКЦИИТЕ ЗА КОИ СЕ БАРА КОТАЦИЈА	13
6.	ПОДАТОЦИ ЗА ОРГАНИТЕ НА УПРАВУВАЊЕ НА ИЗДАВАЧОТ	18
7.	РАЗВОЈНИ ПЕРСПЕКТИВИ	22
8.	ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ	24

1. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

- Проспектот е изгoten согласно Правилникот за котација на хартии од вредност на Македонската Берза за хартии од вредност АД Скопје од 15.03.2013 и Законот за хартии од вредност (Службен весник на РМ бр. 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135//11, 13/13).
- Друштвото има сметки во следните банки:
  - НЛБ Тутунска банка АД Скопје, ул. Водњанска бр.1, Скопје.
  - Комерцијална банка АД Скопје, кеј Димитар Влахов бр.4, Скопје
- Ревизор на годишните сметки на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје за 2011 и 2010 е друштвото Б и Љ, Боро и Љупчо ДОО Скопје со седиште на ул. Дрезденска бр.52, Скопје. За ревизија на годишната сметка за 2012 година е избрано друштвото Ернст и Јанг – Овластени ревизори ДОО Скопје со седиште на Октомвриската Револуција 18.
- Друштвото нема добиено негативно или квалификувано мислење од ревизорот, меѓутоа финансиските извештаи за 2011 и 2010 се ретроактивно корегирани во Ноември 2012 година како резултат на сметководствени грешки. Грешките се однесуваат на вреднувањето на залихите, евидентирањето на вишок по попис и класификација на опрема со животен век подолг од една година како залиха. Ефектите од корекциите се прикажани во ревидираните финансиски извештаи.
- Проспектот не претставува ниту понуда за продажба, ниту повик за купување на акциите на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје. Проспектот не смее да се смета за препорака за купување на акции на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје, а секој потенцијален инвеститор се упатува на сопствена проценка на финансиската состојба на работењето на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје.
- Барањето за котација се однесува за следните родови на акции: 80.295 обични акции со номинална вредност 51,13 EUR и ИСИН број: MKMZHE101012
- Пред приемот на котацијата на Официјалниот пазар на Македонската Берза АД Скопје на подсегментот Задолжителна котација, со акциите на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје се тргува на Редовниот Пазар на подсегментот Пазар на друштва со посебни обврски за известување.

2. ПОДАТОЦИ ЗА ИЗДАВАЧОТ И КАПИТАЛОТ НА ИЗДАВАЧОТ

- Назив на друштвото: Акционерско друштво за производство на сопирачка опрема ВАБТЕК МЗТ АД Скопје.
- Седиште на друштвото е на ул. Перо Наков бр.124, Скопје
- Друштвото настапа со Програмата и Одлуката за начинот на остварување на трансформацијата на МЗТ ХЕПОС ДОО Скопје според Законот за преструктуирање на дел од претпријатијата кои во своето работење исказувале загуба. Друштвото спроведе транформација на општествениот капитал на претпријатието МЗТ ХЕПОС со комбинација на моделите: Претворање на побарувањата на доверителите во траен влог и Продажба на лица кои го преземаат управувањето со претпријатието (одлука бр. 02-07/75 од 11.12.1995).
- Согласно податоците од тековната состојба во Централниот Регистар на Република Македонија, Друштвото е основано на 22.05.1997
- Основна дејност на Друштвото е производство на сопирачка опрема за шински возила
- Основната главнина на Друштвото со состојба на ден 31.12.2012 година, изнесува 4.105.417 евра и е поделена на 80.295 обични акции со право на глас. Една акција има номинална вредност од 51,13 еври. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар на хартии од вредност на РМ.
- Обичните акции им даваат на акционерите:
  - право на глас во собранието на друштвото;
  - право на исплата на дел од добивката (дивиденда), и
  - право на исплата на дел од остатокот од ликвидациската, односно стечајната маса на друштвото.
- Зголемувањето на основната главнина на друштвото може да се врши:
  1. Со влогови;
  2. Со условно зголемување на основната главнина;
  3. Со одобрен капитал и
  4. Од средствата на друштвото.
- Зголемувањето на основната главнина се врши со одлука на собранието за зголемување на главнината. Одлука за зголемување на основната главнина има карактер на одлука на измена на статутот. Ако новоиздадените акции се издаваат со износ повисок од номиналниот износ на акциите, во одлуката за зголемување на основната главнина мора да се одреди износот под кој што акциите не можат да бидат издадени. Одлуката за зголемување на основната главнина содржи податоци за износот, начинот и датумот на зголемувањето на основната

главнина, бројот, родот и класите на акциите, паричните и непаричните влогови врз основа на кои што се преземаат новоиздадените акции и други податоци определени со одредбите од Законот за трговските друштва, според соодветен начин на зголемување на основната главнина.

- Одлуката за зголемување на основната главнина се донесува со мнозинство гласови кое не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас - претставени на собранието. Ако постојат повеќе родови акции, одлуката е полноважна ако се согласат за тоа акционерите од секој род акции. Одлуката за согласност акционерите од секој род акции ја донесуваат со мнозинство гласови кое не може да изнесува под две третини од секој род акции.
- Основната главнина може да биде намалена со:
  - намалување на номиналниот износ на еден или на повеќе родови и на класи акции
  - спојување на една или повеќе акции, со тоа што најмалиот номинален износ на споената акција не може да биде помал од едно ЕВРО;
  - повлекување на сопствени и други акции, ако со повлекувањето се врши намалување на основната главнина.
- По намалувањето на основната главнина и бројот на акциите, односно по повлекувањето на сопствените и на други акции, ако со повлекувањето се врши намалување на основната главнина, по уписот и по објавувањето на уписот на намалувањето на основната главнина во трговскиот регистар, акциите се поништуваат. Основната главнина не може да се намали повеќе од најмалиот номинален износ определен за основната главнина со Законот за трговските друштва
- Намалувањето на основната главнина се врши со одлука за намалување на основната главнина што ја донесува собранието со мнозинство гласови коишто не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието. Ако постојат повеќе родови акции, за полноважноста на одлуката е потребна согласност на акционерите од секој род акции, со мнозинство коешто не може да изнесува под две третини од секој род акции. За давање согласност, акционерите од секој род акции донесуваат посебна одлука за согласност. Со одлуката за намалување на основната главнина се определуваат износот, целта како и начинот за спроведување на намалувањето на основната главнина. Ако намалувањето на основната главнина се врши со цел да им биде вратен дел од намалената основна главнина на акционерите, тоа мора посебно да се наведе во одлуката. Во поканата со којашто се свикува собранието на коешто се одлучува за намалувањето на основната главнина се наведуваат причината, целта и начинот на кој ќе се изврши намалувањето на основната главнина.
- Кога како последица од намалувањето на основната главнина дотогашните акции треба да се заменат или на нив да се означи помала вредност, одборот на директорите, три пати во интервали од осум дена

ги повикува со покана акционерите во рок од два месеца од денот на последната објава, на одредени места да ги положат своите акции со потврда дека ги положуваат. Во поканата акционерите се предупредуваат дека ќе бидат поништени акциите кои не биле положени благовремено. Рокот за положување изнесува два месеца од денот на доставувањето на писмото на поштата. Се поништуваат и оние положени акции кои не го достигнуваат бројот потребен за замена.

- Во последните две години друштвото нема промени во структурата на капиталот во смисла на износите на емитираниот капитал и бројот на акции кои го сочинуваат вкупниот капитал.
- Друштвото нема издадено должнички конвертибилни хартии од вредност.
- Единствен акционер со учество од над 5% во вкупниот број на издадени акции е странскиот правен субјект Poli S.R.L, Италија, кој заклучно со 01 Април 2013 година поседува 87,40% од вкупниот број на издадени акции на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје. Основно матично претпријатие на Poli S.R.L, Италија и на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје е Westinghouse Air Brake Corporation (WABTEC), Вилмердинг, Пенсильванија, САД.
- Друштвото поседува 100% од сопственичкиот капитал на подружницата ВАБТЕК МЗТ Полска кое е инкорпорирано и со седиште во Полска. Консолидираните финансиски извештаи се состојат од финансиските извештаи на Друштвото и неговата подружница Вабтек МЗТ Полска. Финансиските извештаи на консолидираната подружница се подготвени за истата година на известување како и извештаите на матичната компанија, користејќи конзистентни сметководствени политики. Сите меѓукомпанииски салда, трансакции, приходи и трошоци и добивки и загуби кои произлегуваат од трансакциите во рамките на Групацијата, а кои се евидентираат како средства се целосно елиминирани.
- Друштвото нема во тек постапки за издавање на акции заради спојувања, поделби или понуди за преземања други друштва.

3. ПОДАТОЦИ ЗА ДЕЛОВНИТЕ АКТИВНОСТИ НА ИЗДАВАЧОТ

- ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје започнува со производство на сопирачки и опрема за шински возила во 1953 година како дел од комплексот на Металски Завод Тито – Скопје од кој се одвојува во 1995 година согласно планот за трансформација. Во 2003 година друштвото е превземено од Poli S.R.L, Италија. Во 2008 година ВАБТЕК МЗТ станува дел од Westinghouse Air Brake Technologies Corporation (WABTEC), Вилмердинг, Пенсилванија, САД, водечки светски производител на “high-tech” опрема – подсклопови и компоненти за:
  - Локомотиви
  - Товарни вагони
  - Патнички шински возила

На површина од 15.000 м² со над 100 машини, низ 4 специјални процеси, и со над 300 врвни професионалци од кои 41 инженери, ВАБТЕК МЗТ е целосно посветен на развој, производство и одржување на комплетни сопирачкисистеми за:

- Товарни вагони
- Патнички вагони
- Електромоторни возови и метроа
- Локомотиви и специјални возила
- Пробници

Како резултат од вложувањата во развој на нови производи, иноваторите од Вабтек МЗТ се редовни добитници на домашни и меѓународни признанија од областа на иновациите и патентите. Во 2012 година се добиени следните признанија:

- Златен Медал за пронајдок на светската изложба за Патенти во Нинберг Германија за 2012 година
- Патент на Годината за 2012 година.

Производното портфолио на ВАБТЕК МЗТ го сочинуваат следниве главни производи:

- Комплетна опрема за товарна сопирачки по UIC стандарди
- Блок цилиндер регулатор
- Комбиниран цилиндер регулатор
- Интегрирано сопирачко полужје (IBB)
- Контролни пневматски панели
- Системи за подготовка на воздух
- Пневматски подсклопови
- Резервоари
- Пробници

ВИЗИЈА

Нашата визија е со дизајн, производство и испорака на сопирачка опрема, делови и услуги, да го поставиме Вабтек МЗТ како глобален конкурентен испорачател во секторот на железнички товарни возила и влегувајќи на пазарите во Северна и Јужна Америка, Европа и Азија.

МИСИЈА

Посветени сме на постојано зголемување на задоволството на нашите корисници, што е овозможено од креативен и доверлив тим, кој создава добар инженеринг, висок квалитет и сопирачки системи за железнички возила со ниски цени, за купувачи во филијалите на Wabtec Freight и Wabtec Transit, и надвор од нив.

ЦЕЛИ

- Обезбедување безбедни работни места и кариерен развој
- Спроведување на проценка на изведба и индивидуален развој на вработените
- Развивање на сервисна мрежа во земји од Европската Унија, Турција
- Обезбедување нови купувачи
- Развој на нови производи
- Подобрување на односи со клиенти
- Развој на нови и стратешки испорачатели за одливки, гуми, пружини
- Идентификација на загубите
- Намалување на трошоците преку:
  - спроведување QPS активности – имплементација на Lean принципи во процесите за нивно континуирано подобрување;
  - заштеди во набавките;
  - развој на економични инженерски решенија

СИСТЕМ ЗА КВАЛИТЕТ

Вабтек МЗТ АД Скопје, од 1996 година е носител на сертификат според систем за управување со квалитетот ISO 9001:2008. Сертификацијата е направена од OQS, Австрија. Ресертификации, продолжувања на важноста на сертификатот по ISO 9001, се направени во 1999, 2002, 2005, 2008 и 2011. Во 2012 се извршени и ресертификациони проверки на процесот заварување по EN 15085-2 и EN 3834-2 и како и контролен аудит соперд TSI модул D. Покрај редовните аудити од Quality Austria, во изминатите години се правени повеќе аудити од редовни и потенцијални купувачи.

До 2012 се добиени одобрувања од поважни купувачи како:

- GATX , Germany
- ALSTOM Transportation, France
- SNCF, France Railway
- TATRAVAGONKA, Slovakia
- Greenbrier, Poland
- Deutsche Bahn, Germany
- Bombardier Transportation, Germany
- Wabtec Poli, Italy
- Wabtec Passenger Transit, USA

- Информација за значајни нови производи:
  - Интегрирана сопирачка за товарни вагони. Нов патентиран систем за сопирање со одлични перформанси
  - Апарат за заштита на вагоните за лизнување од шини (во фаза на патентирање). Нов производ со исклучителни карактеристики без конкуренција на пазарот до сега.
- Сите патенти кои ги користи фирмата се од своја сопственост
- Друштвото нема судски спорови во тек кои можат да имаат значајно влијание на финансиската состојба
- Значителни инвестиции во основни средства и вложувања во хартии од вредност на други трговски друштва во последните две години:

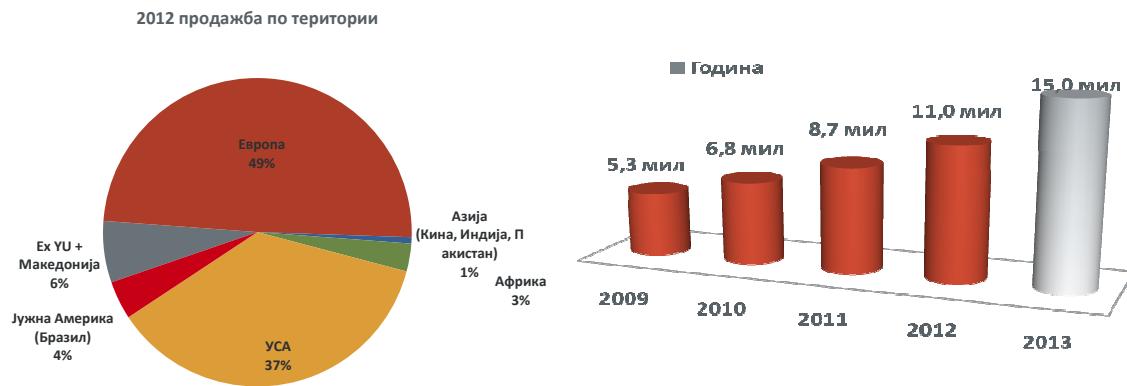
Опис на инвестицијата	Набавна вредност во ЕУР
ЦНЦ Стругови	374.821
Машина за ротационо извелкување	220.031
Градежен објект - Погон за п-во на резервоари	230.424
ЦНЦ Свртувачки	90.610
Систем направа за заварување	88.805
Завоен компресор BOGE S-61-2 DUPLEX	41.771
Останато	665.124
Вкупно	1.711.586

- Приказ на приходите од продажба за претходните три години:

во илјади денари	2012	2011	2010
1.ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ	724.558	553.695	412.002
а) Приходи од продажба на странски пазар	704.097	526.779	382.083
б) Приходи од продажба на домашен пазар	17.931	23.447	26.614
в) Останати продажби	2.530	3.469	3.305
2.ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	6.058	10.653	14.371
а) Капитална добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема	932	369	678
б) Отпишани обврски	2.125	1.885	5.387
в) Приходи од осигурување	1.990	3.144	-
г) Останато	1.011	5.255	8.306
ВКУПНИ ПРИХОДИ	730.616	564.348	426.373

*податоците за 2012 и 2011 година се од неревидирани консолидирани финансиски извештаи, додека за 2010 се од неконсолидирани фин. извештаи

- Вабтек МЗТ АД Скопје во 2012 година има остварено продажба од 11 милиони ЕУР што е за 27% повеќе во однос на 2011 година кога оствари ЕУР 8,7 милиони. За 2013 година според планот продажбите се ЕУР 15 милиони или 36% повеќе од претходната година.

- Заклучно со 31.12.2012 година друштвото вработува 312 вработени, со следната квалификациона структура:

Степен на образование	Состојба на 31.12.2012	Состојба на 31.01.2011	Состојба на 31.12.2010
Магистратура	1	1	1
Висока стручна подготовка	65	60	49
Виша стручна подготовка	5	4	4
Средна стручна подготовка	234	235	206
Неквалификувани	7	8	8
Вкупен број на вработени	312	308	268

4. ФИНАНСИСКИ ПОДАТОЦИ

- Во продолжение следи приказ на основните финансиски податоци за компанијата ВАБТЕК МЗТ АД Скопје

во илјади денари	2012	2011	2010
Вкупни средства	913.053	891.417	844.142
Вкупни обврски	1.172.106	889.203	754.843
Добивка пред оданочување/загуба	(255.887)	(91.145)	(104.897)
Нето добивка по акција	/	/	/
Коефициент цена/добивка	/	/	/
Коефициент цена/книговодствена вредност на акција	/	/	3,24
Износ на исплатена дивиденда по акција	0	0	0
Дивиденден принос	0	0	0

*податоците за 2012 и 2011 година се од неревидираните консолидирани финансиски извештаи, додека за 2010 се од ревидираните неконсолидирани финансиски извештаи

- Основни финансиски податоци за ВАБТЕК МЗТ Полска, подружница во 100% сопственост на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје:

во илјади денари	2012*
Вкупни средства	22.303
Вкупен капитал	16.204
Нето добивка	7.214
Долг спрема ВАБТЕК МЗТ Скопје	4.354
Побарувања од ВАБТЕК МЗТ Скопје	1.460
Дивиденда	0

*податоците се од неревидираните консолидирани финансиски извештаи за 2012 година

5. ПОДАТОЦИ ЗА АКЦИИТЕ ЗА КОИ СЕ БАРА КОТАЦИЈА

- Барањето за котација се однесува за следните родови на акции: 80.295 обични акции со номинална вредност 51,13 EUR и ИСИН број: MKMZHE101012.
- Пред котацијата на Официјалниот пазар на Македонската Берза АД Скопје, со акциите на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје се тргува на Редовниот Пазар на подсегментот Пазар на друштва со посебни обврски за известување.
- Со акциите на друштвото во последните три години на Македонската берза се реализирани вкупно три трансакции. Последната трансакција е реализирана во Јули 2012 година по цена од 3133 денари за акција и се истргувани 13 акции. Другите две трансакции се реализирани во Март 2010 година по цена од 3600 денари за акција и се истргувани 42 акции.
- Обичните акции им даваат на акционерите:
  - право на глас во собранието на друштвото;
  - право на исплата на дел од добивката (дивиденда), и
  - право на исплата на дел од остатокот од ликвидациската, односно стечајната маса на друштвото.
- Акционерите имаат право на учество во добивката, освен ако, според одлуката на собранието за употреба на добивката, донесена врз основа на закон и статутот, добивката е изоставена од распределба меѓу акционерите. Учество на акционерите во добивката се определува според родот и класата на акциите. Дивиденда за секој род или класа на акции се плаќа сразмерно на сопствениците од тој род или класа акции. Пред престанувањето на друштвото, на акционерите може да им се подели само добивка којашто произлегува од билансот на успех.
- Секој акционер на друштвото, и кога не учествува во управувањето, има право лично да биде информиран за работењето на друштвото, да врши увид во книгите на друштвото и во другата документација, како и за своја лична употреба да подготвува преглед на финансиската состојба на друштвото, освен оние документи кои имаат статус на деловна тајна, со назнака деловна тајна утврдени како такви со акт на одборот на директори.
- Акционерите своите права во друштвото ги остваруваат на собранието, освен ако со законот не е поинаку определено. На секој акционер запишан во акционерската книга, од денот на уписот, му припаѓа право на глас, освен ако со закон не е поинаку определено. Правото на учество го опфаќа и правото на учество во расправата. Членовите на органот на управување учествуваат во работата на собранието без право на глас, освен ако не се акционери.

- Секој акционер може да овласти, со полномошно, свој полномошник на собранието. Овластувањето на полномошникот се дава со потпишување на писмено полномошно, заверено кај нотар. Ова право е подетално регулирано во член 34 од статутот на друштвото.
- Собранието на друштвото одлучува само за прашања изрично утврдени со законот и со статутот, а особено за:
  - 1) измена на статутот на друштвото;
  - 2) одобрување на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година и одлучување за распределба на добивката;
  - 3) изборот и отповикување на членовите на одборот на директори;
  - 4) одобрување на работата и на водењето на работењето со друштвото на членовите на одборот на директори;
  - 5) промена на правата врзани за одредени родови и класи акции;
  - 6) зголемување и намалување на основната главнина на друштвото;
  - 7) издавање акции и други хартии од вредност;
  - 8) назначување овластен ревизор за ревизија на годишната сметка и на финансиските извештаи;
  - 9) преобразба на друштвото во друга форма на друштво како и статусни промени на друштвото и
  - 10) престанување на друштвото.

Собранието не може да одлучува за прашања од областа на управувањето, односно од областа на водењето на работењето на друштвото што се надлежност на одбор на директори, освен ако тоа со закон поинаку не е определено.

- Годишното собрание го свикува одборот на директори најдоцна три месеци по составувањето на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година, а не подоцна од шест месеци од завршувањето на календарската година или 14 месеци од одржувањето на последното годишно собрание. На годишното собрание:
  - 1) се разгледуваат и усвојуваат годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година;
  - 2) се одлучува за употребата на чистата добивка или за покривање на загубата;
  - 3) се одобрува работата на членовите на одборот на директори;
  - 4) можат да се разгледаат и други прашања доколку уредно бидат ставени на дневен ред.

Ако одборот на директори не го свика годишното собрание навреме, собранието, без одлагање го свикуваат неизвршните членови на одборот на директорите. Ако годишното собрание не го свикаат неизвршните членови на одборот на директори или ако од било кои причини не се одржи во рокот определен во член 37 став 1 статутот, одлука за свикување на годишното собрание може да донесе судот по предлог на кој било акционер.

- Кога тоа го бара интересот на друштвото и на акционерите, во време меѓу две годишни собранија, може да се свика собрание. Одборот на директори, односно неизвршните членови на одборот на директори можат, со мнозинство гласови од своите членови, по своја иницијатива или по барање на акционер, да донесат одлука за свикување на собрание. Барање за свикување на собрание можат да поднесат акционери кои имаат најмалку една десетина од сите акции со право на глас. Оваа одредба е подетално регулирана во член 38 од статутот на друштвото.
- Собранието на друштвото се свикува со објавување на јавен повик. Јавниот повик се објавува во еден дневен весник на македонски јазик. Рокот којшто тече од денот на објавување на јавниот повик за учество на собранието до денот на одржувањето на собранието не може да биде подолг од педесет дена ниту покус од дваесет и еден ден до денот на одржување на собранието. Јавниот повик за свикување собрание ги содржи следните податоци:
  - 1) фирмата и седиштето на друштвото;
  - 2) место и датум на одржување на собранието;
  - 3) други процедурални формалности, пропишани со статутот, што се од значење за присуството на собранието и за начинот на гласање;
  - 4) дневниот ред според кој ќе работи собранието, и
  - 5) начинот на којшто се достапни материјалите за собранието.Материјалите мораат да бидат достапни до акционерите од денот на објавувањето на јавниот повик.
- Собранието може да одлучува само за прашањата коишто се уредно ставени на дневен ред. Собранието може да расправа, без право на одлучување, и за прашања коишто не се уредно ставени на дневен ред. Секој акционер има право во кое било време да поднесува иницијатива за вклучување точки во дневниот ред на собранието коешто ќе биде свикано. Акционери кои заедно поседуваат најмалку 5% од вкупниот број на акциите со право на глас можат по писмен пат да бараат дополнување на дневниот ред со вклучување една или повеќе точки во дневниот ред на собранието коешто е свикано. Барањето за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на собранието коешто е свикано се испраќа до свикувачот на собранието, односно до лицето определено од судот да свика собрание, во согласност со законот, и тоа во рок од осум дена од денот кога е објавен јавниот повик за учество на собранието.
- Барањето за вклучување една или повеќе точки во дневниот ред на собрание коешто е свикано не може да се одбие освен во случаите предвидени во член 42 од статутот на друштвото.
- Еден или повеќе акционери, чие заедничко учество изнесува десеттина од основната главнина, можат по писмен пат да бараат една или повеќе точки да бидат вклучени во дневниот ред на собранието кое е веќе свикано. Барањата за вклучување на една или повеќе точки во дневниот

ред се испраќаат до сите акционери, односно се објавуваат на ист начин на кој е објавен повикот за учество на собранието на друштвото.

- Секој акционер кој има намера да учествува на свикано собрание е должен да го пријави своето учество на собранието (пријава за учество на собранието) најдоцна пред почетокот на седницата на закажаното собрание. Овој дел е подетално регулиран во членовите 44 и 45 од статутот на друштвото.
- Седницата на собранието на друштвото, по правило се одржува во седиштето на друштвото, а може да се одржи и во друго место. За местото на одржување на седницата на собранието одлучува одборот на директори.
- Собранието може да работи (кворум за работа) ако на седницата присуствуваат верификувани учесници на собранието кои поседуваат најмалку мнозинство од вкупниот број на акциите со право на глас, освен ако со законот и статутот не е определено поголемо мнозинство. Ако на собранието не се обезбеди кворум согласно статутот, собранието неможе да почне со работа. За време што не е подолго од 15 (петнаесет дена) од денот за којшто е закажано одржувањето на собранието коешто немало кворум за работа се закажува нов термин за одржување на собранието (презакажано собрание) коешто и се одржува во овој рок. Новиот термин за одржување се објавува на начинот на којшто е објавено свикувањето на собранието коешто немало кворум за работа.
- Учество на презакажаното собрание повторно не се пријавува. Пред да се почне со работа на презакажаното собрание се пристапува кон потпишување на списокот со што секој присутен го верификува своето присуство на презакажаното собрание. Овој дел е подетално регулиран во член 48 од статутот на друштвото.
- Секој акционер може да бара на негов трошок да му се даде препис од сите предлози за предметите што се на дневен ред на собранието. Акционерите можат во просториите на друштвото да ги прегледаат сите списи кои се подготвуваат за собранието.
- Одлуките на собранието се донесуваат со мнозинство од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со законот и овојот статут не е определено поголемо мнозинство или не се пропишани други услови во поглед на мнозинството со коешто се донесуваат одлуките на собранието.
- Со седницата на собранието претседавач (во натамошниот текст: претседавач со собранието). Претседавачот со собранието го определува редоследот на работата и го одржува редот на седницата на собранието, а може да утврди и правила за водење на седницата на собранието. Претседавачот со собранието се избира за секое одделно собрание. Мандатот на претседавачот со собранието трае до избор на претседавач на наредното собрание коешто треба да биде одржано. За

претседавач на собранието може да биде избран секој акционер или лице коешто застапува акционер. За претседавач со собранието не може да биде избран член на одборот на директори.

- Ако дојде до прекин на седницата на собранието што започнало со работа, присутните акционери на седницата на собранието може да одлучат собранието да продолжи со работа во време и место коешто се определува со мнозинство гласови од кворумот за работа на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство. Одложувањето неможе да биде подолго од осум дена од денот на прекинот. Овој дел е подетално разработено во членовите 52 и 53 од статутот на друштвото.
- Право на глас се стекнува со целосно уплата на паричен влог, односно со целосно внесување непаричен влог. Акционерите правото на глас во собранието го остваруваат според номиналниот износ на акциите, сразмерно со делот од запишаниот капитал што го претставува. Со давањето на акциите во залог, акционерите не го губат правото на глас. За акциите во сопственост на малолетник или друго деловно неспособно лице, правото на глас го остварува неговиот законски застапник, односно старател, лично или преку полномошник определено со писмено полномошно, заверено кај нотар. За акциите во сопственост на починато лице, до завршувањето на оставинската постапка, правото на глас го остварува заедничкиот застапник определен од наследниците на починатиот со писмено полномошно заверено кај нотар.
- Начинот на гласањето го определува претседавачот со собранието. За броење на гласовите се избира најмалку еден бројач на гласови. Собранието по правило за сите прашања ставени на дневен ред одлучува јавно. По барање на еден или повеќе акционери кои имаат најмалку една десетина од вкупниот број на акции со право на глас, се пристапува кон тајно гласање.

Собранието работи на седници. Седниците се одржуваат најмалку еднаш годишно. Седница може да се свика и по потреба кога тоа го бараат интересите на друштвото. Собранието го отвора претседавачот со собранието. Претседавачот прво ќе утврди дали е претставен доволниот дел од основната главнина. Без согласност на мнозинството, претседавачот неможе да го измени редот на точките на дневниот ред или да симне некоја точка од дневниот ред.

- За работата на собранието се води записник. Одредбите за водењето на записникот се подетално описаны во член 58 од статутот на друштвото.
- Друштвото престанува да постои со одлука на собранието на друштвото која е донесена со гласовите кои претставуваат девет десетини од основната главнина претставена на собранието на друштвото при донесувањето на одлуката.

6. ПОДАТОЦИ ЗА ОРГАНите НА УПРАВУВАЊЕ НА ИЗДАВАЧОТ

- Управувањето во ВАБТЕК МЗТ АД Скопје е организирано според едностепениот систем на управување. Друштвото има одбор на директори составено од 5 (пет) члена.
- Одборот на директори во рамките на овластувањата определени со законот и статутот и овластувањата што изрично му се дадени од собранието, управува со друштвото. Одборот на директори има најшироки овластувања во управувањето со друштвото во рамките на предметот на работењето на друштвото и во дејствувањето во сите околности во името на друштвото, со исклучок на овластувањата што изричito им се дадени на неизвршните членови на одборот на директори.
- При изборот на членовите на одборот на директори се назначува кој член се избира за независен член на одборот на директори. Независниот член се избира од редот на неизвршните членови на одборот на директори.
- Членовите на одборот на директори ги избира собранието со мнозинство од најмалку две третини гласови од акциите со право на глас од кворумот определен за работа на собранието со законот и согласно статутот. Членовите на одборот на директори, се избираат за период од пет години. Членовите на одборот на директори можат да бидат избрани без разлика на тоа колку мандати претходно биле избрани
- Извршиот член на одборот на директори се избира со едногласна одлука на членовите избрани во одборот на директори од страна на Собранието со мандат од пет години и го носи називот Генерален директор
- Генералниот директор го застапува друштвото во односите со трети лица во земјата и странство и е одговорен за водењето на работите на друштвото, на начинот и според условите утврдени со закон, статутот и договорот, одговорен е за кадровската политика и безбедноста на друштвото. Со исклучок на овластувањата што законот изречно му ги дава на Собранието на друштвото, како и овластувањата кои на посебен начин се резервирали за одборот на директори, генералниот директор има најшироки овластувања во рамките на своите надлежности да дејствува во сите околности во името на друштвото.
- Генералниот директор е овластен од името на друштвото, да склучува договори и да врши други правни дејствија, како и да го застапува друштвото пред судовите и другите органи. Другите извршни директори го застапуваат друштвото во обемот и на начинот утврдени во статутот. Генералниот директор го застапува друштвото и во областа на надворешно трговската дејност на друштвото.

- Членови на Одборот на директори

Шимбил Селим – Извршен член – Генерален директор од Февруари 2013

Деловна адреса: Вабтек МЗТ АД, Скопје
Ул. Пере Наков 124, 1000 Скопје

- Образование
  - Electrical Engineering, Yıldız Technical University, İstanbul, 1985-1989
  - Contemporary Business Management (Pre-MBA) Program, Marmara University / İstanbul, 1989-1990
- Професионално искуство
  - Johnson Controls Automotive, General Manager, 2008 – 2012
  - Delphi Automotive Systems Ltd:
Plant Manager, 2005 - 2008
Programs Manager, 2000 - 2005
Manufacturing Engineering Manager, 1996 - 2000
Quality Manager, 1995 - 1996
Product and Industrial Engineering Chief, 1992 – 1995
- Не е член на Одбор на Директори, односно Управен или Надзорен Одбор на други друштва и не поседува акции

Дејвид Џејмс Мајер – Неизвршен член – Претседател на Одборот на директори од Јули 2010

Деловна адреса: WABTEC Corporation
1001 Air Brake Avenue
Wilmerding, Pennsylvania 15148, USA

- Образование:
  - Bachelor of Science, Industrial Engineering, Purdue University, USA, 1988-1995
  - Master of Business Administration (MBA), University of Chicago, USA, 1999-2002
- Професионално искуство:
  - Wabtec Corporation:
Vice President (VP) and Group Executive, 2012-Present
VP and General Manager, Freight Group 2007-2012
VP and General Manager, Cardwell Westinghouse 2003 -2007
повеќе менаџерски позиции од 1999-2003
  - EATON & OXFORD AUTOMOTIVE:
Factory Manager, 1998-1999
Product Line Manager, 1996-1998
Operations Intern & Manufacturing Engineer, 1995-1996

- Покрај оваа функција, ја врши и функцијата Vice President, Group Executive во Wabtec Corporation, и е член на Одбори на директори во компанији (подружници) кои се во сопственост на Wabtec Corp. Поседува акции во Wabtec Corporation.

Роберт Ојлер – Неизвршен член од Март 2003

Деловна адреса: Wabtec Europe GmbH
 Liebermannstrasse A04 701
 2345 Brunn am Gebirge, Austria

- Образование:
 - Engineering School in Steyr, Austria, 1966 – 1971
- Професионално искуство:
 - KNORR-BREMSE - Chairman of the Executive Board, 2004-2011
 - GREINER PERFOAM - CEO, 1999-2004
 - KAESER KOMPRESSOREN - CEO and Founder of 15 branches worldwide, 1982-1999
 - VOEST ALPINE INTERTRADING - Sales Manager for machine tools, 1979-1982
 - FA. SCHMACHTL - Head of Compressor Technology Department, 1973-1979
 - FA. STAHLBAU FEHRER - Design engineer and Head of Installation, 1971-1973
- До 2011 година, бил Извршен Директор во KNORR-BREMSE GmbH, Austria и член на советодавниот одбор на KNORR-BREMSE Spoo, Krakow. Поседува акции во Wabtec Corporation.

Дејвид Мајкл Ситц – Неизвршен член од Јули 2008

Деловна адреса: WABTEC Corporation
 1001 Air Brake Avenue
 Wilmerding, Pennsylvania 15148, USA

- Образование:
 - B.S. in Electrical Engineering, University of Dayton, 1983-1987;
 - J.D., Duquesne University School of Law, 1993-1996
- Професионално искуство:
 - Wabtec Corporation:
 V.P. & Senior Counsel, 2008-2013
 Senior Counsel 2003-2007
 Corporate Counsel 2000-2002
 - Transtar, Inc.:
 Sr. General Attorney 1999-2000
 General Attorney 1996-1998
 - Westinghouse Electric Company:

Engineer, Nuclear Simulators Department 1990-93
 - CIS Corp
 Engineering Consultant 1988-1990

- Покрај оваа функција, ја врши и функцијата Vice President, Senior Counsel and Assistant Secretary во Wabtec Corporation, и е член на Одбори на директори во компании (подружници) кои се во сопственост на Wabtec Corp. Поседува акции во Wabtec Corp.

Борче Давитковски – Неизвршен и независен член од Февруари1997

Деловна адреса: Правен Факултет, Св. Кирил и Методиј
 Бул. Гоце Делчев 9б, 1000 Скопје

- Образование и професионално искуство
  - Магистрирал и докторирал на Правниот факултет во Скопје. Од 01.05.1978 е вработен на Правниот факултет во Скопје. Моментално е редовен професор на група предмети од јавниот сектор и од 01.10.2008 година е Декан на Правниот факултет. Во моментот е Декан на вториот мандат кој му истекува на 15.9.2016 Во периодот од 1996 до 2000 бил продекан на Факултетот, а во периодот 2002 до 2004 бил претседател на Одборот на директори на Македонски телекомуникации АД Скопје.
- Не е член на Одбор на Директори, односно Управен или Надзорен Одбор на други друштва и не поседува акции
- Лицата од претходната точка не биле членови на Одбор на директори, односно Управен или Надзорен одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка во последните пет години.
- Лицата немаат изречени мерки на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работење на ВАБТЕК МЗТ АД Скопје.
- Лицата немаат сопствено учество во основната главнина на издавачот и во гласачката структура на издавачот
- Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите на членовите на Одборот на директори и нивните приватни интереси
- Не постојат договори за соработка меѓу овие лица и акционерите, клиентите и добавувачите врз основа на кои било кое од овие лица било избрано за член на Одборот на директори.
- Нема поврзаност помеѓу овие лица освен вообичаената деловна поврзаност во хиерархијата на компанијата

7. РАЗВОЈНИ ПЕРСПЕКТИВИ

- Поважни проекти – активности имплементирани и одржувани во измината година се:
  - Подготовка на План за Квалитет за проектот GATX
  - Подготвена е анализа на клучни делови за проектот GATX од аспект на критични испорачатели, квалитет и рекламиации од купувачи. Врз база на што е подготвен акционен план 'QUALITY TO DO LIST" кој месечно се следи и ажурира.
  - Менаџирање со несоодветниот квалитет од испорачатели, внатрешен и купувачи.
  - Спроведена обука на 136 оператори за управување со несоодветен квалитет во производство.
  - Подготвени спецификации – работни упатства за сите поважни испорачатели за сите врсти одлеаноци, отковци, гуми, пружини, спојни црева и резервоари.
  - Статистичка контрола на процес, воведени SPC листи за поважни производи.
  - Имплементиран процес за селекција и избор на испорачатели согласно позитивните практики во Транзит групацијата.
  - Во тек е имплементирање на позитивни практики од сестринската компанија Wabtec Passenger Transit.
  - Континуирано подобрување на клучните процеси согласно LEAN принципите.
  - Извршена селекција на нови 14 стратешки испорачатели за одлеаноци, гуми и пружини
  - Иницирање и следење на издадени QER (Quality Event Report).
  - Иницирање и следење на издадени CAR (Corrective Action Request).
  - Проект Q-Flash со цел "Zero Defect" во производство,
  - Проект Q-Flash, Quality Task Force за следење и решавање на значајни прашања во врска со Квалитетот
- Системот за управување на квалитет ISO 9001:2008 перманентно се одржува преку:
  - редовни интерни проверки,
  - најмалку еднаш годишно преиспитување на СУК
  - препораки за постојани подобрувања во сите клучни и помочни процеси
  - перманентни записи од сите процеси а посебно за сите специјани процеси,
- Поважни планирани активности за 2013 година се:
  - Подготовка и сертификација по IRIS (International Railway Industry Standard)
  - Контролни аудити на процесот заварување по EN ISO 3834-2 и EN 15085-2
  - Одобрување на FAI за SNCF

- Одобрување на FAI за проекти BOMBARDIER Transport, R179 и Siemens,
  - Тренинг за одобрување на прво парче од штелери, супервизори и ператори,
  - Нававка на нова мерна и контролна опрема,
  - Аудитирање и одобрување на клучни 50 испорачатели,
  - Одобрување на нови испорачатели за механичка обработка, термички третман, одлеаноци (посебно одливци и модуларен лив и алуминиум), одковци, гуми и пружини.
- Во текот на 2012 година започна реорганизирање на процесот на производство од традиционален во ќелиски (ЛЕАН) процес кој подразбира формирање на одвоени ќелии за обработка на уреди /системи и тоа за:
    - Стандардни сопирачки сетови
    - БЦР & Диск Актуатори (ДБА)
    - Делови/Позиции
    - Резервоари

Постоечката линија за производство на резервоари е префрлена од Ковачко одделение на нова локација при што е формирана ќелија која го заокружува производниот процес почнувајќи од изработка на омотачот, заварување на составните делови, фосфатирање па се до завршно испитување. Во ќелијата за БЦР&ДБА , формиран е делот за монтажа и испитување по принцип “One Peace Floor”. Во ќелијата за Делови/Позиции заокружен е процесот за изработка на сопирачки панели според стандардите на SNCF.

- Во ноември 2012 година имплементиран е нов ЕРП систем.
- Дефинирана е нова стратегија за стратешки набавки со цел да се подигне квалитетот, намалат трошоците и запазат роковите на испорака. За таа цел беа ангажирани консултанти од Германија и Австрија за квалитетна и брза имплементација на новата стратегија што ќе овозможи овозможи растоварување на производните капацитети на ВАБТЕК МЗТ и нивно фокусирање на носечките производи.
- Продажбата бележи значаен пораст во претходните години и истите се планираат да бидат зголемени за околу 75% во следните три години. Движењето на нето финансиските резултати се очекува да го прати трендот на продажбите и истите се очекува да бидат позитивни почнувајќи од 2013 година.

8. ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

- Во Прилог бр.1 се неревидираните финансиски извештаи за 2012 година
- Во Прилог бр.2 се ревидираниите финансиските извештаи за 2011 година
- Во Прилог бр.3 се ревидираниите финансиски извештаи за 2010 година

ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје

Неревидирани финансиски извештаи

за годината завршена на

31 декември 2012

Содржина

Финансискиизвештаи

Извештај за финансиската состојба	1
Извештај за сеопфатната добивка	2
Извештај за промените во капиталот	3
Извештај за паричните текови	4
Белешки кон финансиските извештаи	6

Извештај за финансиската состојба

Во илјади денари	Беле шка	Консолидиран		Друштво	
		31 декември 2012	31 декември 2011	31 декември 2012	31 декември 2011
Активи					
Недвижности, постројки и опрема	12	440.020	412.880	440.020	412.880
Нематеријални средства	13	7.217	2.194	7.217	2.194
Вложувања во подружници		-	-	810	810
Останати долготочни средства		169	189	169	189
Вкупно постојани средства		447.406	415.263	448.216	416.073
Залихи	14	211.274	228.231	211.187	225.025
Тековни даночни средства		-	4.309	-	4.309
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	154.276	159.104	141.147	162.803
Дадени аванси за тековни средства и однапред пресметани трошоци		16.799	21.561	16.799	21.561
Парични средства и паричен еквивалент	16	83.298	62.949	80.221	53.388
Вкупно тековни средства		465.647	476.154	449.354	467.086
Вкупна актива		913.053	891.417	897.570	883.159
Пасива					
Акционерски капитал		210.464	210.464	210.464	210.464
Пренесена загуба		(469.517)	(208.250)	(484.477)	(215.358)
Вкупно капитал и резерви		(259.053)	2.214	(274.013)	(4.894)
Обврски за кредити	18	705.704	500.999	705.704	500.999
Обврски за вработени	9	3.370	-	3.370	-
Вкупно долготочни обврски		709.074	500.999	709.074	500.999
Обврски за кредити	18	260.145	183.915	260.145	183.915
Примени аванси		7.224	16.233	7.224	16.233
Тековни даночни обврски		374	-	368	-
Обврски кон добавувачи и други обврски	19	195.289	188.056	194.772	186.906
Вкупно тековни обврски		463.032	388.204	462.509	387.054
Вкупно обврски		1.172.106	889.203	1.171.583	888.053
Вкупна пасива		913.053	891.417	897.570	883.159

Белешките на страните 1-44 се составен дел на овие финансиски извештаи

Г-дин Владо Атанасовски
Генерален Директор

Извештај за сеопфатната добивка

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	31 Беле шка	декември 2012	31 декември 2011	31 декември 2012
Приходи				
Реализација	6	724.558	553.695	678.037
Останати приходи	7	6.058	10.653	6.058
		<u>730.616</u>	<u>564.348</u>	<u>684.095</u>
Расходи				
Промени во залихите на готови производи и производство во тек		(13.476)	42.371	(13.476)
Употребени сировини и потрошни материјали		(396.475)	(258.112)	(363.085)
Трошоци за работници	9	(193.196)	(177.859)	(191.598)
Амортизација	12,13	(39.760)	(35.405)	(39.760)
Останати расходи	8	(327.268)	(208.602)	(324.200)
		<u>(970.175)</u>	<u>(637.607)</u>	<u>(932.119)</u>
				<u>(621.546)</u>
Загуба од редовно работење				
Приходи од финансирање		15.991	3.255	15.901
Расходи од финансирање		(32.319)	(21.131)	(32.319)
Нето расходи од финансирање	10	(16.328)	(17.876)	(16.418)
				<u>(17.909)</u>
Загуба пред оданочување				
Данок на добивка	11	(6.453)	(1.220)	(4.677)
Загубата периодот		<u>(262.340)</u>	<u>(92.355)</u>	<u>(269.119)</u>
				<u>(94.193)</u>
Останата вкупна сеопфатна добивка за периодот, нето од данок на добивка		-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка за периодот		<u>(262.340)</u>	<u>(92.355)</u>	<u>(269.119)</u>
				<u>(94.193)</u>

Белешките на страните 1 - 44 се составен дел на овие финансиски извештаи

Извештај за промените во капиталот

За годината завршена на 31 декември

Консолидиран <i>Во илјади денари</i>	Акционе- рски капитал	Пренесе- назагуба	Разлики од преведу- вање	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2011	210.464	(116.715)	1.029	94.778
Загуба за периодот	-	(92.355)	-	(92.355)
Загуби од преведување на странски валути	-	-	(209)	(209)
Вкупна сеопфатна добивка за периодот	-	(92.355)	(209)	-
Состојба на 31 декември 2011	210.464	(209.070)	820	(2.214)
Состојба на 1 јануари 2012	210.464	(209.070)	820	(2.214)
Загуба за периодот	-	(262.340)	-	(262.340)
Добивки од преведување на странски валути	-	-	1.073	1.073
Вкупно сеопфатна добивка за периодот	-	(262.340)	1.073	(261.267)
Состојба на 31 декември 2012	210.464	(471.410)	1.893	(259.053)

Друштво <i>Во илјади денари</i>	Акционер -ски цапитал	Пренесе- назагуба	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2011	210.464	(121.165)	89.299
Загуба за периодот	-	(94.193)	(94.193)
Вкупна сеопфатна добивка за периодот	-	(94.193)	(94.193)
Состојба на 31 декември 2011	210.464	(215.358)	(4.894)
Состојба на 1 јануари 2012	210.464	(215.358)	(4.894)
Загуба за периодот	-	(269.119)	(269.119)
Вкупно сеопфатна добивка за периодот	-	(269.119)	(269.119)
Состојба на 31 декември 2012	210.464	(484.477)	(274.013)

Белешките на страните 1 -44 се составен дел на овие финансиски извештаи

Извештај за паричните текови

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	Беле шка	Консолидиран		Друштво	
		2012	2011	2012	2011
Парични текови од оперативни активности					
Загуба за периодот		(262.340)	(92.355)	(269.119)	(94.193)
<i>Корекција за:</i>					
Трошоци за амортизација на недвижности, постројки и опрема	12	38.662	34.420	38.662	34.420
Трошоци за амортизација на нематеријални средства	13	1.096	984	1.096	984
Исправка на лоши и спорни побарувања и отпис на побарувања	8	29.801	2.251	29.801	2.251
Отпишани обврски	7	(2.125)	-	(2.125)	-
Исправка на вредноста на залиха	8	17.612	-	17.612	-
Капитална добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема		(932)	(99)	(932)	(99)
Приходи од камати	10	(114)	(271)	(24)	(237)
Расходи за камати	10	23.614	16.616	23.614	16.616
Данок на добивка		6.453	1.220	4.677	478
Загуба од дејноста пред промените во обртниот капитал		(148.273)	(37.234)	(156.738)	(39.780)
Промена кај побарувања од купувачи и други побарувања		(24.953)	23.160	(8.125)	20.160
Промена кај дадени аванси за тековни средства и однапред пресметани трошоци		4.762	(2.719)	4.762	(2.719)
Промена кај залихи		(655)	(47.488)	(3.774)	(49.847)
Промена кај обврски кон добавувачи и други обврски		2.922	79.502	3.555	77.502
Промена кај обврски за вработени		3.370	-	3.370	-
Промена кај примени аванси		(9.009)	(3.762)	(9.009)	(3.762)
Готовина од оперативни активности		(171.836)	11.459	(165.959)	1.076
Платени камати		(17.178)	(19.748)	(17.178)	(19.748)
Платен данок на добивка		(1.770)	(1.148)	-	-
Нето парични текови користени во оперативни активности		(190.784)	(9.437)	(183.137)	(18.194)

Извештај за паричните текови(продолжение)

За годината завршена на 31 декември

<i>Во илјади денари</i>	<i>Беле шка</i>	<i>Консолидиран</i>		<i>Друштво</i>	
		<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Парични текови од инвестициони активности					
Продажба на недвижности, постројки и опрема		932	369	932	369
Наплатени камати		114	271	24	237
Набавка на нематеријални средства		(6.119)	-	(6.119)	-
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(65.802)	(24.871)	(65.802)	(24.871)
Нето парични текови користени во инвестициони активности		<u>(70.875)</u>	<u>(24.231)</u>	<u>(70.965)</u>	<u>(24.265)</u>
Парични текови од финансиски активности					
Приливи по основ на кредити		326.427	107.642	326.427	107.642
Одливи по основ на кредити		(45.492)	(45.517)	(45.492)	(45.517)
Нето паричен тек генерирали од финансиската дејност		<u>280.935</u>	<u>62.125</u>	<u>280.935</u>	<u>62.125</u>
Нето зголемување на паричните средства и паричниот еквивалент		19.276	28.457	26.833	19.666
Парични средства и паричен еквивалент на 1 јануари		62.949	34.701	53.388	33.722
Добивки/(загуби) од преведување на странски валути		1.073	(209)	-	-
Парични средства и паричен еквивалент на 31 декември	16	<u>82.298</u>	<u>62.949</u>	<u>80.221</u>	<u>53.388</u>

Белешките на страните 1 -44се составен дел на овие финансиски извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи

1. Општи информации

ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје ("Друштвото") е акционерско друштво основано и инкорпорирано во Република Македонија.

Друштвото е во доминантна сопственост на странскиот правен субјект Poli S.R.L, Италија, кој со состојба 31 Декември 2012 година, поседува 87,40% од вкупниот број на издадени акции на Друштвото. Основно матично претпријатие на Poli S.R.L, Италија и на Друштвото е Westinghouse Air Brake Technologies Corporation (WABTEC), Вилмердинг, Пенсилванија, САД.

Адресата на Друштвото е ул. Пере Наков 124, 1000 Скопје.

Основна дејност на Друштвото е производство на сопирачка опрема за шински возила.

2. Основа за изготвување

(a) Извештај за усогласеност

Финансиските извештаи на Групацијата и Друштвото се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва (Службен весник на Република Македонија број 28/04 со измените 84/05, 25/07, 87/08, 42/10 и 48/10) и сметководствените принципи применливи во Република Македонија (Македонски Општо Прифатени Сметководствени Принципиили ОПСП), кои се во согласност со новиот Правилник за водење на сметководство објавен на 29 декември 2009 година (Службен весник на Република Македонија 159/09 со измената 164/10) применлив од 1 јануари 2010 година. Овој Правилник ги содржи ажурираните и соодветно преведените Меѓународни стандарди за финансиско известување т.е. основниот текст на Меѓународните стандарди за финансиско известување вклучувајќи ги и ПКТ и КТМФИ како што се објавени од страна на ИАСБ заклучно со 1 јануари 2009 година.

Во периодот заклучно со 31 декември 2009 година во примена беа меѓународните сметководствени стандарди објавени во Службен весник на Република Македонија како што следи:

- На 30 декември 2004 година беа објавени ревидирани Меѓународни сметководствени стандарди, МСС 1 до МСС 39, претходно со важност од 5 ноември 1999 година. Датумот на стапување во сила на сите ревидирани стандарди е 1 јануари 2005 година. Понатаму, Меѓународните сметководствени стандарди МСС 40 и МСС 41 беа објавени и стапија на сила од 1 јануари 2005 година.
- Меѓународниот стандард за финансиско известување МСФИ 1 беше објавен на 10 февруари 2005 година. Датумот на стапување во сила е 17 февруари 2005 година.
- На 29 декември 2005 година беа објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување, МСФИ 2 до МСФИ 7. Датумот на стапување на сил а е 30 декември 2005 година.

Белешки кон финансиските извештаи

2. Основа за изготвување (продолжение)

(а) Извештај за усогласеност(продолжение)

Финансиските извештаи на Друштвото и Групацијата за годината што завршува на 31 декември 2012 година се одобрени од страна на Одборот на директори на _____ 2013 година.

(б) Основи за мерење

Финансиските извештаи на Друштвото и Групацијата се изготвени врз основа на историски трошоци освен за залихите кои што се мерат по објективна (пазарна) вредност намалена за проценетите трошоци за реализација.

Методите кои се користат за мерење на објективните вредности се објаснети подолу во белешка 4.

Матичното друштво поседува 100% од сопственичкиот капитал на Вабтек МЗТ Полска кое е инкорпорирано и со седиште во Полска. Во овие финансиски извештаи вложувањата се презентирани како вложување во подружници.

(в) Функционална и известувачка валута

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари ("денари" или "МКД") која е функционална валута на Друштвото. Освен каде што е поинаку наведено, финансиските информации се прикажани во илјади македонски денари.

Белешки кон финансиските извештаи

2. Основа за изготвување (продолжение)

(г) Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на финансиски извештаи изискува од менаџментот да прави расудувања, проценки и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата, обврските, приходите и расходите. Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки.

Процenkите и основните претпоставки постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката и во идните периоди доколку измената влијае и на идниот период.

Информации во врска со расудувањата направени од менаџментот и критичните проценки во примената на Сметководствените Стандарди прифатени во Република Македонија кои имаат значајно влијание на финансиските извештаи се прикажани во следниве белешки::

- Белешка 14- Залихи

(д) Континуитет на работењето

Финансиските извештаи се изгответи на претпоставката на континуитет на работењето. Валидноста на ова начело зависи од континуираната финансиска поддршка од акционерите и доверителите како и од способноста на должниците навремено да ги измируваат долговите кон Друштвото.

Доколку поддршката од акционерите и доверителите би прекинала, ќе треба да се направат корекции за да се намали вредноста на средствата до износот на моментната продажна вредност и да се направи обезбедување за покривање на понатамошни обврски кои би произлегле.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики наведени подолу се конзистентно применети за сите периоди презентирани во овие финансиски извештаи.

(а) Вложувања во подружници

Подружници се сите ентитети во кои Друштвото има моќ да владее со финансиските и оперативните политики, главно пропратена со сопственост на повеќе од една половина од гласачките права. Постоењето и ефектот од потенцијалните гласачки права кои што во моментот се на располагање или пак можат да се конвертираат се земаат во предвид при утврдување дали Друштвото има контрола над ентитетот. Набавната вредност на стекнатиот ентитет се утврдува според објективната вредност на дадените средства, издадените капитални инструменти и обврските настанати или претпоставени на датумот на размената, зголемена за трошоците кои директно може да се припишат на стекнувањето. Во одделните финансиски извештаи на Друштвото, вложувања во подружницата се прикажани по набавна вредност намалена за обезвреднување на вредноста. Алоцираните ефекти кои ја надминуваат акумулираната добивка на подружницата се сметаат како поврат на вложувањето и се признаваат како намалување на набавната вредност на вложувањето.

(б) Основи за консолидација

Консолидираните финансиски извештаи се состојат од финансиските извештаи на Друштвото и неговата подружница: Вабтек МЗТ Полска со сопственост од 100%. Финансиските извештаи на консолидираната подружница се подготвени за истата година на известување како и извештаите на матичната компанија, користејќи конзистентни сметководствени политики.

Сите меѓукомпанииски салда, трансакции, приходи и трошоци и добивки и загуби кои произлегуваат од трансакциите во рамките на Групацијата, а кои се евидентираат како средства целосно се елиминирани. Подружницата е целосно консолидирана од датумот на основањето, кој всушност е датум на кој Групацијата ја стекнала контролата, и продолжува да се консолидира се до датумот до кој таквата контрола ќе постои.

(в) Преведување на странски валути

Друштвото ги подготвува финансиските извештаи во македонски денари, кои се функционална и презентативска валута на Друштвото за локални законски потреби. Секој ентитет во Друштвото определува сопствена функционална валута и елементите на финансиските извештаи за секој ентитет се мерат користејќи ја таа валута.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики(продолжение)

(в) Преведување на странски валути (продолжение)

Трансакциите во странски валути иницијално се евидентираат во функционална валута по курсот кој е важечки на денот на трансакцијата. Монетарните и немонетарните средства и обврски деноминирани во странски валути се сведени во функционалната валута по курс кој е важечки на датумот на известување. Сите разлики се пренесени во билансот на успех.

Функционалната валута на Вабтек МЗТ Полска е Полски злоти - ПЛН. На секој датум на известување, средствата и обврските на оваа подружница се сведени преку конверзија на Злотите во валутата на презентирање на МЗТ Вабтек АД (македонски денар) по курс кој важи на датумот на известување (2012: МКД 15,0433 за 1 Злоти; 2011: МКД 13,9264 за 1 Злоти), а неговиот биланс на успех е сведен по пондериран просечен годишен курс (2012: МКД 14,4621 за 1 Злоти; 2011: МКД 14,6899 за 1 Злоти). Курсните разлики кои произлегуваат од ова сведување се пренесени директно во останата сеопфатна добивка. При продажба на странскиот ентитет кумулативот од овие разлики признати во останата сеопфатна добивка кој се однесува на соодветниот странски ентитет се признава во билансот на успех.

(г) Странска валута

Деловните промени во странска валута се исказуваат во денари според курсот важечки на денот на деловната промена. Монетарните средства и обврски исказани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на тој датум. Печалбите и загубите на монетарните средства и обврски претставуваат разлика помеѓу амортизираната набавна вредност во денари на почетокот на периодот корегирана за ефективната камата и плаќањата во текот на периодот, и амортизираната набавна вредност во странска валута исказана во денари според курсот важечки на крајот на периодот. Курсните разлики кои произлегуваат од превреднување се признаени во добивката или загубата.

(д) Финансиски инструменти

(i) Не-деривативни финансиски средства

Групата почетно ги признава заемите и побарувањата и депозитите на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства почетно се признаваат на датумот на тргувanje на кој што Групата станува страна на договорните одредби на инструментот.

Белешки кон финансиските извештаи

- 3. Значајни сметководствени политики (продолжение)**
  - (д) Финансиски инструменти (продолжение)**
    - (i) Не-деривативни финансиски средства (продолжение)**

Групата ги депризнаava финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од финансиското средство со трансакција

во која се пренесени суштински сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства кој е креиран или задржан од страна на Групата се признава како посебно средство или обврска.

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба кога, и само кога, Групата има законско право да ги нетира признаените износи и има намера или да ги порамни трансакциите на нето основа или да го реализира средството и да ја порамни обврската истовремено.

Не-деривативните финансиски инструменти на Групата и Друштвото вклучуваат заеми и побарувања. Белешки кон финансиските извештаи

Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се финансиски средства со фиксни или предвидливи плаќања кои не котираат на активен пазар. Ваквите средства почетно се признаени по објективната вредност плус трансакциските трошоци кои директно се припишуваат на стекнувањето на финансиското средство. Последователно на почетното признавање, заемите и кредитите се мерат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата, намалена за загубите поради оштетување.

Заемите и побарувањата се состојат од побарувања од купувачи и други побарувања (види белешка 15).

Паричните средства и парични еквиваленти се состојат од парични средства на жиро сметка, благајна и краткорочни депозити во банки со оригинален рок на достасаност не подолг од три месеца.

- (ii) Не-деривативни финансиски обврски**

Финансиските обврски (вклучувајќи ги обврските кои се по објективна вредност преку добивката или загубата) почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Групата станува страна на договорните одредби на инструментот.

Групата ги депризнаava финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(д) Финансиски инструменти (продолжение)

(ii) Не-деривативни финансиски обврски (продолжение)

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба кога, и само кога, Групата има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Не-деривативните финансиски инструменти на Групата вклучуваат обврски по кредити и обврски кон добавувачи и други обврски.

Ваквите финансиски обврски почетно се признаени по објективна вредност плус трансакциските трошоци кои директно се припишуваат на стекнувањето на финансиската обврска. Последователно на почетното признавање овие финансиски обврски се мерат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата.

(iii) Акционерски капитал

Обични акции

Обичните акции се класификуваат како капитал. Дополнителните трошоци, доколку има, кои се директно поврзани со емисија на обични акции се признаваат како одбивка од капиталот, нетно од даночните ефекти.

(ѓ) Недвижности, постројки и опрема

(i) Признавање и мерење

Недвижностите, постројките и опремата се прикажани според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите поради оштетување.

Набавната вредност ги вклучува трошоците кои директно можат да се припишат на набавката на средството. Набавната вредност на средство кое се произведува во сопствена режија ги вклучува трошоците на материјали и работна рака, сите останати трошоци коишто можат да се припишат на носење на средството до локацијата и состојбата во која тоа е оперативно способно, трошоците за демонтирање и отстранување на средството и обновување на просторот каде што е тоа лоцирано, и капитализираните трошоци за позајмување. Купениот софтвер кој е интегрален дел од функционалноста на соодветната опрема се капитализира како дел од таа опрема. Трошоците на позајмување поврзани со набавка или изградба на квалификувано средство се капитализираат како дел од средството во моментот на настанувањето.

Кога делови од ставките на недвижностите, постројките и опремата имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите, постројките и опремата.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(ѓ) Недвижности, постројки и опрема(продолжение)

(i) Признавање и мерење (продолжение)

Добивките и загубите од продажбите на недвижностите, постројките и опремата се определуваат споредувајќи ги надоместите од продажбата со сегашната вредност на недвижностите, постројките и опремата и се признаваат нетно како “останати приходи” или “останати расходи” во извештајот за сеопфатна добивка.

(ii) Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од средство од недвижностите, постројките и опремата се признаваат во сегашната вредност на тоа средство доколку е веројатно дека Групата ќе има идни економски полезности од тој дел и доколку неговата вредност може да се измери веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци за секојдневно одржување на недвижностите, постројките и опремата се признаваат во билансот на успех во моментот на настапување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се прикажува во билансот на успех, а се обезбедува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата во текот на нивниот проценет корисен век на траење. Средствата земени под наем се амортизираат по пократкиот период помеѓу периодот на траење на наемот односно проценетиот корисен век на средството, освен доколку е веројатно дека Групата ќе се стекне со сопственост на крај на периодот на наем.

Стапките за амортизација за тековниот и споредбените периоди се како што следи:

	%
Згради	2,5-10,0
Опрема	5,0-25,0
Мебел и останата опрема	10,0-25,0

Методите на амортизација, проценетиот корисен век на траење како и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување и се корегираат соодветно.

(e) Нематеријални средства

(i) Признавање и мерење

Нематеријалните средства набавени од страна на Групата кои имаат ограничен корисен век на употреба се мерат според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите поради оштетување.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(е) Нематеријални средства (продолжение)

(ii) Последователни издатоци

Последователните издатоци на нематеријалните средства се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска полезност од нематеријалните средства. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци во моментот на настанување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се прикажува во билансот на успех, а се обезбедува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет корисен век на траење, од денот кога тие се расположливи за употреба.

Стапките за амортизација за тековниот и споредбените периоди се како што следи:

	%
Софтвер	25,0

(ж) Средства земени под наем

Наемот на средства во услови кога Групата ги презема суштински сите ризици и полезности својствени за сопственоста се класификувани како финансиски наем. При почетното признавање средството земено под наем се мери според пониската од неговата објективна вредност и сегашната вредност на минималните плаќање за наемот. Последователно на почетното признавање, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика применлива на тоа средство.

Сите останати наеми се класификуваат како оперативни наеми, а средствата земени под наем не се признаваат во билансот на состојба на Друштвото.

(з) Залихи

Залихите се искажуваат по пониската од набавната вредност и нето пазарната вредност. Трошоците на набавените стоки се евидентираат според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за доработка и продажба.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(s) Оштетување на средствата

(i) Финансиски средства

На секој датум на известување финансиското средство кое не е по објективна вредност преку добивката и загубата се проценува за да се утврди дали има некој објективен доказ дека е оштетено. Финансиското средство се смета оштетено доколку постои објективен доказ дека се има случено настан на загуба после почетното признавање на средството, и дека настанот има негативен ефект на проценетите идни парични текови од тоа средство кои што можат да се проценат веродостојно.

Како објективен доказ дека финансиските средства се оштетени може да биде неисполнување на обврските или деликвенција од страна на должникот, реструктуирање на износ од страна на Групата според услови кои Групата инаку не ги одобрува, индикации дека должникот банкротиран.

Друштвото го разгледува доказот за оштетување на побарувањата и на поединечно и на колективно ниво. Сите индивидуално значајни побарувања се проценуваат за поединечно оштетување. Сите индивидуално значајни побарувања за кои се смета дека не се поединечно оштетени, се проценуваат колективно за било какво оштетување кое настанало, но сеуште не е идентификувано. Побарувањата кои не се индивидуално значајни колективно се проценуваат за оштетување со групирање на побарувањата со слични карактеристики на ризик.

Во проценување на колективното оштетување, Групата ги користи историските трендови на веројатноста од неисполнување на обврските, времето на надоместувањата и износот на настанатата загуба, корегирани за проценката на раководството на Групата за тоа дали тековните економски и кредитни услови се такви што вистинските загуби веројатно би биле поголеми или помали од предложените историски трендови.

Загуба поради оштетување на финансиските средства мерени по амортизирана набавна вредност се пресметува како разлика помеѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на очекуваните идни парични текови дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на средството. Загубите поради оштетување се признаваат во добивката или загубата и се рефлектираат во сметката за исправка на вредноста на побарувањата. Каматата на оштетените средства продолжува да се признава преку намалување на дисконтот. Кога последователен настан предизвика намалување на износот на загубата поради оштетување, намалувањето на загубата поради оштетување се анулира преку добивката или загубата.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(s) Оштетување на средствата (продолжение)

(ii) Не-финансиски средства

Освен за вложувањата во недвижности, залихите и одложените даночни средства, сметководствената вредност на не-финансиските средства на Групата се проценуваат на секој датум на известување за да се утврди дали постои било каква индикација според која некое средство може да биде оштетено. Доколку таква индикација постои, тогаш се проценува надоместувачкиот износ на средството. За нематеријалните средства кои имаат неодреден корисен век на траење или кои се употребуваат не се расположливи за користење, надоместувачкиот износ се проценува секоја година во истото време.

Надоместувачкиот износ на средството или единицата која генерира пари е поголемата од неговата употребна вредност и неговата објективна вредност намалена за трошоците за продажба на средството. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството. За целите на тестирање на загубите поради оштетување, средствата кои неможат да се тестираат индивидуално, се групирани во најмалата група на средства којашто генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од паричните приливи од други средства или групи на средства ("единица која генерира пари").

Корпоративните средства на Групата не генерираат посебни парични приливи. Доколку постои индикација дека корпоративно средство може да биде оштетено, тогаш надоместувачкиот износ е определен на единицата која генерира пари, а на која и припаѓа корпоративното средство.

Загуба поради оштетување се признава кога сметководствената вредност на средството или неговата единица која генерира пари го надминува неговиот надоместувачки износ. Загубите поради оштетување се признаваат во добивката или загубата. Загубите од оштетување признаени во однос на единиците кои генерираат пари се распределуваат на начин да ги намалат сметководствените вредности на средствата во единицата (група на единици) на пропорционална основа.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(s) Оштетување на средствата (продолжение)

(ii) Не-финансиски средства (продолжение)

Загуба поради оштетување признаена во претходни периоди се проценува на секој датум на известување за било каква индикација дека загубата се намалила или повеќе не постои. Загубата поради оштетување се анулира доколку постои промена во проценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ. Загубата поради оштетување се анулира само до износот до кој сметководствената вредност на средствот не ја надминува сметководствената вредност која била определена, нето од амортизацијата, доколку не била признаена загуба поради оштетување на средствата.

(и) Користи за вработените

(i) Планови за дефинирани придонеси

Групата врши уплата кон дефинираните планови за придонеси за користи по престанок на вработувањето во согласност со националното законодавство. Придонесите врз основа на платите се уплатуваат до националните организации задолжени за исплата на пензиското осигурување. Не постои дополнителна обврска во однос на овие планови. Обврските за придонеси во дефинираните планови за придонеси се признаваат како расходи во периодот во кој настапуваат, како дел од трошоците за вработени.

(ii) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат како расход кога соодветната услуга ќе се добие.

Групата признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката доколку Групата има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(и) Користи за вработените (продолжение)

(iii) Останати долгорочни користи за вработените

Нето обврските во поглед на долгорочните користи на вработените е сумата на идните користи кои вработените ги примаат кога се пензионираат. Во согласност со македонската законската регулатива Групата исплаќа две просечни плати на вработените во моментот на заминување во пензија. Овие користи на вработените се дисконтираат за да се утврди нивната сегашна вредност. Дисконтната стапка се утврдува врз основа на пазарните приноси на денот на изготвување на извештајот на финансиска сотојба на државни обврзници кои имаат рок на достасување конзистентен со валутата на обврските на Групата.

(j) Признавање на приходи

Приходот од продажба на производи и трговски стоки се мери по објективна вредност на примените средства или побарувања, намален за враќањата на производите и стоките, трговски попусти и работи. Приходот се признава кога значителните ризици и полезности од сопственоста се пренесени на купувачот и не постојат значителни неизвесности околу наплатата, поврзаните трошоци или можното враќање на производите како и континуирана инволвираност на менаџментот со производите и стоките додека износот на приходот може да се измери веродостојно.

Преносот на ризиците и полезностите е во зависност од индивидуалните услови во договорите за продажба. Преносот на ризиците и полезностите од сопственоста најчесто се случува штом купувачот ги подигне производите или трговската стока од магацинот.

(к) Исплати за наем

Исплатите по основа на оперативен наем се признаени во добивката или загубата по пропорционална метода во текот на времетраењето на наемот. Добиените погодности се признаени како составен дел од вкупните трошоци за наем, во текот на времетраењето на наемот.

Приходите од финансирање вклучуваат приходи од камати. Приходите од камати се признаваат во добивката или загубата со користење на методот на ефективна камата.

Расходите од финансирање вклучуваат расходи од камати по кредити како и загуба поради оштетување на финансиските средства. Трошоците за позајмување кои не се директно поврзани со набавката или изградбата на средство кое се квалификува, се признаваат во добивката или загубата со користење на методата на ефективна камата.

Позитивните и негативните курсни разлики се прикажуваат на нето основа.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(м) Данок на добивка

Данокот на добивка во Република Македонија се состои од тековен данок и одложен данок.

Друштвата во Република Македонија се обврзани да пресметуваат и уплатуваат данок на добивка на непризнаените расходи или на исплатени дивиденди и други распределби од добивка. Стапката на данокот на добивка изнесува 10% (2011:10%).

Тековниот данок на добивка во Република Полска е очекуваната даночна обврска за оданочивата добивка за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка на денот на билансот на состојба, и било какви корекции на даночната обврска во врска со минатите години. Стапката на данокот на добивката во 2012 година изнесува 19% (2011:19%).

(i) Тековен данок во Република Македонија

Основицата за пресметка на данок на добивка се состои од:

- **Данок на распределени дивиденди и други распределби од добивката** - односно даночна основа е платената дивиденда или другите распределби од добивката.
- **Данок на добивка во непризнаени расходи** - односно даночна основа за пресметка на данокот претставува износот на непризнаени расходи утврдени во "Правилникот за начинот на пресметување и уплатување на данок на добивка и спречување на двојното ослободување или двојното оданочување", намален за износот на даночниот кредит. Данокот на непризнаени расходи во текот на годината се плаќа врз основа на месечни аконтации кои се пресметани врз основа на даночниот биланс за непризнаени расходи за претходната година. На крајот на периодот на известување, се изготвува конечна пресметка за данок на непризнаени расходи за тековна година со која се врши порамнување на платените аконтации и конечната даночна обврска.

Данок на распределени дивиденди и други распределби од добивката

Данокот на распределени дивиденди и други распределби од добивката се смета дека е данок на добивка во рамки на Меѓународен сметководствен стандард 12 - Даноци на добивка прифатен во Република Македонија ("МСС 12") (види нота 2 (а)).

Признавање на овој вид на данок на добивка ќе биде конзистентно со признавањето на соодветната обврска за дивиденда (т.е. признаен кога дивидендата е платена и/или објавена) или при настанување на други распределби од добивката. Резервации за данок на добивка кои произлегуваат од распределба на дивиденди нема да се признаат се додека дивидендата не е објавена и/или платена.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(м) Данок на добивка (продолжение)

(i) Тековен данокво Република Македонија (продолжение)

Данок на распределени дивиденди и други распределби од добивката (продолжение)

Кога данокот на добивка произлегува од распределба на авансни дивиденди, платени пред датумот на известување, данокот на добивка е призnaен и е презентиран во “Извештај за сеопфатна добивка” после линијата “Добивка или загуба пред оданочување” како “Данок на добивка”.

Кога данокот на добивка произлегува од распределби од задржана добивка, се признава и се презентира во “Извештај за промените во капиталот”.

Признавање на резервации за данок

Во случај на неизвесни обврски за данок, резервации се признаваат во согласност со Меѓународен сметководствен стандард 37 - Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства, прифатен во Република Македонија (“МСС 37”) (види нота 2 (а)). Таквите резервации не се презентираат како одложени даночни средства или одложени даночни обврски, туку како останати средства или останати обврски.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(м) Данок на добивка (продолжение)

(ii) Одложен данок

Одложениот данок се признава со користење на методата на извештајот на финансиска состојба и произлегува од привремените разлики помеѓу сметководствените вредности на средствата и обврските заради финансиско известување и вредностите кои се користат како основа заради оданочување. Одложениот данок не се признава за следниве времени разлики: почетно признавање на средства или обврски кои произлегуваат од трансакции кои не се деловни комбинации и кои не влијаат ниту на сметководствената ниту на добивката за даночни цели, и разликите кои произлегуваат од инвестиции во подружници и заеднички контролирани претпријатија до износ за кој е веројатно дека нема да се повратат во блиска иднина.

Одложено даночко средство се признава само до износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложено даночко средство се проценува на секоја дата на изготвување на извештајот на финансиска состојба, и се намалува до степен до кој повеќе не постои веројатност дека овие даночни приходи ќе се реализираат.

(н) Нови стандарди и интерпретации кои се употребуваат

Одреден број нови стандарди, измени на стандарди и интерпретации се важечки за годините кои започнуваат по 1 јануари 2012 година, кои не се применети во изготвувањето на овие финансиски извештаи. Не се очекува дека ниеден од овие ќе има значајно влијание на консолидираните финансиски извештаи на Групата.

4. Утврдување на објективна вредност

Голем број сметководствени политики и обелоденувања на Групата изискуваат утврдување на објективната вредност, како за финансиските, така и за не-финансиските средства и обврски. Објективните вредности се утврдени за мерење и/или обелоденување врз основа на следните методи. Онаму каде е применливо, во белешките кои се однесуваат на специфичните средства или обврски, обелоденета е подетална информација за претпоставките направени во утврдувањето на објективната вредност.

(i) Побарувања од купувачи и други побарувања

Објективната вредност на побарувањата од купувачи и другите побарувања се проценува како сегашна вредност на идните парични текови, дисконтирани со пазарната каматна стапка на денот на периодот на известување. Ваквата објективна вредност е утврдена за потребите на обелоденување.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Утврдување на објективна вредност (продолжение)

(ii) Не-деривативни финансиски обврски

Објективната вредност, која се утврдува за потребите на обелоденување во финансиските извештаи, се пресметува врз основа на сегашната вредност на идните парични текови на главницата и каматата, дисконтирана со пазарната каматна стапка на денот на известување.

5. Управување со финансиски ризици

Преглед

Друштвото е изложено на следните ризици од користењето на финансиски инструменти:

- Кредитен ризик
- Ризик на ликвидност
- Пазарен ризик
- Оперативен ризик

Оваа белешка дава информација за изложеноста на Групата на секој од погоре споменатите ризици, за целите, политиките и процесите на Групата за мерење и управување со ризиците како и управувањето со капиталот на Групата. Понатамошни квантитативни обелоденувања се прикажани во рамки на овие финансиски извештаи.

Рамка на управување со ризикот

Раководството на Групата е одговорно за воспоставување и примена на рамката за управување со ризици.

Рамката за управување со ризици е воспоставена со цел идентификување и анализа на ризиците со кои Групата се соочува, поставување на соодветни лимити на ризиците, како и контрола и следење на ризиците и придржување на лимитите во согласност со Групната политика за управување со ризици.

Преку обука за стандардите и политиките на групацијата, Групата има за цел да развие дисциплинирана и конструктивна контролна средина, во која сите вработени ги разбираат нивните улоги и обврски.

(a) Кредитен ризик

Кредитен ризик е ризик од финансиски загуби кои може да ги има Друштвото доколку купувачите или соработниците во финансиски инструменти не ги исполнат договорените финансиски обврски, и главно произлегува од побарувањата кои Групата ги има од купувачите.

Белешки кон финансиските извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(а) Кредитен ризик (продолжение)

(i) Побарувања од купувачи и други побарувања

Изложеноста на Групата на кредитен ризик произлегува од индивидуалните карактеристики на секој купувач.

Групата остварува приходи од продажба на готови производи и трговски стоки и услуги, која што во најголем дел се извршува на познати големи купувачи со кои што Групата има воспоставено повеќегодишна соработка.

Раководството има воспоставено политики и процедури со цел да се намалат кредитните ризици, односно да се избегнат евентуални ненавремени неподмирувања на достасаните побарувања. Согласно политиките и процедурите, одделението за продажби врши анализа на платежната мок на купувачите. Состојбите и достасаноста на побарувањата од сите овие купувачи се разгледуваат на одредено време во зависност од клиентот, времетраење на соработката и обемот на реализација со самиот клиент. Дополнително, постојат и купувачи кои плаќаат со отворање на акредитив или авансно пред да ги купат производите бидејќи немаат креирano соодветен бонитет согласно со политиките на Групата.

Групата евидентира резервирање за сомнителни и спорни побарувања кои претставуваат најдобра проценка за настанатите загуби во однос на побарувањата од купувачи и други побарувања. Резервирање за исправка на вредноста на побарувања од купувачи и други побарувања се признава кога постои објективен доказ дека Групата нема да биде во можност да ги наплати сите достасани износи согласно договорните услови. Значителни финансиски потешкотии на должникот, можноста должникот да банкротира или да изврши финансиска реорганизација и потешкотии при наплата (повеќе од 180 дена по денот на достасување) се индикатори дека побарувањето е оштетено (т.е. постои потешкотија во наплатата).

(б) Ризик на ликвидност

Ризик на ликвидност е ризик дека Групата нема да биде способнада ги исполни своите финансиски обврски во рамките на нивната доспеаност.

Пристапот на Групата при управувањето со ликвидноста е да се осигура, колку што е можно, секогаш да има доволно готовина за да ги исплати достасаните обврски вклучувајќи ги заемите и останатите финансиски обврски. Ова ги исклучува потенцијалните влијанија на непредвидливи ситуации.

Во овој момент, Групата нема неповлечени средства по основ на склучени договори за кредити, но евентуалните проблеми со ликвидноста можат да се покријат со нови кредити или со зголемување на акционерскиот капитал од основното матично претпријатие.

Белешки кон финансиските извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(в) Пазарен ризик

Пазарен ризик е ризик дека промените на пазарните цени, како и промените во девизните курсеви и каматните стапки ќе влијаат на приходите на Групата или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Целта на управувањето со пазарен ризик е да ја управува и контролира изложеноста на Групата во прифатливи параметри.

(i) Валутен ризик

Групата се изложува на валутен ризик при набавки на сировини, задолжувања со кредити, кои се деноминирани во валута различна од МКД. Девизните средства со кои што работи Друштвото се EUR,USD и GBP.

Најголема изложеност на Друштвото е кон EUR. Трендот на EUR во текот на 2012 година беше релативно стабилен и Групата очекува дека овој тренд ќе продолжи и во иднина.

(ii) Ризик на каматна стапка

Групата има долгорочен кредит од доминантниот сопственик со варијабилна каматна стапка, со што Групата е изложена на промени на пазарната каматна стапка.

Групата има финансиски средства со фиксна каматна стапка, кои се состојат од парични средства и паричен еквивалент и финансиски обврски, кои се состојат од долгорочен кредит од подружница на основното матично претпријатие. Бидејќи овие финансиски средства и обврски се со фиксни каматни стапки, јаизложуваат Групата на ризик од промена на објективната вредност.

(г) Оперативен ризик

Оперативен ризик е ризикот од директна или индиректна загуба која произлегува од голем број различни причини поврзани со процесите на Групата, персоналот, технологијата и инфраструктурата, и од надворешни фактори различни од кредитни, пазарни и ризици на ликвидност, како што се оние кои произлегуваат од барањата на законската регулатива и општо прифатените стандарди за корпоративно однесување. Оперативните ризици произлегуваат од сите операции на Групата.

Целта на Групата е да го управува оперативниот ризик така што ќе го балансира избегнувањето на финансиските загуби и штети на угледот на Групата со ефикасност на трошоците и да избегне контролни процедури кои ја ограничуваат иницијативата и креативноста.

Белешки кон финансиските извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(г) Оперативен ризик (продолжение)

Примарната одговорност за развој и имплементација на контроли кои ќе се однесуваат на оперативниот ризик е на раководство на Групата. Оваа одговорност е подржана со развојот на стандарди на Групата за управување со оперативен ризик во следниве области:

- барања за соодветна поделба на задачи, вклучувајќи и независна авторизација на трансакциите;
- барања за порамнување и мониторинг на трансакциите;
- усогласување со регулативата и други законски барања;
- документирани контроли и процедури;
- обука и професионално усвршување;
- етички и деловни стандарди;
- процедури за спречување на конфликт на интереси помеѓу Групата и вработените;
- намалување на ризикот, вклучувајќи осигурување.

(д) Управување со капиталот

Политика на раководството на Групата е да одржи стабилност на капиталот на Групата за да ги одржи довербата на добавувачите и пазарот и да го поддржи идниот развој на бизнисот. Групата го следи враќањето на капиталот, што го дефинира како добивка од редовно работење поделено од вкупниот акционерски капитал.

Во текот на годината немаше промени во пристапот на Групата за управување со капиталот.

Ниту Друштвото ниту подружницата не се изложени на надворешни влијанија за промени на капиталот.

Белешки кон финансиските извештаи

6. Реализација

<i>Во илјади денари</i>	<i>Консолидиран</i>		<i>Друштво</i>	
	<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Продажби на странски пазар	704.097	526.779	657.576	508.184
Продажби на домашен пазар	17.931	23.447	17.931	23.447
Останати продажби	2.530	3.469	2.530	3.469
	724.558	553.695	678.037	535.100

7. Останати приходи

<i>Во илјади денари</i>	<i>Консолидиран</i>		<i>Друштво</i>	
	<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Отпишани обврски	2.125	1.885	2.125	1.885
Приходи од осигурување	1.990	3.144	1.990	3.144
Капитална добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема	932	369	932	369
Задршки од плати	391	-	391	-
Користени сопствени производи	240	732	240	732
Вишоци на залихи по попис	-	4.131	-	4.131
Останато	380	392	380	379
	6.058	10.653	6.058	10.640

Белешки кон финансиските извештаи

8. Останати расходи

<i>Во илјади денари</i>	<i>Консолидиран</i>		<i>Друштво</i>	
	<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Производни услуги	66.179	57.681	66.179	57.681
Консултантски услуги	65.780	16.917	65.780	16.917
Потрошена енергија	45.330	34.598	45.330	34.598
Резервација и отпис на ненаплативи побарувања	29.801	2.251	29.801	2.251
Вредносно усогласување на залихи	17.612	-	17.612	-
Услуги за одржување	13.453	18.706	13.453	18.706
Набавна вредност на продадени трговски стоки	12.945	16.048	12.945	16.048
Одобренија	11.466	-	11.466	-
Транспортни услуги	10.259	12.132	10.259	12.132
Даноци и придонеси што не зависат од резултатот	6.938	1.074	6.938	1.074
Услуги од продажни агенти	6.717	15.408	6.717	15.408
Контрола на квалитет	5.511	4.489	5.511	4.489
Трошоци за истражување	4.653	2.342	4.653	2.342
Премии за осигурување	3.788	3.138	3.788	3.138
Банкарски услуги	3.774	3.288	3.774	3.288
Трошоци за промоција, пропаганда, реклами, презентација и спонзорство	3.484	2.323	3.484	2.323
Капитални загуби	-	270	-	270
Останато	19.578	17.937	16.510	15.920
	<u>327.268</u>	<u>208.602</u>	<u>324.200</u>	<u>206.585</u>

9. Трошоци за работници и користи за вработените

<i>Во илјади денари</i>	<i>Консолидиран</i>		<i>Друштво</i>	
	<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Плати, надомести и данок	140.406	133.267	138.808	130.861
Придонеси од плати	41.724	39.248	41.724	39.248
Останати трошоци за вработени	7.696	5.344	7.696	5.344
Трошоци поврзани со пензии на вработените	3.370	-	3.370	-
	<u>193.196</u>	<u>177.859</u>	<u>191.598</u>	<u>175.453</u>

Во нето плати, надомести и данок вклучени се патни трошоци и трошоци за работници ангажирани по договор за дело и надомести на членови на Одбор на директори.

Бројот на работницина денот на известување во Друштвото е 312, во Групата 313 (2011: во Друштвото е 311, во Групата е 312).

Користи за вработените во износ од МКД 3.370 илјади (2011: нема) претставува сегашна вредност на идните користи кои вработените ги примаат кога се пензионираат во износ од две просечни плати по вработен.

Белешки кон финансиските извештаи

10. Нето расходи од финансирање

<i>Во илјади денари</i>	<i>Консолидиран</i>		<i>Друштво</i>	
	<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Приходи од камати	114	270	24	237
Нето позитивни курсни разлики	15.877	2.985	15.877	2.985
Приходи од финансирање	<u>15.991</u>	<u>3.255</u>	<u>15.901</u>	<u>3.222</u>
Расходи за камати	(23.614)	(16.934)	(23.614)	(16.934)
Нето негативни курсни разлики	(8.705)	(4.197)	(8.705)	(4.197)
Расходи од финансирање	<u>(32.319)</u>	<u>(21.131)</u>	<u>(32.319)</u>	<u>(21.131)</u>
Нето расходи од финансирање	<u>(16.328)</u>	<u>(17.876)</u>	<u>(16.418)</u>	<u>(17.909)</u>

Од вкупниот износ на расходиза камати, МКД 23.613 илјади (2011: МКД 16.934 илјади) МКД 19.889илјади се однесува на камати по кредити од поврзани субјектиPoli S.R.L., ИталијаМКД 3.039илјади, Бекурит, ГерманијаМКД 9.069 илјади, Finance МКД 5.451 илјади и Согрорate МКД 2.330 илјади.

11. Данок на добивка

<i>Во илјади денари</i>	<i>Консолидиран</i>		<i>Друштво</i>	
	<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Данок на непризнати расходи	4.677	478	4.677	478
Данок на добивка	1.776	742	-	-
	<u>6.453</u>	<u>1.220</u>	<u>4.677</u>	<u>478</u>

Белешки кон финансиските извештаи

12. Недвижности, постројки и опрема

Консолидирани и Друштво Во илјади денари	Земјиште и згради	Опрема	Мебел и останата опрема	Инвести- ции во тек	Вкупно
Набавна или претпоставена вредност					
На 1 јануари 2011	445.513	386.500	41.915	644	874.572
Зголемувања	-	18.363	2.403	4.106	24.872
Трансфер	-	240	-	(240)	-
Намалувања	(168)	(8.711)	(6.133)	-	(15.012)
На 31 декември 2011	<u>445.345</u>	<u>396.392</u>	<u>38.185</u>	<u>4.510</u>	<u>884.432</u>
На 1 јануари 2012	445.345	396.392	38.185	4.510	884.432
Зголемувања		40.176	5.037	20.588	65.801
Трансфер	10.101	13.038	-	(23.139)	-
Намалувања	-	-	-	-	-
На 31 декември 2012	<u>455.446</u>	<u>449.606</u>	<u>43.222</u>	<u>1.959</u>	<u>950.233</u>
Исправка на вредноста					
На 1 јануари 2011	186.572	233.922	31.379	-	451.873
Амортизација	10.811	19.282	4.327	-	34.420
Намалувања	(168)	(8.473)	(6.101)	-	(14.742)
На 31 декември 2011	<u>197.215</u>	<u>244.731</u>	<u>29.605</u>	<u>-</u>	<u>471.551</u>
На 1 јануари 2012	197.215	244.731	29.605	-	471.551
Амортизација	10.850	24.039	3.773	-	38.662
На 31 декември 2012	<u>208.065</u>	<u>268.770</u>	<u>33.378</u>	<u>-</u>	<u>510.213</u>
Неотписана вредност					
На 1 јануари 2011	<u>258.941</u>	<u>152.578</u>	<u>10.536</u>	<u>644</u>	<u>422.699</u>
На 31 декември 2011	<u>248.130</u>	<u>151.660</u>	<u>8.580</u>	<u>4.510</u>	<u>412.880</u>
На 1 јануари 2012	<u>248.130</u>	<u>151.660</u>	<u>8.580</u>	<u>4.510</u>	<u>412.880</u>
На 31 декември 2012	<u>247.381</u>	<u>180.836</u>	<u>9.844</u>	<u>1.959</u>	<u>440.020</u>

Белешки кон финансиските извештаи

12. Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

Опрема од лизинг

Друштвото нема изнајмено опрема од лизинг.

Обезбедување

Нема недвижности, постројки и опрема дадени под хипотека.

13. Нематеријални средства

Консолидирани и Друштво

Во илјади денари

Софтвер

Вкупно

Набавна вредност

Состојба на 1 јануари 2011	7.709	7.709
Зголемувања	-	-
Намалувања	-	-
Состојба на 31 декември 2011	<u>7.709</u>	<u>7.709</u>

Состојба на 1 јануари 2012

7.709

Зголемувања

6.119

Состојба на 31 декември 2012

13.828

13.828

Исправка на вредноста

Состојба на 1 јануари 2011	4.531	4.531
Амортизација за годината	984	984
Состојба на 31 декември 2011	<u>5.515</u>	<u>5.515</u>

Состојба на 1 јануари 2012

5.515

Амортизација за годината

1.096

Состојба на 31 декември 2012

6.611

6.611

Неотпишана вредност

На 1 јануари 2011	3.178	3.178
На 31 декември 2011	<u>2.194</u>	<u>2.194</u>

На 1 јануари 2012

2.194

На 31 декември 2012

7.217

Белешки кон финансиските извештаи

14. Залихи

Во илјади денари	Консолидиран 2012	2011	Друштво 2012	2011
Материјали	75.907	62.211	75.907	62.211
Исправка на вредност на материјали	(9.815)	(18.527)	(9.815)	(18.527)
Материјали, нето	66.092	43.684	66.092	43.684
Недовршено производство	163.074	170.675	163.074	170.675
Исправка на вредност на недовршено производство	(37.308)	(10.984)	(37.308)	(10.984)
Недовршено производство, нето	125.766	159.691	125.766	159.691
Готови производи	4.681	13.674	4.594	10.468
Исправка на вредност на готови производи	(481)	(481)	(481)	(481)
	4.200	13.193	4.113	9.987
Резервни делови и ситен инвентар	15.166	11.663	15.166	11.663
Трговска стока	50	-	50	-
Вкупно залихи, бруто	258.878	258.223	258.791	255.017
Вкупна исправка на вредност на залихи	(47.604)	(29.992)	(47.604)	(29.992)
	211.274	228.231	211.187	225.025

15. Побарувања од купувачи и други побарувања

Во илјади денари	Консолидиран 2012	2011	Друштво 2012	2011
Побарувања од купувачи	91.022	116.991	73.545	111.912
Побарувања од поврзани страни (белешка 22)	42.424	10.967	46.772	19.745
Побарувања од вработените	348	369	348	369
Побарувања за ДДВ	46.539	30.777	46.539	30.777
Исправка на побарувања	(26.057)	-	(26.057)	-
	154.276	159.104	141.147	162.803

Изложеноста на Групата и Друштвото на кредитен и валутен ризик, и исправката на вредноста за сомнителни и спорни побарувања во однос на побарувањата од купувачи и други побарувања се обелоденети во белешка 20.

Белешки кон финансиските извештаи

16. Парични средства и паричен еквивалент

Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Парични средства по видување				
во банки	83.241	62.931	80.164	53.370
Благајна	57	18	57	18
	83.298	62.949	80.221	53.388

Изложеноста на Друштвото на каматен ризик и анализата на сензитивност на финансиските средства и обврски е обелоденета во белешка 20.

17. Капитал и резерви

Акционерски капитал

Во број на акции	Обични акции	
	2012	2011
Издадени на 1 јануари - целосно платени	80.295	80.295
Издадени на 31 декември - целосно платени	80.295	80.295

Следните акционери имаат сопственост која надминува 5% од издадените акции со право на глас:

	% од акциите со право на глас	
	2012	2011
Poli S.R.L., Италија	87.40	87,40

Номиналната вредност на обичните изнесува 51,13 евра.

Имателите на обични акции имаат право на дел од остварената добивка (дивиденда) и добиваат право на еден глас на Собранието на Акционери за еквивалент од 1 акција.

Законска Резерва

Резервите претставуваат законски резерви издвојувани од акумулираните добивки од минати години.

Дивиденди

До датумот на одобрување на овие финансиски извештаи директорите немаат предложено исплата на дивиденди (2011: нема).

Белешки кон финансиските извештаи

18. Обврски за кредити

Оваа белешка обезбедува информации за договорните услови за каматоносните кредити кои ги има земено Групата, кои се мерат според амортизирана вредност. За повеќе информации во однос на изложеноста на Групата на ризиците на каматна стапка, странска валута и ликвидност, види белешка 20.

Долгорочни обврски Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Необезбедени кредити од поврзани страни	705.704	500.999	705.704	500.999
	<u>705.704</u>	<u>500.999</u>	<u>705.704</u>	<u>500.999</u>
Тековни обврски Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Необезбедени кредити од поврзани страни	260.145	183.915	260.145	183.915
	<u>260.145</u>	<u>183.915</u>	<u>260.145</u>	<u>183.915</u>

Услови и отплата на обврските:

Условите за отплата на обврските за кредити кои суштествуваат на крајот на годината беа како што следи:

Во илјади денари	Валу- та	Номина- лна каматна стапка	Година на доста- сување	31 декември 2012		31 декември 2011	
				Номина- лна вредност	Сметко- вредност	Номи- нална вредност	Сметко- вредност
Необезбедени кредити од поврзани страни	EUR	3 мес. - ЕУРИБОР	2004- 2016	395.137	395.137	395.202	395.202
Необезбедени кредити од поврзани страни	EUR	5%	2010- 2015	136.530	136.530	182.069	182.069
Необезбедени кредити од поврзани страни	EUR	5,05%	2011- 2016	107.625	107.625	107.643	107.643
Необезбедени кредити од поврзани страни	USD	2,5%	2011- 2016	326.557	326.557	-	-
Вкупно каматоносни обврски				965.849	965.849	684.914	684.914

Белешки кон финансиските извештаи

19. Обврски кон добавувачи и други обврски

Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Обврски кон добавувачи	155.465	159.450	153.715	157.106
Обврски кон поврзани странки (белешка 22)	17.292	13.518	18.520	14.712
Обврски за плати	14.122	11.537	14.122	11.537
Останати обврски	8.410	3.551	8.415	3.551
	195.289	188.056	194.772	186.906

Изложеноста на Групата на валутен ризик и ризик на ликвидност во однос на обврски кон добавувачи и други обврски се обелоденети во белешка 20.

20. Финансиски инструменти

(a) Кредитен ризик

(i) Изложеност на кредитен ризик

Неотпишаната вредност на финансиските средства претставува максимална изложеност на кредитен ризик. Максималната изложеност на кредитен ризик на денот на билансот на состојба е:

Во илјади денари	Бел.	Консолидиран		Друштво	
		2012	2011	2012	2011
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	154.276	159.104	141.147	162.803
Парични средства и паричен еквивалент	16	83.298	62.949	80.221	53.388
		237.574	222.053	221.368	216.191

Максималната изложеност на кредитен ризик од побарувањата од купувачи и побарувања од поврзани страни на Друштвото, нето по географски региони на денот на билансот на состојба е:

Неотпишана вредност Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Побарувања на странски пазар	125.902	113.227	112.773	116.926
Побарувања на домашен пазар	7.544	14.731	7.544	14.731
Исправка на побарувања	(26.057)	-	(26.057)	-
	107.389	127.958	94.260	131.657

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(a) Кредитен ризик (продолжение)

(ii) Исправка на побарувања

Старосната структура на побарувањата на купувачи и побарувања од поврзани страни на Друштвото на денот на билансот на состојба е:

Консолидиран <i>Во илјади денари</i>	Бруто	Исправка	Бруто	Исправка
	2012	2012	2011	2011
Недостасани	48.719	-	38.838	-
Достасани од 0-6 месеци	49.155	-	44.737	-
Достасани од 6-12 месеци	7.764	-	10.064	-
Достасани над една година	27.808	26.057	34.319	-
	133.446	26.057	127.958	-

Друштво <i>Во илјади денари</i>	Бруто	Исправка	Бруто	Исправка
	2012	2012	2011	2011
Недостасани	46.858	-	42.537	-
Достасани од 0-6 месеци	38.790	-	44.737	-
Достасани од 6-12 месеци	7.764	-	10.064	-
Достасани над една година	26.905	26.057	34.319	-
	120.317	26.057	131.657	-

Движењето на исправката на вредноста за сомнителни и спорни побарувања во текот на годината е:

<i>Во илјади денари</i>	Консолидиран	Друштво	2012	2011
	2012	2012		
Состојба на 1 јануари	-	-	-	-
Исправка на вредност за сомнителни и спорни побарувања	29.801	2.251	29.801	2.251
Отпишани побарувања	(3.744)	(2.251)	(3.744)	(2.251)
Состојба на 31 декември	26.057	-	26.057	-

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(6) Ризик на ликвидност

Следната табела ја прикажува договорената достасаност на финансиските обврски, исклучувајќи го влијанието на договарањата на нето основа:

31 декември 2012

Консолидиран Во илјади денари	Сметко- Договорени 6 месеци						Над 5 години
	водствена вредност	парични одливи	или помалку	6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	
Не-деривативни финансиски обврски							
Необезбедени кредити од поврзани странки	965.849	(965.849)	(38.130)	(38.130)	(76.260)	(571.942)	(241.387)
Обврски кон добавувачи и други обврски	195.289	(195.289)	(195.289)				
	1.161.138	(1.161.138)	(233.419)	(38.130)	(76.260)	(571.942)	(241.387)

31 декември 2012

Друштво Во илјади денари	Сметко- Договорени 6 месеци						Над 5 години
	водствена вредност	парични одливи	или помалку	6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	
Не-деривативни финансиски обврски							
Необезбедени кредити од поврзани странки	965.849	(965.849)	(38.130)	(38.130)	(76.260)	(571.942)	(241.387)
Обврски кон добавувачи и други обврски	194.772	(194.772)	(194.772)				
	1.160.621	(1.160.621)	(232.902)	(38.130)	(76.260)	(571.942)	(241.387)

31 декември 2011

Консолидиран Во илјади денари	Сметко- Договорени 6 месеци						Над 5 години
	водствена вредност	парични одливи	или помалку	6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	
Не-деривативни финансиски обврски							
Необезбедени кредити од поврзани странки	684.914	(684.914)	(176.534)	(38.136)	(76.273)	(393.971)	-
Обврски кон добавувачи и други добавувачи	188.056	(188.056)	(188.056)	-	-	-	-
	872.970	(872.970)	(364.590)	(38.136)	(76.273)	(393.971)	-

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(б) Ризик на ликвидност(продолжение)

31 декември 2011

Друштво Во илјади денари	Сметко- водствена вредност	Договорени парични одливи	6 месеци или помалку	6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	Над 5 години
Необезбедени кредити од поврзани странки	684.914	(684.914)	(176.534)	(38.136)	(76.273)	(393.971)	-
Обврски кон добавувачи и други добавувачи	186.906	(186.906)	(186.906)	-	-	-	-
	871.821	(871.821)	(363.441)	(38.136)	(76.273)	(393.971)	-

(в) Валутен ризик

(i) Изложеност на валутен ризик

Следната табела ја прикажува изложеноста на Друштвото на валутен ризик:

Консолидиран	МКД	ЕУР	УСД	ГБП	МКД	ЕУР	УСД	ГБП
Побарувања од купувачи и поврзани страни	7.544	80.024	19.821	-	14.731	110.453	2.774	-
Необезбедени кредити од поврзани страни	-	(639.292)	(326.557)	-	-	(684.904)	-	-
Обврски кон добавувачи и поврзани страни	(94.652)	(67.461)	(10.148)	(496)	(91.605)	(72.433)	(8.930)	-
Вкупна изложеност на биланс на состојба	(87.108)	(626.729)	(316.884)	(496)	(76.874)	(646.894)	(6.156)	-

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(в) Валутен ризик (продолжение)

(i) Изложеност на валутен ризик(продолжение)

Друштво	МКД	ЕУР	УСД	ГБП	МКД	ЕУР	УСД	ГБП
	31 декември 2012				31 декември 2011			
Побарувања од купувачи и поврзани страни	7.544	66.895	19.821	-	14.731	114.152	2.774	-
Необезбедени кредити од поврзани страни	-	(639.292)	(326.557)	-	-	(684.904)	-	-
Обврски кон добавувачи и поврзани страни	(94.652)	(66.939)	(10.148)	(496)	(91.605)	(71.283)	(8.930)	-
Вкупна изложеност на биланс на состојба	(87.108)	(639.336)	(316.884)	(496)	(76.874)	(642.045)	(6.156)	-

Следните девизни курсеви беа применети во текот на годината:

	Курс на денот на билансот на состојба			
	Просечен курс 2012	2011	2012	2011
ЕУР 1	61,50	61,53	61,50	61,51
УСД 1	47,09	44,23	46,65	47,53
ГБП 1	73,08	70,89	75,28	73,63
ПЛН 1	14,46	14,69	15,04	13,93

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(в) Валутен ризик (продолжение)

(ii) Анализа на сензитивност

10% зајакнување на денарот во однос на следните валути на 31 декември би ја(намалиле)/зголемиле добивката за годината за износите прикажани поддолу. Оваа анализа подразбира дека сите други варијабли, особено каматните стапки, остануваат непроменети. Анализата е подготвена на ист начин и за 2011 година.

	Консолидиран	Друштво
<i>Ефект во илјади денари</i>	<i>Загуба</i>	<i>Загуба</i>
31 декември 2012		
ЕУР	(62.673)	(63.934)
УСД	(31.688)	(31.688)
ГБП	(50)	(50)
	Загуба	Загуба
31 декември 2011		
ЕУР	(64.689)	(64.205)
УСД	(616)	(616)
ГБП	-	-

10% ослабување на денарот во однос на погоре наведените валути на 31 декември ќе има ист но спротивен ефект на погоре наведените валути за износите наведени погоре, во услови кога сите други варијабли остануваат непроменети.

(г) Ризик на каматна стапка

(i) Профил

На денот на билансот на состојба профилот на ризикот на каматна стапка на каматоносните финансиски инструменти на Друштвото е:

Консолидиран и Друштво	Неотпишана вредност
<i>Во илјади денари</i>	<i>2012</i>
	<i>2011</i>
Инструменти со фиксна каматна стапка	
Финансиски обврски	<u>(570.712)</u>
	<u>(570.712)</u>
Инструменти со варијабилна каматна стапка	
Финансиски обврски	<u>(395.137)</u>
	<u>(395.137)</u>
	<u>(395.202)</u>
	<u>(395.202)</u>

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(г) Ризик на каматна стапка (продолжение)

(ii) Анализа на сензитивност на паричниот тек за инструменти со варијабилна каматна стапка

Промена од 100 базични бодови на каматната стапка на 31 декември би ја (зголемило)/намалило загубата за годината за износите прикажани поддолу. Оваа анализа подразбира дека сите други варијабли, особено девизните курсеви остануваат непроменети. Анализата е подготвена на ист начин и за 2010 година.

**Консолидиран и Друштво
Ефект во илјади денари**

**Добивка или загуба
100 базични бодови зголемување 100 базични бодови намалување**

31 декември 2012		
Инструменти со варијабилна каматна стапка		(3.951) (3.951)
Сензитивност на паричниот тек		<hr/> <hr/>

31 декември 2011		
Инструменти со варијабилна каматна стапка		<hr/> <hr/>
Сензитивност на паричниот тек		<hr/> <hr/>

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(д) Објективна вредност

(i) Објективна вредност наспроти неотпишана вредност

Објективната вредност на финансиските средства и обврски, како и нивната неотпишана вредност прикажана во билансот на состојба, се како што следи:

Консолидиран Во илјади денари		2012		2011	
		Сегашна Белешка	Објективна вредност	Сегашна вредност	Објективна вредност
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	154.276	154.276	159.104	159.104
Парични средства и паричен еквивалент	16	83.298	83.298	62.949	62.949
Необезбедени кредити од поврзани странки	18	(965.849)	(965.849)	(684.914)	(684.914)
Обврски кон добавувачи и други обврски	19	(195.289) <u>(923.564)</u>	(195.289) <u>(923.564)</u>	(188.056) <u>(650.917)</u>	(188.056) <u>(650.917)</u>

Друштво Во илјади денари		2012		2011	
		Сегашна Белешка	Објективна вредност	Сегашна вредност	Објективна вредност
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	141.147	141.147	162.803	162.803
Парични средства и паричен еквивалент	16	80.221	80.221	53.388	53.388
Необезбедени кредити од поврзани странки	18	(965.849)	(965.849)	(684.914)	(684.914)
Обврски кон добавувачи и други обврски	19	(194.772) <u>(939.253)</u>	(194.772) <u>(939.253)</u>	(186.906) <u>(655.629)</u>	(186.906) <u>(655.629)</u>

Основата за определување на објективната вредност е обелоденета во белешка 4.

Белешки кон финансиските извештаи

21. Преземени обврски и потенцијални обврски

(i) Преземени обврски

Друштвото нема преземено обврски на 31 декември 2012 година за набавка на недвижности, постројки и опрема (2011: нема).

(ii) ***Потенцијални обврски***

Друштвото е вклучено во судски постапки од своето редовно работење. Според мнението на раководството крајниот исход од овие судски спорови нема да има материјално влијание на резултатите на Друштвото.

(iii) Потенциални обврски по основ на отворени банкарски гаранции

Со состојба на 31 декември 2012, Групата има долгорочни и краткорочни девизни и денарски гаранции во вкупен износ од 30.252 МКД илјади. Во продолжение следи преглед на сите банкарски гаранции кои суштествуваат со датумот на известување:

Белешки кон финансиските извештаи

22. Поврзани странки

Идентификација на поврзани странки

Странки поврзани со Групата и Друштвото се: членовите на Одборот на директори, клучниот менаџерски персонал, акционерите кои остваруваат значајно влијание врз работењето на Групата и Друштвото ("Акционери"), Подружниците на Групата и Друштвото како и субјектите поврзани со претходно наведените субјекти.

Трансакции со поврзани странки

Групата и Друштвото ги имаат остварено следните трансакции со поврзани странки:

(i) Приходи од продажба на готови производи и услуги

Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Акционери	68.913	53.647	68.913	53.647
Подружници на основно матично претпријатие	296.953	108.594	296.953	108.594
Подружници	-	-	62.309	21.407
	365.866	162.241	428.175	183.648

(ii) Набавки на материјали, трговски стоки и користење на услуги

Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Акционери	5.098	3.736	5.098	3.736
Подружници на основно матично претпријатие	46.239	10.990	46.239	10.990
Подружници	-	-	23.962	18.625
	51.337	14.726	75.299	33.351

(iii) Трансакции со клучниот менаџерски персонал

Вкупните надомести на клучниот менаџерски персонал на Групата и Друштвото, вклучени во "трошоци за вработени" (види белешка 9) се:

Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Краткорочни користи за вработените	21.648	17.862	20.050	16.264
	21.648	17.862	20.050	16.264

Белешки кон финансиските извештаи

22. Поврзани странки (продолжение)

(iv) Состојба на 31 декември произлезена од продажба на готови производи, трговски стоки и дадени услуги

Побарувања од поврзани странки (белешка 15):

Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Акционери	21.274	7.285	21.274	7.285
Подружници на основно матично претпријатие	21.150	3.681	21.150	3.681
Подружници	-	-	4.348	8.778
	42.424	10.966	46.772	19.744

(v) Состојба на 31 декември произлезена од набавки на материјали, трговски стоки и користење на услуги

Обврски кон поврзани странки (белешка 19):

Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
Акционери	1.471	3.022	1.471	3.022
Подружници на основно матично претпријатие	7.835	8.933	7.163	8.933
Подружници	-	-	1.228	1.194
	9.306	11.955	9.862	13.149

(vi) Салда на крајот на годината кои произлегуваат од заеми и кредити

Кредити од акционери (види белешка 18):

Во илјади денари	Консолидиран		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
На почетокот на периодот	686.480	627.487	686.480	627.487
Земени кредити	337.721	107.642	337.721	107.642
Расходи за камати	19.889	16.616	19.889	16.616
Курсни разлики	(11.295)	-	(11.295)	-
Платени кредити	(58.946)	(65.265)	(58.946)	(65.265)
На 31 декември	973.849	686.480	973.849	686.480

23. Последователни настани

По денот на известувањето се случиле следниве настани:

- На 18 март 2013 Групата потпиша Рамковен договор за спогодба на меѓусебни права и обврски од договорот за закуп на деловни простории со Братство Инох ДООЕЛ, Охрид ("Братство"). Согласно овој договор Групата му дава под наем на Братство деловни простории, производни хали, магацински простор и други помошни простории со вкупна површина од 2.770 м², од кои 2.032 м² се опфатени под објекти, со можност за продажба на овие објекти по истекот на една година од датумот на договорот, предмет на безусловен пренос на сопственоста на земјиштето и објектите од државата на Групата. Понатаму, со овој договор Групата му продаде на Братство опрема со нето сегашната вредност од МКД 7.823 илјади со капитална загуба од МКД 3.507 илјади.
- На 20 декември 2012 година, Групата доби решение за приватизација на градежно земјиште од 15.362 м². Вкупниот надомест од МКД 4.709 илјади беше уплатен на 9 април 2013 година.

ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје

Финансиски извештаи
за годината завршена на
31 декември 2011

Содржина

Финансиски извештаи

Извештај на независниот ревизор

Извештај на финансиската состојба 1

Извештај за сеопфатна добивка 2

Извештај за промените во капиталот 3

Извештај за паричниот тек 4

Белешки кон финансиски извештаи 6

**Би Љ,
Боро и Љупчо
д.о.о. - Скопје**

Ревизија, Проценка
и Финансиски
Консалтинг

Дрезденска бр 52
1000 Скопје
Македонија

Тел: + 389 (02) 3066-604
+ 389 (02) 3061-185
Факс: + 389 (02) 3094-919

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Раководството и акционерите на ВАБТЕК МЗТ АД, - Скопје

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на ВАБТЕК МЗТ АД, - Скопје што ги вклучуваат извештаот за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2011 година, како и билансот на успех, извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за парични текови за годината што заврши тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на ВАБТЕК МЗТ АД, - Скопје е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување што се прифатени и објавени во Република Македонија. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола што е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка, избирање и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки што се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликува ревизорски постапки што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на ВАБТЕК МЗТ АД, - Скопје заклучно со 31 декември 2011 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината што заврши тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување што се прифатени и објавени во Република Македонија.

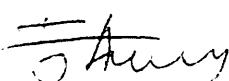
Нагласување на прашање

Без да го квалификуваме нашето мислење, Ви обрнуваме внимание на белешка 2ѓ каде е наведено дека, финансиските извештаи се ретроактивно корегирани, како резултат на сметководствени грешки. Грешките се однесуваат на вреднувањето на залихите, евидентирањето на вишок по попис и класификација на опремата со животен век подолг од една година како залиха. Поради претходно наведеното ревидираните финансиски извештаи издадени на 22 мај 2012 година се повлечени.

Скопје, 28 ноември 2012 година

Овластен ревизор

Атанасовски Борислав

Ревизија, проценка и
финансиски консалтинг
Б и Љ, Боро и Љупчо
д.о.о - Скопје

Управител

Атанасовски Борислав

Извештај на финансиската состојба

Во илјади денари	Белешка	31 декември	31 декември	1 јануари
		2011 Корегирани*	2010 Корегирани*	2010 Корегирани*
Активи				
Недвижности, постројки и опрема	12	412.236	422.055	381.957
Нематеријални средства	13	2.194	3.178	4.516
Вложувања во подружници		810	810	810
Останати долготочни средства		189	236	256
Вкупно постојани средства		415.429	426.279	387.539
Залихи	14	225.025	175.178	167.232
Тековни даночни средства		4.309	4.787	5.193
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	162.803	184.689	105.502
Дадени аванси за тековни средства и однапред пресметани трошоци		22.206	19.487	7.717
Парични средства и паричен еквивалент	16	53.388	33.722	15.430
Вкупно тековни средства		467.731	417.863	301.074
Вкупна активи		883.160	844.142	688.613
Пасива				
Акционерски капитал		210.464	210.464	210.464
Резерви		-	-	35.300
Пренесена загуба		(215.358)	(121.165)	(33.817)
Вкупно капитал и резерви		(4.894)	89.299	211.947
Обврски за кредити	18	500.999	469.629	293.720
Вкупно долготочни обврски		500.999	469.629	293.720
Обврски за кредити	18	185.481	157.858	77.106
Примени аванси		16.233	19.995	34.426
Обврски кон добавувачи и други обврски	19	185.341	107.361	71.414
Вкупно тековни обврски		387.055	285.214	182.946
Вкупно обврски		888.054	754.843	476.666
Вкупна пасива		883.160	844.142	688.613

* - види Белешка 2(г)

Белешките на страните 6 - 40 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Финансиските извештаи прикажани на страниците од 1 до 40 беа одобрени од Одборот на директори на ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје на 28 ноември 2012 година и потпишани во нивно име од:

Г-дин Владо Атанасовски
Генерален Директор

Извештај за сеопфатна добивка

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	Белешка	2011 Корегирани*	2010 Корегирани*
Приходи			
Реализација	6	535.100	412.002
Останати приходи	7	10.639	14.371
		<u>545.739</u>	<u>426.373</u>
Расходи			
Промени во залихите на готови производи и производство во тек		42.371	8.777
Употребени сировини и потрошни материјали		(246.474)	(181.114)
Трошоци за вработени	9	(153.862)	(154.741)
Амортизација	12,13	(35.404)	(28.482)
Останати расходи	8	(228.176)	(168.271)
		<u>(621.545)</u>	<u>(523.831)</u>
Добивка/(загуба) од редовно работење		<u>(75.806)</u>	<u>(97.458)</u>
Приходи од финансирање		3.222	7.331
Расходи од финансирање		(21.131)	(14.364)
Нето расходи од финансирање	10	<u>(17.909)</u>	<u>(7.033)</u>
Добивка/(загуба) пред оданочување		<u>(93.715)</u>	<u>(104.491)</u>
Данок на добивка	11	<u>(478)</u>	<u>(406)</u>
Добивка/(загуба) за периодот		<u>(94.193)</u>	<u>(104.897)</u>
Останата вкупна сеопфатна добивка за периодот, нето од данок на добивка		-	-
Вкупна сеопфатна добивка за периодот		<u>(94.193)</u>	<u>(104.897)</u>

* - види Белешка 2(ѓ)

Белешките на страните 6 - 40 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Извештај за промените во капиталот

За годината завршена на 31 декември

<i>Во илјади денари</i>	<i>Акционерски капитал</i>	<i>Законска Резерва</i>	<i>Акумулирана добивка / Пренесена загуба</i>	<i>Вкупно</i>
Состојба на 1 јануари 2010	210.464	35.300	(25.259)	220.505
Ефект од сметководствена грешка *	-	-	(8.558)	(8.558)
Корегирана состојба на 1 јануари 2010 *	210.464	35.300	(33.817)	211.947
Вкупна сеопфатна добивка за периодот				
Загуба за периодот	-	-	(104.897)	(104.897)
Вкупна сеопфатна добивка за периодот	-	-	(104.897)	(104.897)
 Трансакции со сопствениците признати директно во капиталот				
Покривање на загуба на товар на резервите	-	(25.259)	25.259	-
Корекции од минати години				
	(10.042)	(7.710)	(17.752)	
Корегирана состојба на 31 декември 2010 *	210.464		(121.165)	89.299
 Корегирана состојба на 1 јануари 2011 *	210.464		(121.165)	89.299
Вкупна сеопфатна добивка за периодот				
Загуба за периодот	-	-	(94.193)	(94.193)
Вкупно сеопфатна добивка за периодот	-	-	(94.193)	(94.193)
Корегирана состојба на 31 декември 2011 *	210.464		(215.358)	(4.894)

* - види Белешка 2(ѓ)

Белешките на страните 6 - 40 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Извештај за паричниот тек

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	Белешка	2011 Корегирани*	2010 Корегирани*
Парични текови од оперативни активности			
Добивка/(загуба) за периодот		(94.193)	(104.897)
<i>Корекција за:</i>			
Трошоци за амортизација на недвижности, постројки и опрема	12	34.420	27.498
Трошоци за амортизација на нематеријални средства	13	984	985
Отишани обврски	7	-	(5.387)
Отишани недвижности, постројки и опрема	8,12	-	153
Отишани нематеријални средства		-	354
Капитална добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема		(99)	(487)
Отпис на ненаплативи побарувања	8	2.251	1.057
Приходи од камати	10	(237)	(121)
Расходи за камати	10	<u>16.616</u>	<u>3.095</u>
Добивка/(загуба) од дејноста пред промените во обртниот капитал		(40.258)	(77.749)
Промена кај побарувања од купувачи и други побарувања		20.160	(79.818)
Промена кај дадени аванси за тековни средства и однапред пресметани трошоци		(2.719)	(11.771)
Промена кај залихи		(49.847)	(7.946)
Промена кај обврски кон добавувачи и други обврски		77.980	23.582
Промена кај примени аванси		(3.762)	(14.431)
Готовина од оперативни активности		<u>1.554</u>	<u>(168.133)</u>
Платени камати		<u>(19.748)</u>	<u>(2.844)</u>
Нето парични текови користени во оперативни активности		<u>(18.194)</u>	<u>(170.977)</u>

Извештај за паричниот тек (продолжение)

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	Белешка	2011 Корегирани*	2010 Корегирани*
Парични текови од инвестициони активности			
Продажба на недвижности, постројки и опрема		369	678
Наплатени камати		237	121
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(24.871)	(64.137)
Нето парични текови користени во инвестициони активности		(24.265)	(63.338)
Парични текови од финансиски активности			
Приливи по основ на кредити		107.642	254.240
Одливи по основ на кредити		(45.517)	-
Одливи по основ на финансиски наем		-	(1.633)
Нето паричен тек генерира од финансиската дејност		62.125	252.607
Нето зголемување на паричните средства и паричниот еквивалент			
Парични средства и паричен еквивалент на 1 јануари		19.666	18.292
Парични средства и паричен еквивалент на 31 декември	16	33.722	15.430
		53.388	33.722

* - види Белешка 2(ѓ)

Белешките на страните 6 - 40 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи

1. Општи информации

ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје ("Друштвото") е акционерско друштво основано и инкорпорирано во Република Македонија.

Друштвото е во доминантна сопственост на странскиот правен субјект Poli S.R.L, Италија, кој со состојба 31 Декември 2011 година, поседува 87,40% од вкупниот број на издадени акции на Друштвото. Основно матично претпријатие на Poli S.R.L, Италија и на Друштвото е Westinghouse Air Brake Technologies Corporation (WABTEC), Вилмердинг, Пенсилванија, САД.

Адресата на Друштвото е ул. Перо Наков бб, 1000 Скопје.

Основна дејност на Друштвото е производство на сопирачка опрема за шински возила.

2. Основа за изготвување

(а) Извештај за усогласеност

Финансиските извештаи се изгответи во согласност со Законот за трговските друштва и Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување објавени во Правилникот за водење сметководство, Службен Весник на РМ бр. 159/2009.

Финансиските извештаи се реиздааат како резултат на корегирани сметководствени грешки (види Белешка 2(f)).

(б) Основи за мерење

Финансиските извештаи се изгответи врз основа на историски трошоци освен за залихите кои што се мерат по објективна (пазарна) вредност намалена за проценетите трошоци за реализација.

Методите кои се користат за мерење на објективните вредности се објаснети подолу во белешка 4.

Изготвувањето на овие финансиски извештаи на Друштвото е во согласност со барањата на локалната законска регулатива. Друштвото поседува 100% од сопственичкиот капитал на Вабтек МЗТ Полска кое е инкорпорирано и со седиште во Полска. Во овие финансиски извештаи вложувањата се презентирани како вложување во подружници.

Друштвото не изготвува консолидирани финансиски извештаи согласно Меѓународниот Сметководствен Стандард ("МСС") 27 - Консолидирани и посебни финансиски извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи

2. Основа за изготвување (продолжение)

(в) Континуитет на работењето

Финансиските извештаи се изготвени на претпоставката на континуитет на работењето. Валидноста на ова начело зависи од континуираната финансиска поддршка од акционерите и доверителите како и од способноста на должниците навремено да ги измируваат долговите кон Друштвото.

Доколку поддршката од акционерите и доверителите би прекинала, ќе треба да се направат корекции за да се намали вредноста на средствата до износот на моментната продажна вредност и да се направи обезбедување за покривање на понатамошни обврски кои би произлегле.

(г) Функционална и известувачка валута

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари ("денари" или "МКД") која е функционална валута на Друштвото. Освен каде што е поинаку наведено, финансиските информации се прикажани во илјади македонски денари.

(д) Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на финансиските извештаи изискува од менаџментот да прави расудувања, проценки и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата, обврските, приходите и расходите. Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и основните претпоставки постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката и во идните периоди доколку измената влијае и на идниот период.

Информации во врска со расудувањата направени од менаџментот и критичните проценки во примената на сметководствените стандарди кои имаат значително влијание на финансиските извештаи се прикажани во следниве белешки:

- Белешка 14 - Залихи

Белешки кон финансиските извештаи

2. Основа за изготвување (продолжение)

(f) Сметководствена грешка

Финансиските извештаи се ретроактивно корегирани како резултат на сметководствени грешки. Грешките се однесуваат на вреднување на залихите, евидентирање на вишок по попис и класификација на опрема со животен век подолг од една година како залихи.

Во прегледот подоле се прикажани ефектите од корекциите направени во Извештајот на финансиската состојба и Извештајот за сеопфатна добивка:

	Залихи	Недвижности, постројки и опрема	Пренесена загуба / загуба за годината
Известена состојба на 1 јануари 2010	186.808	370.940	(25.258)
Ефект од вреднување на залихите	(8.559)	-	(8.559)
Ефект од класификација на залихите	(11.017)	11.017	-
Корегирана состојба на 1 јануари 2010	167.232	381.957	(33.817)
Известена состојба на 31 декември 2010	251.005	410.925	(56.469)
Ефект од вреднување на залихите на 1 јануари 2010	(8.559)	-	(8.559)
Ефект на загубата за годината од вреднување на залихите	(56.137)	-	(56.137)
Ефект од класификација на залихите	(11.130)	11.130	-
Корегирана состојба на 31 декември 2010	175.178	422.055	(121.165)
Известена состојба на 31 декември 2011	398.129	398.063	(56.427)
Ефект од вреднување на залихите на 1 јануари 2010 и 31 декември 2010	(64.696)	-	(64.696)
Ефект на загубата за годината од вреднување на залихите	(7.471)	-	(7.471)
Ефект на загубата за годината од вишок по попис	(86.764)		(86.764)
Ефект од класификација на залихите	(14.173)	14.173	-
Корегирана состојба на 31 декември 2011	225.025	412.236	(215.358)

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики наведени подолу се конзистентно применети за сите периоди презентирани во овие финансиски извештаи.

(a) Странска валута

Деловните промени во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на деловната промена. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на тој датум. Печалбите и загубите на монетарните средства и обврски претставуваат разлика помеѓу амортизираната набавна вредност во денари на почетокот на периодот, корегирана за ефективната камата и плаќањата во текот на периодот, и амортизираната набавна вредност во странска валута искажана во денари според курсот важечки на крајот на периодот. Курсните разлики кои произлегуваат од преведување се признаени во билансот на успех. Немонетарните ставки кои се мерат по историска вредност, а се искажани во странска валута, се превреднуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакција.

(b) Финансиски инструменти

(i) Не-деривативни финансиски средства

Друштвото почетно ги признава заемите и побарувањата и депозитите на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства (вклучувајќи ги средствата кои се по објективна вредност преку добивката или загубата) почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Друштвото станува страна на договорните одредби на инструментот.

Друштвото ги депризнаava финансиските средства кога ги правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од финансиското средство со трансакција во која се пренесени суштински сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства кој е креиран или задржан од Друштвото се признава како посебно средство или обврска.

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба кога, и само кога, Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Не-деривативните финансиски инструменти на Друштвото вклучуваат заеми и побарувања.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)
  - (6) Финансиски инструменти (продолжение)
    - (i) Не-деривативни финансиски средства (продолжение)

Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се финансиски средства со фиксни или предвидливи плаќања кои не котираат на активен пазар. Ваквите средства почетно се признаени по објективната вредност плус трансакциските трошоци кои директно се припишуваат на стекнувањето на финансиското средство. Последователно на почетното признавање, заемите и кредитите се мерат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата, намалена за загубите поради оштетување.

Заемите и побарувањата се состојат од побарувања од купувачи и други побарувања (види белешка 15).

Паричните средства и парични еквиваленти се состојат од парични средства на жиро сметка, благајна и краткорочни депозити во банки со оригинален рок на достасаност не подолг од три месеца.

- (ii) Не-деривативни финансиски обврски

Финансиските обврски (вклучувајќи ги обврските кои се по објективна вредност преку добивката или загубата) почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Друштвото станува страна на договорните одредби на инструментот.

Друштвото ги депризнаava финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба кога, и само кога, Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Не-деривативните финансиски инструменти на Друштвото вклучуваат обврски по кредити и обврски кон добавувачи и други обврски.

Ваквите финансиски обврски почетно се признаени по објективна вредност плус трансакциските трошоци кои директно се припишуваат на стекнувањето на финансиската обврска. Последователно на почетното признавање овие финансиски обврски се мерат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(6) Финансиски инструменти (продолжение)

(iii) Акционерски капитал

Обични акции

Обичните акции се класификуваат како капитал. Дополнителните трошоци, доколку има, кои се директно поврзани со емисија на обични акции се признаваат како одбивка од капиталот, нетно од даночните ефекти.

(в) Недвижности, постројки и опрема

(i) Признавање и мерење

Недвижностите, постројките и опремата се прикажани според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите поради оштетување.

Набавната вредност ги вклучува трошоците кои директно можат да се припишат на набавката на средството. Набавната вредност на средство кое се произведува во сопствена режија ги вклучува трошоците на материјали и работна рака, сите останати трошоци коишто можат да се припишат на носење на средството до локацијата и состојбата во која тоа е оперативно способно, трошоците за демонтирање и отстранување на средството и обновување на просторот каде што е тоа лоцирано, и капитализираните трошоци за позајмување. Купениот софтвер кој е интегрален дел од функционалноста на соодветната опрема се капитализира како дел од таа опрема. Трошоците на позајмување поврзани со набавка или изградба на квалификувано средство се капитализираат како дел од средството во моментот на настанувањето.

Кога делови од ставките на недвижностите, постројките и опремата имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите, постројките и опремата.

Добивките и загубите од продажбите на недвижностите, постројките и опремата се определуваат споредувајќи ги надоместите од продажбата со сегашната вредност на недвижностите, постројките и опремата и се признаваат нетно како “останати приходи” или “останати расходи” во билансот на успех.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(в) Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

(ii) Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од средство од недвижностите, постројките и опремата се признаваат во сегашната вредност на тоа средство доколку е веројатно дека Друштвото ќе има идни економски полезности од тој дел и доколку неговата вредност може да се измери веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци за секојдневно одржување на недвижностите, постројките и опремата се признаваат во билансот на успех во моментот на настапување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се прикажува во билансот на успех, а се обезбедува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата во текот на нивниот проценет корисен век на траење. Средствата земени под наем се амортизираат по пократкиот период помеѓу периодот на траење на наемот односно проценетиот корисен век на средството, освен доколку е веројатно дека Друштвото ќе се стекне со сопственост на крај на перодот на наем.

Стапките за амортизација за тековниот и споредбените периоди се како што следи:

	%
Згради	2,5-10,0
Опрема	5,0-25,0
Мебел и останата опрема	10,0-25,0

Методите на амортизација, проценетиот корисен век на траење како и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување.

(г) Нематеријални средства

(i) Признавање и мерење

Нематеријалните средства набавени од страна на Друштвото кои имаат ограничен корисен век на употреба се мерат според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите поради оштетување.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(г) Нематеријални средства (продолжение)

(ii) Последователни издатоци

Последователните издатоци на нематеријалните средства се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска полезност од нематеријалните средства. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци во моментот на настанување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се прикажува во билансот на успех, а се обезбедува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет корисен век на траење, од денот кога тие се расположливи за употреба.

Стапките за амортизација за тековниот и споредбените периоди се како што следи:

	%
Софтвер	25,0

(д) Средства земени под наем

Најмот на средства во услови кога Друштвото ги презема суштински сите ризици и полезности својствени за сопственоста се класификувани како финансиски наем. При почетното признавање средството земено под наем се мери според пониската од неговата објективна вредност и сегашната вредност на минималните плаќање за наемот. Последователно на почетното признавање, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика применлива на тоа средство.

Сите останати наеми се класификуваат како оперативни наеми, а средствата земени под наем не се признаваат во билансот на состојба на Друштвото.

(ѓ) Залихи

Залихите се искажуваат по пониската од набавната вредност и нето пазарната вредност. Трошоците на набавените стоки се евидентираат според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за доработка и продажба.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(e) Оштетување на средствата

(i) Финансиски средства

На секој датум на известување финансиското средство кое не е по објективна вредност преку добивката и загубата се проценува за да се утврди дали има некој објективен доказ дека е оштетено. Финансиското средство се смета оштетено доколку постои објективен доказ дека се има случаено настан на загуба после почетното признавање на средството, и дека настанот има негативен ефект на проценетите идни парични текови од тоа средство кои што можат да се проценат веродостојно.

Како објективен доказ дека финансиските средства се оштетени може да биде неисполнување на обврските или деликвенција од страна на должникот, реструктуирање на износ од страна на Друштвото според услови кои Друштвото инаку не ги одобрува, индикации дека должникот банкротирал.

Друштвото го разгледува доказот за оштетување на побарувањата и на поединечно и на колективно ниво. Сите индивидуално значајни побарувања се проценуваат за поединечно оштетување. Сите индивидуално значајни побарувања за кои се смета дека не се поединечно оштетени, се проценуваат колективно за било какво оштетување кое настанало, но сеуште не е идентификувано. Побарувањата кои не се индивидуално значајни колективно се проценуваат за оштетување со групирање на побарувањата со слични карактеристики на ризик.

Во проценување на колективното оштетување, Друштвото ги користи историските трендови на веројатноста од неисполнување на обврските, времето на надоместувањата и износот на настанатата загуба, корегирани за проценката на раководството на Друштвото за тоа дали тековните економски и кредитни услови се такви што вистинските загуби веројатно би биле поголеми или помали од предложените историски трендови.

Загуба поради оштетување на финансиските средства мерени по амортизирана набавна вредност се пресметува како разлика помеѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на очекуваните идни парични текови дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на средството. Загубите поради оштетување се признаваат во добивката или загубата и се рефлектираат во сметката за исправка на вредноста на побарувањата. Каматата на оштетените средства продолжува да се признава преку намалување на дисконтот. Кога последователен настан предизвика намалување на износот на загубата поради оштетување, намалувањето на загубата поради оштетување се анулира преку добивката или загубата.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(e) Оштетување на средствата (продолжение)

(ii) Не-финансиски средства

Освен за вложувањата во недвижности, залихите и одложените даночни средства, сметководствената вредност на не-финансиските средства на Друштвото се проценуваат на секој датум на известување за да се утврди дали постои било каква индикација според која некое средство може да биде оштетено. Доколку таква индикација постои, тогаш се проценува надоместувачкиот износ на средството. За нематеријалните средства кои имаат неодреден корисен век на траење или кои се употребуваат за користење, надоместувачкиот износ се проценува секоја година во истото време.

Надоместувачкиот износ на средството или единицата која генерира пари е поголемата од неговата употребна вредност и неговата објективна вредност намалена за трошоците за продажба на средството. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството. За целите на тестирање на загубите поради оштетување, средствата кои неможат да се тестираат индивидуално, се групирани во најмалата група на средства којашто генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од паричните приливи од други средства или групи на средства ("единица која генерира пари").

Корпоративните средства на Друштвото не генерираат посебни парични приливи. Доколку постои индикација дека корпоративно средство може да биде оштетено, тогаш надоместувачкиот износ е определен на единицата која генерира пари, а на која и припаѓа корпоративното средство.

Загуба поради оштетување се признава кога сметководствената вредност на средството или неговата единица која генерира пари го надминува неговиот надоместувачки износ. Загубите поради оштетување се признаваат во добивката или загубата. Загубите од оштетување признаени во однос на единиците кои генерираат пари се распределуваат на начин да ги намалат сметководствените вредности на средствата во единицата (група на единици) на пропорционална основа.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(e) Оштетување на средствата (продолжение)

(ii) Не-финансиски средства (продолжение)

Загуба поради оштетување признаена во претходни периоди се проценува на секој датум на известување за било каква индикација дека загубата се намалила или повеќе не постои. Загубата поради оштетување се анулира доколку постои промена во проценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ. Загубата поради оштетување се анулира само до износот до кој сметководствената вредност на средството не ја надминува сметководствената вредност која била определена, нето од амортизацијата, доколку не била признаена загуба поради оштетување на средствата.

(ж) Користи за вработените

(i) Планови за дефинирани придонеси

Друштвото врши уплата кон дефинираните планови за придонеси за користи по престанок на вработувањето во согласност со националното законодавство. Придонесите врз основа на платите се уплатуваат до националните организации задолжени за исплата на пензиското осигурување. Не постои дополнителна обврска во однос на овие планови. Обврските за придонеси во дефинираните планови за придонеси се признаваат како расходи во периодот во кој настапуваат, како дел од трошоците за вработени.

(ii) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат како расход кога соодветната услуга ќе се добие.

Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(ж) Користи за вработените (продолжение)

(iii) Останати долгорочни користи за вработените

Нето обврските во поглед на долгорочните користи на вработените е сумата на идните користи кои вработените ги примаат кога се пензионираат. Во согласност со македонската законската регулатива Друштвото исплаќа две просечни плати на вработените во моментот на заминување во пензија. Овие користи на вработените се дисконтираат за да се утврди нивната сегашна вредност. Дисконтната стапка се утврдува врз основа на пазарните приноси на денот на изготвување на извештајот на финансиска сотојба на државни обврзници кои имаат рок на достасување конзистентен со валутата на обврските на Друштвото.

(з) Признавање на приходи

Приходот од продажба на производи и трговски стоки се мери по објективна вредност на примените средства или побарувања, намален за враќањата на производите и стоките, трговски попусти и работи. Приходот се признава кога значителните ризици и полезности од сопственоста се пренесени на купувачот и не постојат значителни неизвесности околу наплатата, поврзаните трошоци или можното враќање на производите како и континуирана инволвираност на менаџментот со производите и стоките додека износот на приходот може да се измери веродостојно.

Преносот на ризиците и полезностите е во зависност од индивидуалните услови во договорите за продажба. Преносот на ризиците и полезностите од сопственоста најчесто се случува штом купувачот ги подигне производите или трговската стока од магацинот.

(с) Исплати за наем

Исплатите по основа на оперативен наем се признаени во добивката или загубата по пропорционална метода во текот на времетраењето на наемот. Добиените погодности се признаени како составен дел од вкупните трошоци за наем, во текот на времетраењето на наемот.

Белешки кон финансиските извештаи

- 3. Значајни сметководствени политики (продолжение)**
  - (и) Приходи и расходи од финансирање**

Приходите од финансирање вклучуваат приходи од камати. Приходите од камати се признаваат во добивката или загубата со користење на методот на ефективна камата.

Расходите од финансирање вклучуваат расходи од камати по кредити како и загуба поради оштетување на финансиските средства. Трошоците за позајмување кои не се директно поврзани со набавката или изградбата на средство кое се квалификува, се признаваат во добивката или загубата со користење на методата на ефективна камата.

Позитивните и негативните курсни разлики се прикажуваат на нето основа.
  - (j) Данок на добивка**

Данокот на добивка се состои од тековен данок и одложен данок.

Друштвата се обврзани да пресметуваат и уплатуваат данок на добивка на непризнаените расходи или на исплатени дивиденди и други распределби од добивка. Стапката на данокот на добивка изнесува 10% (2009:10%).
  - (i) Тековен данок**

Данок на добивка во непризнаени расходи

Основа за пресметка на данокот на добивка претставува износот на непризнаени расходи утврдени со Законот за Данок на добивка, намален за износот на даночниот кредит и даночните ослободувања и олеснувања.

Данок на добивка во исплатени дивиденди и други распределби од добивката

Основа за пресметка на данокот на добивка претставува износот на исплатената дивиденда и другите распределби од добивката извршени во тековната година. Оданочувањето на дивидендите односно авансите на дивидендите кои се исплаќаат во пари, се врши на денот на којшто дивидендата се исплаќа.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(i) Данок на добивка (продолжение)

(ii) Одложен данок

Одложениот данок се признава со користење на методата на извештајот на финансиска состојба и произлегува од привремените разлики помеѓу сметководствените вредности на средствата и обврските заради финансиско известување и вредностите кои се користат како основа заради оданочување. Одложениот данок не се признава за следниве времени разлики: почетно признавање на средства или обврски кои произлегуваат од трансакции кои не се деловни комбинации и кои не влијаат ниту на сметководствената ниту на добивката за даночни цели, и разликите кои произлегуваат од инвестиции во подружници и заеднички контролирани претпријатија до износ за кој е веројатно дека нема да се повратат во блиска иднина.

Одложено даночно средство се признава само до износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложено даночно средство се проценува на секоја дата на изготвување на извештајот на финансиска состојба, и се намалува до степен до кој повеќе не постои веројатност дека овие даночни приходи ќе се реализираат.

(к) Нови стандарди и интерпретации кои се уште не се применети

Одреден број нови стандарди, измени на стандарди и интерпретации се важечки за годините кои започнуваат по 1 јануари 2011 година, кои не се применети во изготвувањето на овие неконсолидирани финансиски извештаи. Не се очекува дека ниеден од овие ќе има значајно влијание на финансиските извештаи на Друштвото.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Утврдување на објективна вредност

Голем број сметководствени политики и обелоденувања на Друштвото изискуваат утврдување на објективната вредност, како за финансиските, така и за не-финансиските средства и обврски. Објективните вредности се утврдени за мерење и/или обелоденување врз основа на следните методи. Онаму каде е применливо, во белешките кои се однесуваат на специфичните средства или обврски, обелоденета е подетална информација за претпоставките направени во утврдувањето на објективната вредност.

(i) Побарувања од купувачи и други побарувања

Објективната вредност на побарувањата од купувачи и другите побарувања се проценува како сегашна вредност на идните парични текови, дисконтирани со пазарната каматна стапка на денот на периодот на известување. Ваквата објективна вредност е утврдена за потребите на обелоденување.

(ii) Не-деривативни финансиски обврски

Објективната вредност, која се утврдува за потребите на обелоденување во финансиските извештаи, се пресметува врз основа на сегашната вредност на идните парични текови на главницата и каматата, дисконтирани со пазарната каматна стапка на денот на периодот на известување.

5. Управување со финансиски ризици

Преглед

Друштвото е изложено на следните ризици од користењето на финансиски инструменти:

- Кредитен ризик
- Ризик на ликвидност
- Пазарен ризик
- Оперативен ризик.

Оваа белешка дава информација за изложеноста на Друштвото на секој од погоре споменатите ризици, за целите, политиките и процесите на Друштвото за мерење и управување со ризиците како и управувањето со капиталот на Друштвото. Понатамошни квантитативни обелоденувања се прикажани во рамки на овие финансиски извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

Рамка на управување со ризикот

Раководството на Друштвото е одговорно за воспоставување и примена на рамката за управување со ризици.

Рамката за управување со ризици е воспоставена со цел идентификување и анализа на ризиците со кои Друштвото се соочува, поставување на соодветни лимити на ризиците, како и контрола и следење на ризиците и придржување на лимитите во согласност со Групната политика за управување со ризици.

Преку обука за стандардите и политиките на групацијата, Друштвото има за цел да развие дисциплинирана и конструктивна контролна средина, во која сите вработени ги разбираат нивните улоги и обврски.

(a) Кредитен ризик

Кредитен ризик е ризик од финансиски загуби кои може да ги има Друштвото доколку купувачите или соработниците во финансиски инструменти не ги исполнат договорените финансиски обврски, и главно произлегува од побарувањата кои Друштвото ги има од купувачите.

(i) Побарувања од купувачи и други побарувања

Изложеноста на Друштвото на кредитен ризик произлегува од индивидуалните карактеристики на секој купувач.

Друштвото остварува приходи од продажба на готови производи и трговски стоки и услуги, која што во најголем дел се извршува на познати големи купувачи со кои што Друштвото има воспоставено повеќегодишна соработка.

Раководството има воспоставено политики и процедури со цел да се намалат кредитните ризици, односно да се избегнат евентуални ненавремени неподмирувања на достасаните побарувања. Согласно политиките и процедурите, одделението за продажби врши анализа на платежната моќ на купувачите. Состојбите и достасаноста на побарувањата од сите овие купувачи се разгледуваат на одредено време во зависност од клиентот, времетраење на соработката и обемот на реализација со самиот клиент. Дополнително, постојат и купувачи кои плаќаат со отворање на акредитив или авансно пред да ги купат производите бидејќи немаат креирano соодветен бонитет согласно со политиките на Друштвото.

Белешки кон финансиските извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(i) Побарувања од купувачи и други побарувања (продолжение)

Друштвото евидентира резервирање за сомнителни и спорни побарувања кои претставуваат најдобра проценка за настанатите загуби во однос на побарувањата од купувачи и други побарувања. Резервирање за исправка на вредноста на побарувања од купувачи и други побарувања се признава кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да биде во можност да ги наплати сите достасани износи согласно договорните услови. Значителни финансиски потешкотии на должникот, можноста должникот да банкротира или да изврши финансиска реорганизација и потешкотии при наплата (повеќе од 180 дена по денот на достасување) се индикатори дека побарувањето е оштетено (т.е. постои потешкотија во наплатата).

(6) Ризик на ликвидност

Ризик на ликвидност е ризик дека Друштвото нема да биде способно да ги исполнi своите финансиски обврски во рамките на нивната доспеаност.

Пристапот на Друштвото при управувањето со ликвидноста е да се осигура, колку што е можно, секогаш да има доволно готовина за да ги исплати достасаните обврски вклучувајќи ги заемите и останатите финансиски обврски. Ова ги исклучува потенцијалните влијанија на непредвидливи ситуации.

Во овој момент, Друштвото нема неповлечени средства по основ на склучени договори за кредити, но евентуалните проблеми со ликвидноста можат да се покријат со нови кредити или со зголемување на акционерскиот капитал од основното матично претпријатие.

(в) Пазарен ризик

Пазарен ризик е ризик дека промените на пазарните цени, како и промените во девизните курсеви и каматните стапки ќе влијаат на приходите на Друштвото или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Целта на управувањето со пазарен ризик е да ја управува и контролира изложеноста на Друштвото во прифатливи параметри.

Белешки кон финансиските извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(в) Пазарен ризик (продолжение)

(i) Валутен ризик

Друштвото се изложува на валутен ризик при набавки на сировини, задолжувања со кредити, кои се деноминирани во валута различна од МКД. Девизните средства со кои што работи Друштвото се EUR, USD и GBP.

Најголема изложеност на Друштвото е кон EUR. Трендот на EUR во текот на 2011 година беше релативно стабилен и Друштвото очекува дека овој тренд ќе продолжи и во иднина.

(ii) Ризик на каматна стапка

Друштвото има долгорочен кредит од доминантиот сопственик со варијабилна каматна стапка, со што Друштвото е изложено на промени на пазарната каматна стапка.

Друштвото има финансиски средства со фиксна каматна стапка, кои се состојат од парични средства и паричен еквивалент и финансиски обврски, кои се состојат од долгорочен кредит од подружница на основното матично претпријатие. Бидејќи овие финансиски средства и обврски се со фиксни каматни стапки, го изложуваат Друштвото на ризик од промена на објективната вредност.

(г) Оперативен ризик

Оперативен ризик е ризикот од директна или индиректна загуба која произлегува од голем број различни причини поврзани со процесите на Друштвото, персоналот, технологијата и инфраструктурата, и од надворешни фактори различни од кредитни, пазарни и ризици на ликвидност, како што се оние кои произлегуваат од барањата на законската регулатива и општо прифатените стандарди за корпоративно однесување. Оперативните ризици произлегуваат од сите операции на Друштвото.

Целта на Друштвото е да го управува оперативниот ризик така што ќе го балансира избегнувањето на финансиските загуби и штети на уледот на Друштвото со ефикасност на трошоците и да избегне контролни процедури кои ја ограничуваат иницијативата и креативноста.

Белешки кон финансиските извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(г) Оперативен ризик (продолжение)

Примарната одговорност за развој и имплементација на контроли кои ќе се однесуваат на оперативниот ризик е на раководство на Друштвото. Оваа одговорност е подржана со развојот на стандарди на Друштвото за управување со оперативен ризик во следниве области:

- барања за соодветна поделба на задачи, вклучувајќи и независна авторизација на трансакциите;
- барања за порамнување и мониторинг на трансакциите;
- усогласување со регулативата и други законски барања;
- документирани контроли и процедури;
- обука и професионално усвршување;
- етички и деловни стандарди;
- процедури за спречување на конфликт на интереси помеѓу Друштвото и вработените;
- намалување на ризикот, вклучувајќи осигурување.

(д) Управување со капиталот

Политика на раководството на Друштвото е да одржи стабилност на капиталот на Друштвото за да ги одржи довербата на добавувачите и пазарот и да го поддржи идниот развој на бизнисот. Друштвото го следи враќањето на капиталот, што го дефинира како добивка од редовно работење поделено од вкупниот акционерски капитал.

Во текот на годината немаше промени во пристапот на Друштвото за управување со капиталот.

Ниту Друштвото ниту подружницата не е изложено на надворешни влијанија за промени на капиталот.

Белешки кон финансиските извештаи

6. Реализација

<i>Во илјади денари</i>	2011	2010
Продажби на странски пазар	508.184	382.083
Продажби на домашен пазар	23.447	26.614
Останати продажби	3.469	3.305
	<u>535.100</u>	<u>412.002</u>

7. Останати приходи

<i>Во илјади денари</i>	2011	2010
	Корегирани*	
Отпишани обврски	14	5.387
Капитална добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема	369	678
Останато	<u>10.256</u>	<u>8.306</u>
	<u>10.639</u>	<u>14.371</u>

* - види Белешка 2(ѓ)

Отпишаните обврски произлегуваат како резултат на Одлука на Одборот на директори на друштвото.

8. Останати расходи

<i>Во илјади денари</i>	2011	2010
Потрошена енергија	34.598	28.115
Набавна вредност на продадени трговски стоки	16.048	12.284
Трошоци за промоција, пропаганда, реклами, презентација и спонзорство	2.323	2.276
Транспортни услуги	12.132	10.532
Отпис на ненаплативи побарувања	2.251	1.057
Производни услуги	57.681	39.245
Услуги за одржување	18.706	11.524
Премии за осигурување	3.138	3.740
Даноци и придонеси што не зависат од резултатот	1.074	528
Услуги од продажни агенти	15.408	5.725
Банкарски услуги	3.288	2.818
Капитални загуби	270	191
Останато	<u>61.259</u>	<u>50.236</u>
	<u>228.176</u>	<u>168.271</u>

Белешки кон финансиските извештаи

9. Трошоци за вработени

Во илјади денари	2011	2010
Плати, надомести и данок	109.270	104.431
Придонеси од плати	39.248	37.609
Останати трошоци за вработени	5.344	12.701
	<u>153.862</u>	<u>154.741</u>

Во нето плати, надомести и данок вклучени се патни трошоци и трошоци за работници ангажирани по договор за дело и надомести на членови на Одбор на директори.

Просечниот број на вработени во Друштвото е 239 (2010: 270).

10. Нето расходи од финансирање

Во илјади денари	2011	2010
Приходи од камати	237	121
Нето позитивни курсни разлики	<u>2.985</u>	<u>7.210</u>
Приходи од финансирање	<u>3.222</u>	<u>7.331</u>
Расходи за камати	(16.934)	(3.095)
Нето негативни курсни разлики	<u>(4.197)</u>	<u>(11.269)</u>
Расходи од финансирање	<u>(21.131)</u>	<u>(14.364)</u>
Нето расходи од финансирање	<u>(17.909)</u>	<u>(7.033)</u>

Од вкупниот износ на расходи за камати, МКД 16.616 илјади (2010: МКД 2.938 илјади) се однесува на камати по кредити од поврзани субјекти Poli S.R.L., Италија МКД 5.226 илјади и Бекурит, Германија МКД 11.390 илјади.

11. Данок на добивка

Во илјади денари	2011	2011	2010	2010
Загуба пред оданочување	<u>(94.193)</u>		<u>(104.897)</u>	
Данок на добивка	0,0%	-	0,0%	-
Расходи непризнаен за даночни цели	<u>(0,5%)</u>	<u>478</u>	<u>(0,4%)</u>	<u>406</u>
	<u>(0,5%)</u>	<u>478</u>	<u>(0,4%)</u>	<u>406</u>

Белешки кон финансиските извештаи

12. Недвижности, постројки и опрема

Во илјади денари	Земјиште и згради	Опрема	Мебел и останата опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
Корегирана* набавна или претпоставена вредност					
На 1 јануари 2010					
	445.513	321.936	48.161	153	815.763
Зголемувања	-	65.687	2.253	-	67.940
Намалувања	-	(1.122)	(8.499)	(153)	(9.774)
На 31 декември 2010	<u>445.513</u>	<u>386.500</u>	<u>41.915</u>	<u>-</u>	<u>873.928</u>
На 1 јануари 2011					
	445.513	386.500	41.915	-	873.928
Зголемувања	-	18.363	2.403	4.106	24.872
Трансфер	-	240	-	(240)	0
Намалувања	(168)	(8.711)	(6.133)	-	(15.012)
На 31 декември 2011	<u>445.345</u>	<u>396.392</u>	<u>38.185</u>	<u>3.866</u>	<u>883.788</u>
Корегирана* исправка на вредноста					
На 1 јануари 2010					
	175.761	222.514	35.531	-	433.806
Амортизација	10.811	12.339	4.347	-	27.497
Намалувања	-	(931)	(8.499)	-	(9.430)
На 31 декември 2010	<u>186.572</u>	<u>233.922</u>	<u>31.379</u>	<u>-</u>	<u>451.873</u>
На 1 јануари 2011					
	186.572	233.922	31.379	-	451.873
Амортизација	10.811	19.282	4.327	-	34.420
Намалувања	(168)	(8.473)	(6.101)	-	(14.742)
На 31 декември 2011	<u>197.215</u>	<u>244.731</u>	<u>29.605</u>	<u>-</u>	<u>471.551</u>
Корегирана* неотписана вредност					
На 1 јануари 2010					
	269.752	99.422	12.630	153	381.957
На 31 декември 2010	<u>258.941</u>	<u>152.578</u>	<u>10.536</u>	<u>-</u>	<u>422.055</u>
На 1 јануари 2011					
	258.941	152.578	10.536	-	422.055
На 31 декември 2011	<u>248.130</u>	<u>151.660</u>	<u>8.580</u>	<u>3.866</u>	<u>412.236</u>

* - види Белешка 2(ѓ)

Белешки кон финансиските извештаи

12. Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

Опрема од лизинг

Друштвото нема изнајмено опрема од лизинг.

Обезбедување

Нема недвижности, постројки и опрема дадени под хипотека.

13. Нематеријални средства

Во илјади денари	Софтвер	Вкупно
Набавна вредност		
Состојба на 1 јануари 2010	8.063	8.063
Зголемувања	4.718	4.718
Намалувања	(354)	(354)
Состојба на 31 декември 2010	<u>7.709</u>	<u>7.709</u>
Набавна вредност		
Состојба на 1 јануари 2011	<u>7.709</u>	<u>7.709</u>
Состојба на 31 декември 2011	<u>7.709</u>	<u>7.709</u>
Исправка на вредноста		
Состојба на 1 јануари 2010	3.546	3.546
Амортизација за годината	985	985
Состојба на 31 декември 2010	<u>4.531</u>	<u>4.531</u>
Исправка на вредноста		
Состојба на 1 јануари 2011	4.531	4.531
Амортизација за годината	984	984
Состојба на 31 декември 2011	<u>5.515</u>	<u>5.515</u>
Неотпишана вредност		
На 1 јануари 2010	<u>4.517</u>	<u>4.517</u>
На 31 декември 2010	<u>3.178</u>	<u>3.178</u>
Неотпишана вредност		
На 1 јануари 2011	<u>3.178</u>	<u>3.178</u>
На 31 декември 2011	<u>2.194</u>	<u>2.194</u>

Белешки кон финансиските извештаи

14. Залихи

Во илјади денари	2011 Корегирана*	2010 Корегирана*
Материјали	62.211	60.574
Недовршено производство	170.675	133.661
Готови производи	10.468	5.110
Резервни делови и ситен инвентар	11.662	10.550
Исправка на вредност на залихи	<u>(29.992)</u>	<u>(34.717)</u>
	<u>225.025</u>	<u>175.178</u>

* - види Белешка 2(f)

15. Побарувања од купувачи и други побарувања

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања од купувачи	120.690	161.533
Побарувања од поврзани странки (белешка 22)	10.967	6.767
Побарувања од вработените	369	592
Останати побарувања	<u>30.777</u>	<u>15.797</u>
	<u>162.803</u>	<u>184.689</u>

Изложеноста на Друштвото на кредитен и валутен ризик, и исправката на вредноста за сомнителни и спорни побарувања во однос на побарувањата од купувачи и други побарувања се обелоденети во белешка 20.

Белешки кон финансиските извештаи

16. Парични средства и паричен еквивалент

Во илјади денари	2011	2010
Парични средства по видување во банки	53.370	33.709
Благајна	18	13
	<u>53.388</u>	<u>33.722</u>

Изложеноста на Друштвото на каматен ризик и анализата на сензитивност на финансиските средства и обврски е обелоденета во белешка 20.

17. Капитал и резерви

Акционерски капитал

Во број на акции	Обични акции	
	2011	2010
Издадени на 1 јануари - целосно платени	80.295	80.295
Издадени на 31 декември - целосно платени	<u>80.295</u>	<u>80.295</u>

Следните акционери имаат сопственост која надминува 5% од издадените акции со право на глас:

	% од акциите со право на глас	
	2011	2010
Poli S.R.L., Италија	87,40	87,40

Номиналната вредност на обичните изнесува 51,13 евра.

Имателите на обични акции имаат право на дел од остварената добивка (дивиденда) и добиваат право на једен глас на Собранието на Акционери за еквивалент од 1 акција.

Законска Резерва

Резервите претставуваат законски резерви издвојувани од акумулираните добивки од минати години.

Дивиденди

До датумот на одобрување на овие финансиски извештаи директорите немаат предложено исплата на дивиденди (2010: нема).

Белешки кон финансиските извештаи

18. Обврски за кредити

Оваа белешка обезбедува информации за договорните услови за каматоносните кредити кои ги има земено Друштвото, кои се мерат според амортизирана вредност. За повеќе информации во однос на изложеноста на Друштвото на ризиците на каматна стапка, странска валута и ликвидност, види белешка 20.

Долгорочни обврски <i>Во илјади денари</i>	2011	2010
Необезбедени кредити од поврзани страни	<u>500.999</u>	<u>469.629</u>
	<u>500.999</u>	<u>469.629</u>
Тековни обврски <i>Во илјади денари</i>	2011	2010
Необезбедени кредити од поврзани страни	<u>185.481</u>	<u>157.858</u>
	<u>185.481</u>	<u>157.858</u>

Услови и отплата на обврските:

Условите за отплата на обврските за кредити кои суштествуваат на крајот на годината беа како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	Валу- та	Номина- лна каматна стапка	Година на доста- сување	31 декември 2011		31 декември 2010	
				Номина- лна вредност	Сметко- вредност	Номи- нална вредност	Сметко- вредност
Необезбедени кредити од поврзани страни	EUR	3 мес. - ЕУРИБОР	2004- 2016	396.768	396.768	396.097	396.097
Необезбедени кредити од поврзани страни	EUR	5%	2010- 2015	182.069	182.069	231.390	231.390
Необезбедени кредити од поврзани страни	EUR	5.05%	2011- 2016	<u>107.643</u>	<u>107.643</u>	-	-
Вкупно каматоносни обврски				<u>686.480</u>	<u>686.480</u>	<u>627.487</u>	<u>627.487</u>

Белешки кон финансиските извештаи

19.	Обврски кон добавувачи и други обврски		
	<i>Во илјади денари</i>	2011	2010
	Обврски кон добавувачи	158.300	76.286
	Обврски кон поврзани странки (белешка 22)	11.952	3.611
	Обврски за плати	11.481	13.149
	Останати обврски	3.608	14.316
		<u>185.341</u>	<u>107.362</u>

Изложеноста на Друштвото на валутен ризик и ризик на ликвидност во однос на обврски кон добавувачи и други обврски се обелоденети во белешка 20.

20. Финансиски инструменти

(a) Кредитен ризик

(i) Изложеност на кредитен ризик

Неотпишаната вредност на финансиските средства претставува максимална изложеност на кредитен ризик. Максималната изложеност на кредитен ризик на денот на билансот на состојба е:

	Белешка	Неотпишана вредност	
<i>Во илјади денари</i>		2011	2010
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	162.803	184.689
Парични средства и паричен еквивалент	16	<u>53.388</u>	<u>33.722</u>
		<u>216.191</u>	<u>218.411</u>

Максималната изложеност на кредитен ризик од побарувањата од купувачи и побарувања од поврзани страни на Друштвото, нето по географски региони на денот на билансот на состојба е:

	Неотпишана вредност	
<i>Во илјади денари</i>	2011	2010
Побарувања на странски пазар	116.926	147.836
Побарувања на домашен пазар	14.731	20.465
	<u>131.657</u>	<u>168.301</u>

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(a) Кредитен ризик (продолжение)

(ii) Исправка на побарувања

Старосната структура на побарувањата на купувачи и побарувања од поврзани страни на Друштвото на денот на билансот на состојба е:

Во илјади денари	Бруто Исправка		Бруто Исправка	
	2011	2011	2010	2010
Недостасани	42.537	-	52.144	-
Достасани од 0-6 месеци	44.737	-	77.925	-
Достасани од 6-12 месеци	10.064	-	21.365	-
Достасани над една година	34.319	-	16.867	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	131.657	-	168.301	-

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(6) Ризик на ликвидност

Следната табела ја прикажува договорената достасаност на финансиските обврски, исклучувајќи го влијанието на договорањата на нето основа:

31 декември 2011

Во илјади денари	Сметко- водствена вредност		Договорени парични одливи		6 месеци или помалку		6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	Над 5 години
	Не-деривативни финансиски обврски	Необезбедени кредити од поврзани странки	Обврски кон добавувачи и други добавувачи	185.341	185.341	(185.341)	-	-	-	-
				871.821	(871.821)	(363.441)	(38.136)	(76.273)	(393.971)	-

31 декември 2010

Во илјади денари	Сметко- водствена вредност		Договорени парични одливи		6 месеци или помалку		6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	Над 5 години
	Не-деривативни финансиски обврски	Необезбедени кредити од поврзани странки	Обврски кон добавувачи и други добавувачи	107.361	(107.361)	(107.361)	-	-	-	-
				734.848	(734.848)	(227.082)	(38.137)	234.815	(234.814)	-

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(в) Валутен ризик

(i) Изложеност на валутен ризик

Следната табела ја прикажува изложеноста на Друштвото на валутен ризик:

	МКД	ЕУР	УСД	ГБП	МКД	ЕУР	УСД	ГБП
	31 декември 2011				31 декември 2010			
Побарувања од купувачи и поврзани страни	14.731	114.152	2.774	-	20.465	142.466	5.236	134
Необезбедени кредити од поврзани страни	-	(686.480)	-	-	-	(627.487)	-	-
Обврски кон добавувачи и поврзани страни	<u>(91.605)</u>	<u>(62.762)</u>	<u>(8.930)</u>	-	<u>(44.263)</u>	<u>(32.493)</u>	<u>(2.873)</u>	<u>(268)</u>
Вкупна изложеност на биланс на состојба	<u>(76.874)</u>	<u>(635.090)</u>	<u>(6.156)</u>	-	<u>(23.798)</u>	<u>(517.514)</u>	<u>2.363</u>	<u>(134)</u>

Следните девизни курсеви беа применети во текот на годината:

	Курс на денот на билиансот на состојба			
	Просечен курс 2011	2010	2011	2010
ЕУР 1	61,53	61,51	61,51	61,51
УСД 1	44,23	46,46	47,53	46,03
ГБП 1	70,89	71,72	73,63	71,46

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(в) Валутен ризик (продолжение)

(ii) Анализа на сензитивност

10% зајакнување на денарот во однос на следните валути на 31 декември би ја (намалиле)/зголемиле добивката за годината за износите прикажани подолу. Оваа анализа подразбира дека сите други варијабли, особено каматните стапки, остануваат непроменети. Анализата е подготвена на ист начин и за 2010 година.

<i>Ефект во илјади денари</i>	<i>Добивка</i>
31 декември 2011	
ЕУР	(63.509)
УСД	(616)
ГБП	-
	Загуба
31 декември 2010	
ЕУР	(51.751)
УСД	236
ГБП	(13)

10% ослабување на денарот во однос на погоре наведените валути на 31 декември ќе има ист но спротивен ефект на погоре наведените валути за износите наведени погоре, во услови кога сите други варијабли остануваат непроменети.

(г) Ризик на каматна стапка

(i) Профил

На денот на билансот на состојба профилот на ризикот на каматна стапка на каматоносните финансиски инструменти на Друштвото е:

<i>Во илјади денари</i>	<i>Неотпишана вредност</i>	
	2011	2010
Инструменти со фиксна каматна стапка		
Финансиски обврски	(289.712)	(231.390)
	<u>(289.712)</u>	<u>(231.390)</u>
Инструменти со варијабилна каматна стапка		
Финансиски обврски	(396.768)	(396.097)
	<u>(396.768)</u>	<u>(396.097)</u>

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(г) Ризик на каматна стапка (продолжение)

(ii) Анализа на сензитивност на паричниот тек за инструменти со варијабилна каматна стапка

Промена од 100 базични бодови на каматната стапка на 31 декември би ја (зголемило)/намалило загубата за годината за износите прикажани подолу. Оваа анализа подразбира дека сите други варијабли, особено девизните курсеви остануваат непроменети. Анализата е подготвена на ист начин и за 2010 година.

Ефект во илјади денари	Добавка или загуба 100 базични бодови бодови намалување зголемување
31 декември 2011	
Инструменти со варијабилна каматна стапка	<u>(3.968)</u> 3.968
Сензитивност на паричниот тек	<u>(3.968)</u> 3.968
31 декември 2010	
Инструменти со варијабилна каматна стапка	<u>(3.961)</u> 3.961
Сензитивност на паричниот тек	<u>(3.961)</u> 3.961

Белешки кон финансиските извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(д) Објективна вредност

(i) Објективна вредност наспроти неотпишана вредност

Објективната вредност на финансиските средства и обврски, како и нивната неотпишана вредност прикажана во билансот на состојба, се како што следи:

Во илјади денари	Белешка	2011		2010	
		Сегашна вредност	Објективна вредност	Сегашна вредност	Објективна вредност
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	162.803	162.803	184.689	184.689
Парични средства и паричен еквивалент	16	53.388	53.388	33.722	33.722
Необезбедени кредити од поврзани странки	18	(686.480)	(686.480)	(627.487)	(627.487)
Обврски кон добавувачи и други обврски	19	(185.341) (655.630)	(185.341) (655.630)	(107.361) (516.437)	(107.361) (516.437)

Основата за определување на објективната вредност е обелденета во белешка 4.

21. Преземени обврски и потенцијални обврски

(i) Преземени обврски

Друштвото нема преземено обврски на 31 декември 2011 година за набавка на недвижности, постројки и опрема (2010: нема).

(ii) Потенцијални обврски

Друштвото е вклучено во судски постапки од своето редовно работење. Според мнението на раководството крајниот исход од овие судски спорови нема да има материјално влијание на резултатите на Друштвото.

Белешки кон финансиските извештаи

22. Поврзани странки

Идентификација на поврзани странки

Странки поврзани со Друштвото се: членовите на Одборот на директори, клучниот менаџерски персонал, акционерите кои остваруваат значајно влијание врз работењето на Друштвото ("Акционери"), Подружниците на Друштвото како и субјектите поврзани со претходно наведените субјекти.

Трансакции со поврзани странки

Друштвото ги има остварено следните трансакции со поврзани странки:

(i) Приходи од продажба на готови производи и услуги

Во илјади денари	2011	2010
<i>Приходи од продажба на готови производи и услуги:</i>		
Акционери	53.647	47.921
Подружници на основно матично претпријатие	108.594	71.076
Подружници	<u>21.407</u>	<u>52.861</u>
	<u>183.648</u>	<u>171.858</u>

(ii) Набавки на материјали, трговски стоки и користење на услуги

Во илјади денари	2011	2010
<i>Набавки на материјали, трговски стоки и користење на услуги:</i>		
Акционери	3.736	36.850
Подружници на основно матично претпријатие	10.990	55.142
Подружници	<u>18.625</u>	<u>8.022</u>
	<u>33.351</u>	<u>100.014</u>

(iii) Трансакции со клучниот менаџерски персонал

Вкупните надомести на клучниот менаџерски персонал на Друштвото, вклучени во "трошоци за вработени" (види белешка 9) се:

Во илјади денари	2011	2010
Краткорочни користи за вработените	16.264	11.605
	<u>16.264</u>	<u>11.605</u>

Белешки кон финансиските извештаи

22. Поврзани странки (продолжение)

- (iv) **Состојба на 31 декември произлезена од продажба на готови производи, трговски стоки и дадени услуги**

Побарувања од поврзани странки (белешка 15):

Во илјади денари	2011	2010
Акционери	7.285	-
Подружници на основно матично претпријатие	3.681	6.767
Подружници	<u>8.778</u>	<u>36.744</u>
	<u>19.744</u>	<u>43.511</u>

- (v) **Состојба на 31 декември произлезена од набавки на материјали, трговски стоки и користење на услуги**

Обврски кон поврзани странки (белешка 19):

Во илјади денари	2011	2010
Акционери	3.022	471
Подружници на основно матично претпријатие	8.933	3.141
Подружници	<u>1.194</u>	<u>-</u>
	<u>13.149</u>	<u>3.612</u>

- (vi) **Салда на крајот на годината кои произлегуваат од заеми и кредити**

Кредити од акционери (види белешка 18):

Во илјади денари	2011	2010
На почетокот на периодот	627.487	369.193
Земени кредити	107.642	254.240
Расходи за камати	16.616	3.095
Капитализиран камати	-	3.803
Платени кредити	<u>(65.265)</u>	<u>(2.844)</u>
На 31 декември	<u>684.480</u>	<u>627.487</u>

23. Последователни настани

По денот на известувањето не се случиле настани од материјално значење, а кои треба да се прикажат во финансиските извештаи.

ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје

Неконсолидирани финансиски извештаи
за годината завршена на
31 декември 2010

Содржина

Мислење на независниот ревизор

Неконсолидирани финансиски извештаи

Неконсолидиран извештај на финансиската состојба	1
Неконсолидиран извештај за сеопфатна добивка	2
Неконсолидиран извештај за промените во капиталот	3
Неконсолидиран извештај за паричниот тек	4
Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи	6

**Биљ,
Боро и Љупчо
д.о.о. – Скопје**

Ревизија, Проценка
и Финансиски
Консалтинг

Дрезденска бр 52
1000 Скопје
Македонија

Тел: + 389 (02) 3066-604
+ 389 (02) 3061-185
Факс: + 389 (02) 3094-919

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Раководството и акционерите на ВАБТЕК МЗТ АД, - Скопје

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на ВАБТЕК МЗТ АД, - Скопје што ги вклучуваат извештајот за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2010 година, како и извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за парични текови за годината што заврши тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на ВАБТЕК МЗТ АД, - Скопје е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување што се прифатени и објавени во Република Македонија, и за интерна контрола што е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликува ревизорски постапки што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи објективно ја презентираат, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на ВАБТЕК МЗТ АД, - Скопје заклучно со 31 декември 2010 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината што заврши тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување што се прифатени и објавени во Република Македонија.

Скопје, 25 април 2011 година

Овластен ревизор

Атанасовски Борислав

Ревизија, проценка и
финансиски консалтинг
Б и Љ, Боро и Љупчо
д.о.о - Скопје

Б и Љ, Боро и Љупчо д.о.о - Скопје

Неконсолидиран извештај на финансиската состојба

На 31 декември

Во илјади денари

	Белешка	2010	2009
Активи			
Недвижности, постројки и опрема	12	410.925	370.940
Нематеријални средства	13	3.178	4.517
Вложувања во подружници		810	810
Вкупно постојани средства		<u>414.913</u>	<u>376.267</u>
Залихи	14	251.005	179.882
Тековни даночни средства		4.787	5.193
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	184.925	112.683
Дадени аванси за тековни средства и однапред пресметани трошоци		19.487	7.717
Парични средства и паричен еквивалент	16	<u>33.722</u>	<u>15.430</u>
Вкупно тековни средства		<u>493.926</u>	<u>320.905</u>
Вкупна активи		<u>908.839</u>	<u>697.172</u>
Пасива			
Акционерски капитал		210.464	210.464
Резерви		-	35.301
Пренесена загуба		(56.469)	(25.259)
Вкупно капитал и резерви		<u>153.995</u>	<u>220.506</u>
Обврски за кредити	18	<u>469.629</u>	<u>293.720</u>
Вкупно долготочни обврски		<u>469.629</u>	<u>293.720</u>
Обврски за кредити	18	157.858	77.106
Примени аванси		19.995	34.426
Обврски кон добавувачи и други обврски	19	<u>107.362</u>	<u>71.414</u>
Вкупно тековни обврски		<u>285.215</u>	<u>182.946</u>
Вкупно обврски		<u>754.844</u>	<u>476.666</u>
Вкупна пасива		<u>908.839</u>	<u>697.172</u>

Белешките на страните 6 - 41 се составен дел на овие неконсолидирани финансиски извештаи.

Неконсолидираните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 41 беа одобрени од Одборот на директори на ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје на 28 февруари 2011 година и потпишани во нивно име од:

Г-дин Владо Атанасовски
Генерален Директор

Неконсолидиран извештај за сеопфатна добивка

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	Белешка	2010	2009
Приходи			
Реализација	6	412.002	323.435
Останати приходи	7	12.504	2.996
		<u>424.506</u>	<u>326.431</u>
Расходи			
Промени во залихите на готови производи и производство во тек		64.915	22.924
Употребени сировини и потрошни материјали		(182.184)	(114.983)
Трошоци за вработени	9	(148.600)	(143.686)
Амортизација	12,13	(25.545)	(27.534)
Останати расходи	8	<u>(174.818)</u>	<u>(87.112)</u>
		<u>(466.232)</u>	<u>(350.391)</u>
Загуба од редовно работење		<u>(41.726)</u>	<u>(23.960)</u>
Приходи од финансирање		7.331	6.918
Расходи од финансирање		(14.364)	(8.217)
Нето расходи од финансирање	10	<u>(7.033)</u>	<u>(1.299)</u>
Загуба пред оданочување		<u>(48.759)</u>	<u>(25.259)</u>
Данок на добивка	11	-	-
Загуба за периодот		<u>(48.759)</u>	<u>(25.259)</u>
Останата вкупна сеопфатна добивка за периодот, нето од данок на добивка		-	-
Вкупна сеопфатна добивка за периодот		<u>(48.759)</u>	<u>(25.259)</u>

Белешките на страните 6 - 41 се составен дел на овие неконсолидирани финансиски извештаи.

Неконсолидиран извештај за промените во капиталот

За годината завршена на 31 декември

<i>Во илјади денари</i>	<i>Акумулирана добивка / Пренесена загуба</i>			<i>Вкупно</i>
	<i>Акционерски капитал</i>	<i>Законска Резерва</i>	<i>на загуба</i>	
Состојба на 1 јануари 2009	210.464	42.093	(6.792)	245.765
Вкупна сеопфатна добивка за периодот				
Загуба за периодот	-	-	(25.259)	(25.259)
Вкупна сеопфатна добивка за периодот				
Трансакции со сопствениците признаени директно во капиталот				
Покривање на загуба на товар на резервите	-	(6.792)	6.792	-
Состојба на 31 декември 2009	210.464	35.301	(25.259)	220.506
Состојба на 1 јануари 2010	210.464	35.301	(25.259)	220.506
Вкупна сеопфатна добивка за периодот				
Загуба за периодот	-	-	(48.759)	(48.759)
Вкупно сеопфатна добивка за периодот				
Трансакции со сопствениците признаени директно во капиталот				
Покривање на загуба на товар на резервите	-	(25.259)	25.259	-
Корекција поврзана со минати периоди	-	(10.042)	(7.710)	(17.752)
Состојба на 31 декември 2010	210.464	-	(56.469)	153.995

Белешките на страните 6 - 41 се составен дел на овие неконсолидирани финансиски извештаи.

Неконсолидиран извештај за паричниот тек

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	Белешка	2010	2009
Парични текови од оперативни активности			
Загуба за периодот		(48.759)	(25.259)
Корекција за:			
Трошоци за амортизација на недвижности, постројки и опрема	12	24.561	26.826
Трошоци за амортизација на нематеријални средства	13	985	708
Отпишани обврски	7	(5.387)	(66)
Отпишани недвижности, постројки и опрема	8,12	153	-
Отпишани нематеријални средства		354	-
Капитална (добивка)/загуба од продажба на недвижности, постројки и опрема		(487)	160
Исправка на вредноста за сомнителни и спорни побарувања	8	1.057	152
Исправка на вредноста на залихи	8	-	26
Приходи од камати	10	(121)	(81)
Расходи за камати	10	<u>3.095</u>	<u>5.429</u>
Добивка/(загуба) од дејноста пред промените во обртниот капитал		(24.549)	7.895
Промена кај побарувања од купувачи и други побарувања		(72.893)	2.676
Промена кај дадени аванси за тековни средства и однапред пресметани трошоци		(11.770)	(1.447)
Промена кај залихи		(71.123)	(25.901)
Промена кај обврски кон добавувачи и други обврски		23.583	(55.296)
Промена кај примени аванси		<u>(14.431)</u>	<u>5.073</u>
Готовина од оперативни активности		<u>(171.183)</u>	<u>(67.000)</u>
Платени камати		<u>(2.844)</u>	<u>(5.429)</u>
Нето парични текови користени во оперативни активности		<u>(174.027)</u>	<u>(72.429)</u>

Белешките на страните 6 - 41 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Неконсолидиран извештај за паричниот тек (продолжение)

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	Белешка	2010	2009
Парични текови од инвестициони активности			
Продажба на недвижности, постројки и опрема	678	80	
Наплатени камати	121	81	
Набавка на нематеријални средства	-	(4.718)	
Набавка на недвижности, постројки и опрема	<u>(61.087)</u>	<u>(10.495)</u>	
Нето парични текови користени во инвестициони активности	<u><u>(60.288)</u></u>	<u><u>(15.052)</u></u>	
Парични текови од финансиски активности			
Приливи по основ на кредити	254.240	145.920	
Одливи по основ на кредити	-	(45.000)	
Одливи по основ на финансиски наем	<u>(1.633)</u>	<u>(247)</u>	
Нето паричен тек генерира од финансиската дејност	<u><u>252.607</u></u>	<u><u>100.673</u></u>	
Нето зголемување на паричните средства и паричниот еквивалент	18.292	13.192	
Парични средства и паричен еквивалент на 1 јануари	<u>15.430</u>	<u>2.238</u>	
Парични средства и паричен еквивалент на 31 декември	<u>16</u>	<u>33.722</u>	<u>15.430</u>

Белешките на страните 6 - 40 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

1. Општи информации

ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје ("Друштвото") е акционерско друштво основано и инкорпорирано во Република Македонија.

Друштвото е во доминантна сопственост на странскиот правен субјект Poli S.R.L, Италија, кој со состојба 31 Декември 2010 година, поседува 87,40% од вкупниот број на издадени акции на Друштвото. Основно матично претпријатие на Poli S.R.L, Италија и на Друштвото е Westinghouse Air Brake Technologies Corporation (WABTEC), Вилмердинг, Пенсилванија, САД.

Адресата на Друштвото е ул. Пере Наков бб, 1000 Скопје.

Основна дејност на Друштвото е производство на сопирачка опрема за шински возила.

2. Основа за изготвување

(а) Извештај за усогласеност

Неконсолидирани финансиски извештаи се изготовени во согласност со Законот за трговските друштва и Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување објавени во Правилникот за водење сметководство, Службен Весник на РМ бр. 159/2009.

(б) Основи за мерење

Неконсолидирани финансиски извештаи се изготовени врз основа на историски трошоци освен за залихите кои што се мерат по објективна (пазарна) вредност намалена за проценетите трошоци за реализација.

Методите кои се користат за мерење на објективните вредности се објаснети подолу во белешка 4.

Изготвувањето на овие неконсолидирани финансиски извештаи на Друштвото е во согласност со барањата на локалната законска регулатива. Друштвото поседува 100% од сопственичиот капитал на Вабтек МЗТ Полска кое е инкорпорирано и со седиште во Полска. Во овие неконсолидирани финансиски извештаи вложувањата се презентирани како вложување во подружници.

Друштвото, исто така изготвува и консолидирани финансиски извештаи согласно Меѓународниот Сметководствен Стандард ("МСС") 27 - Консолидирани и посебни финансиски извештаи.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

2. Основа за изготвување (продолжение)

(в) Континуитет на работењето

Неконсолидираните финансиски извештаи се изготовени на претпоставката на континуитет на работењето. Валидноста на ова начело зависи од континуираната финансиска поддршка од акционерите и доверителите како и од способноста на должниците навремено да ги измируваат долговите кон Друштвото.

Доколку поддршката од акционерите и доверителите би прекинала, ќе треба да се направат корекции за да се намали вредноста на средствата до износот на моментната продажна вредност и да се направи обезбедување за покривање на понатамошни обврски кои би произлегле.

(г) Функционална и известувачка валута

Неконсолидираните финансиски извештаи се прикажани во македонски денари ("денари" или "МКД") која е функционална валута на Друштвото. Освен каде што е поинаку наведено, финансиските информации се прикажани во илјади македонски денари.

(д) Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на неконсолидираните финансиски извештаи изискува од менаџментот да прави расудувања, проценки и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата, обврските, приходите и расходите. Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и основните претпоставки постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката и во идните периоди доколку измената влијае и на идниот период.

Информации во врска со расудувањата направени од менаџментот и критичните проценки во примената на сметководствените стандарди кои имаат значително влијание на неконсолидираните финансиски извештаи се прикажани во следниве белешки:

- Белешка 14 - Залихи

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики наведени подолу се конзистентно применети за сите периоди презентирани во овие неконсолидирани финансиски извештаи.

(a) Странска валута

Деловните промени во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на деловната промена. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на тој датум. Печалбите и загубите на монетарните средства и обврски претставуваат разлика помеѓу амортизираната набавна вредност во денари на почетокот на периодот, корегирана за ефективната камата и плаќањата во текот на периодот, и амортизираната набавна вредност во странска валута исажана во денари според курсот важечки на крајот на периодот. Курсните разлики кои произлегуваат од преведување се признаени во билансот на успех. Немонетарните ставки кои се мерат по историска вредност, а се искажани во странска валута, се превреднуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакција.

(b) Финансиски инструменти

(i) Не-деривативни финансиски средства

Друштвото почетно ги признава заемите и побарувањата и депозитите на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства (вклучувајќи ги средствата кои се по објективна вредност преку добивката или загубата) почетно се признаваат на датумот на тргувanje на кој што Друштвото станува страна на договорните одредби на инструментот.

Друштвото ги депризнаava финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од финансиското средство со трансакција во која се пренесени суштински сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства кој е креиран или задржан од Друштвото се признава како посебно средство или обврска.

Финансиските средства и обврски се нетираат и не се износат се прикажува во извештајот за финансиска состојба кога, и само кога, Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нешто основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Не-деривативните финансиски инструменти на Друштвото вклучуваат заеми и побарувања.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)
  - (6) Финансиски инструменти (продолжение)
    - (i) *Не-деривативни финансиски средства (продолжение)*

Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се финансиски средства со фиксни или предвидливи плаќања кои не котираат на активен пазар. Ваквите средства почетно се признаени по објективната вредност плус трансакциските трошоци кои директно се припишуваат на стекнувањето на финансиското средство. Последователно на почетното признавање, заемите и кредитите се мерат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата, намалена за загубите поради оштетување.

Заемите и побарувањата се состојат од побарувања од купувачи и други побарувања (види белешка 15).

Паричните средства и парични еквиваленти се состојат од парични средства на жиро сметка, благајна и краткорочни депозити во банки со оригинален рок на достасаност не подолг од три месеца.

(ii) Не-деривативни финансиски обврски

Финансиските обврски (вклучувајќи ги обврските кои се по објективна вредност преку добивката или загубата) почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Друштвото станува страна на договорните одредби на инструментот.

Друштвото ги депризнаava финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба кога, и само кога, Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Не-деривативните финансиски инструменти на Друштвото вклучуваат обврски по кредити и обврски кон добавувачи и други обврски.

Ваквите финансиски обврски почетно се признаени по објективна вредност плус трансакциските трошоци кои директно се припишуваат на стекнувањето на финансиската обврска. Последователно на почетното признавање овие финансиски обврски се мерат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(б) Финансиски инструменти (продолжение)

(iii) Акционерски капитал

Обични акции

Обичните акции се класификуваат како капитал. Дополнителните трошоци, доколку има, кои се директно поврзани со емисија на обични акции се признаваат како одбивка од капиталот, нетно од даночните ефекти.

(в) Недвижности, постројки и опрема

(i) Признавање и мерење

Недвижностите, постројките и опремата се прикажани според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите поради оштетување.

Набавната вредност ги вклучува трошоците кои директно можат да се припишат на набавката на средството. Набавната вредност на средство кое се произведува во сопствена режија ги вклучува трошоците на материјали и работна рака, сите останати трошоци коишто можат да се припишат на носење на средството до локацијата и состојбата во која тоа е оперативно способно, трошоците за демонтирање и отстранување на средството и обновување на просторот каде што е тоа лоцирано, и капитализираните трошоци за позајмување. Купениот софтвер кој е интегрален дел од функционалноста на соодветната опрема се капитализира како дел од таа опрема. Трошоците на позајмување поврзани со набавка или изградба на квалификувано средство се капитализираат како дел од средствот во моментот на настанувањето.

Кога делови од ставките на недвижностите, постројките и опремата имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите, постројките и опремата.

Добивките и загубите од продажбите на недвижностите, постројките и опремата се определуваат споредувајќи ги надоместите од продажбата со сегашната вредност на недвижностите, постројките и опремата и се признаваат нетно како “останати приходи” или “останати расходи” во билансот на успех.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(в) Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

(ii) Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од средство од недвижностите, постројките и опремата се признаваат во сегашната вредност на тоа средство доколку е веројатно дека Друштвото ќе има идни економски полезности од тој дел и доколку неговата вредност може да се измери веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци за секојдневно одржување на недвижностите, постројките и опремата се признаваат во билансот на успех во моментот на настанување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се прикажува во билансот на успех, а се обезбедува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата во текот на нивниот проценет корисен век на траење. Средствата земени под наем се амортизираат по пократкиот период помеѓу периодот на траење на наемот односно проценетиот корисен век на средството, освен доколку е веројатно дека Друштвото ќе се стекне со сопственост на крај на перодот на наем.

Стапките за амортизација за тековниот и споредбените периоди се како што следи:

	%
Згради	2,5-10,0
Опрема	5,0-25,0
Мебел и останата опрема	10,0-25,0

Методите на амортизација, проценетиот корисен век на траење како и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување.

(г) Нематеријални средства

(i) Признавање и мерење

Нематеријалните средства набавени од страна на Друштвото кои имаат ограничен корисен век на употреба се мерат според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите поради оштетување.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(г) Нематеријални средства (продолжение)

(ii) Последователни издатоци

Последователните издатоци на нематеријалните средства се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска полезност од нематеријалните средства. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци во моментот на настанување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се прикажува во билансот на успех, а се обезбедува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет корисен век на траење, од денот кога тие се расположливи за употреба.

Стапките за амортизација за тековниот и споредбените периоди се како што следи:

	%
Софтвер	25,0

(д) Средства земени под наем

Наемот на средства во услови кога Друштвото ги презема суштински сите ризици и полезности својствени за сопственоста се класификувани како финансиски наем. При почетното признавање средството земено под наем се мери според пониската од неговата објективна вредност и сегашната вредност на минималните плаќање за наемот. Последователно на почетното признавање, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика применлива на тоа средство.

Сите останати наеми се класификуваат како оперативни наеми, а средствата земени под наем не се признаваат во билансот на состојба на Друштвото.

(ѓ) Залихи

Залихите се искајуваат по пониската од набавната вредност и нето пазарната вредност. Трошоците на набавените стоки се евидентираат според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за доработка и продажба.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(e) Оштетување на средствата

(i) Финансиски средства

На секој датум на известување финансиското средство кое не е по објективна вредност преку добивката и загубата се проценува за да се утврди дали има некој објективен доказ дека е оштетено. Финансиското средство се смета оштетено доколку постои објективен доказ дека се има случено настан на загуба после почетното признавање на средството, и дека настанот има негативен ефект на проценетите идни парични текови од тоа средство кои што можат да се проценат веродостојно.

Како објективен доказ дека финансиските средства се оштетени може да биде неисполнување на обврските или деликвенција од страна на должникот, реструктуирање на износ од страна на Друштвото според услови кои Друштвото инаку не ги одобрува, индикации дека должникот банкротиран.

Друштвото го разгледува доказот за оштетување на побарувањата и на поединечно и на колективно ниво. Сите индивидуално значајни побарувања се проценуваат за поединечно оштетување. Сите индивидуално значајни побарувања за кои се смета дека не се поединечно оштетени, се проценуваат колективно за било какво оштетување кое настанало, но сеуште не е идентификувано. Побарувањата кои не се индивидуално значајни колективно се проценуваат за оштетување со групирање на побарувањата со слични карактеристики на ризик.

Во проценување на колективното оштетување, Друштвото ги користи историските трендови на веројатноста од неисполнување на обврските, времето на надоместувањата и износот на настанатата загуба, корегирани за проценката на раководството на Друштвото за тоа дали тековните економски и кредитни услови се такви што вистинските загуби веројатно би биле поголеми или помали од предложените историски трендови.

Загуба поради оштетување на финансиските средства мерени по амортизирана набавна вредност се пресметува како разлика помеѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на очекуваните идни парични текови дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на средството. Загубите поради оштетување се признаваат во добивката или загубата и се рефлектирани во сметката за исправка на вредноста на побарувањата. Каматата на оштетените средства продолжува да се признава преку намалување на дисконтот. Кога последователен настан предизвика намалување на износот на загубата поради оштетување, намалувањето на загубата поради оштетување се анулира преку добивката или загубата.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(e) Оштетување на средствата (продолжение)

(ii) Не-финансиски средства

Освен за вложувањата во недвижности, залихите и одложените даночни средства, сметководствената вредност на не-финансиските средства на Друштвото се проценуваат на секој датум на известување за да се утврди дали постои било каква индикација според која некое средство може да биде оштетено. Доколку таква индикација постои, тогаш се проценува надоместувачкиот износ на средството. За нематеријалните средства кои имаат неодреден корисен век на траење или кои сеуште не се расположливи за користење, надоместувачкиот износ се проценува секоја година во истото време.

Надоместувачкиот износ на средството или единицата која генерира пари е поголемата од неговата употребна вредност и неговата објективна вредност намалена за трошоците за продажба на средството. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството. За целите на тестирање на загубите поради оштетување, средствата кои неможат да се тестираат индивидуално, се групирани во најмалата група на средства коишто генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од паричните приливи од други средства или групи на средства ("единица која генерира пари").

Корпоративните средства на Друштвото не генерираат посебни парични приливи. Доколку постои индикација дека корпоративно средство може да биде оштетено, тогаш надоместувачкиот износ е определен на единицата која генерира пари, а на која и припаѓа корпоративното средство.

Загуба поради оштетување се признава кога сметководствената вредност на средството или неговата единица која генерира пари го надминува неговиот надоместувачки износ. Загубите поради оштетување се признаваат во добивката или загубата. Загубите од оштетување признаени во однос на единиците кои генерираат пари се распределуваат на начин да ги намалат сметководствените вредности на средствата во единицата (група на единици) на пропорционална основа.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(e) Оштетување на средствата (продолжение)

(ii) Не-финансиски средства (продолжение)

Загуба поради оштетување признаена во претходни периоди се проценува на секој датум на известување за било каква индикација дека загубата се намалила или повеќе не постои. Загубата поради оштетување се анулира доколку постои промена во проценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ. Загубата поради оштетување се анулира само до износот до кој сметководствената вредност на средството не ја надминува сметководствената вредност која била определена, нето од амортизацијата, доколку не била признаена загуба поради оштетување на средствата.

(ж) Користи за вработените

(i) Планови за дефинирани придонеси

Друштвото врши уплата кон дефинираните планови за придонеси за користи по престанок на вработувањето во согласност со националното законодавство. Придонесите врз основа на платите се уплатуваат до националните организации задолжени за исплата на пензиското осигурување. Не постои дополнителна обврска во однос на овие планови. Обврските за придонеси во дефинираните планови за придонеси се признаваат како расходи во периодот во кој настапуваат, како дел од трошоците за вработени.

(ii) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат како расход кога соодветната услуга ќе се добие.

Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)
  - (ж) Користи за вработените (продолжение)
    - (iii) **Останати долгорочни користи за вработените**

Нето обврските во поглед на долгорочните користи на вработените е сумата на идните користи кои вработените ги примаат кога се пензионираат. Во согласност со македонската законската регулатива Друштвото исплаќа две просечни плати на вработените во моментот на заминување во пензија. Овие користи на вработените се дисконтираат за да се утврди нивната сегашна вредност. Дисконтната стапка се утврдува врз основа на пазарните приноси на денот на изготвување на извештајот на финансиска сотојба на државни обврзници кои имаат рок на достасување конзистентен со валутата на обврските на Друштвото.
  - (3) **Признавање на приходи**

Приходот од продажба на производи и трговски стоки се мери по објективна вредност на примените средства или побарувања, намален за враќањата на производите и стоките, трговски попусти и работи. Приходот се признава кога значителните ризици и полезности од сопственоста се пренесени на купувачот и не постојат значителни неизвесности околу наплатата, поврзаните трошоци или можното враќање на производите како и континуирана инволвираност на менаџментот со производите и стоките додека износот на приходот може да се измери веродостојно.

Преносот на ризиците и полезностите е во зависност од индивидуалните услови во договорите за продажба. Преносот на ризиците и полезностите од сопственоста најчесто се случува штом купувачот ги подигне производите или трговската стока од магацинот.
  - (s) **Исплати за наем**

Исплатите по основа на оперативен наем се признаени во добивката или загубата по пропорционална метода во текот на времетраењето на наемот. Добиените погодности се признаени како составен дел од вкупните трошоци за наем, во текот на времетраењето на наемот.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(и) Приходи и расходи од финансирање

Приходите од финансирање вклучуваат приходи од камати. Приходите од камати се признаваат во добивката или загубата со користење на методот на ефективна камата.

Расходите од финансирање вклучуваат расходи од камати по кредити како и загуба поради оштетување на финансиските средства. Трошоците за позајмување кои не се директно поврзани со набавката или изградбата на средство кое се квалификува, се признаваат во добивката или загубата со користење на методата на ефективна камата.

Позитивните и негативните курсни разлики се прикажуваат на нето основа.

(j) Данок на добивка

Во Република Македонија беше воспоставен нов даночен режим, со кој основицата за пресметка на данок на добивка беше променета, од добивка за годината пред оданочување, во концепт на распределба од добивка. Согласно новиот концепт постојат две компоненти:

- **Данок на распределени дивиденди и други распределби од добивката** - односно даночна основа е платената дивиденда или другите распределби од добивката
- **Данок на непризнаени расходи** - односно даночна основа за пресметка на данокот претставува износот на непризнаени расходи утврдени во Правилникот за начинот на пресметување и уплатување на данок на добивка и спречување на двојното ослободување или двојното оданочување, намален за износот на даночниот кредит. Данокот на непризнаени расходи во текот на годината се плаќа врз основа на месечни аконтации кои се пресметани врз основа на даночниот биланс за непризнаени расходи за претходната година. На крајот на периодот на известување, се изготвува конечна пресметка за данок на непризнаени расходи за тековна година со која се врши порамнување на платените аконтации и конечната даночна обврска.

Следствено, новиот даночен режим предизвика одредени импликации на презентацијата на данокот во финансиските извештаи кои се сумаризирани подолу:

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(I) Данок на добивка (продолжение)

Данок на распределени дивиденди и други распределби од добивката

Данокот на распределени дивиденди и други распределби од добивката се смета дека е данок на добивка во рамки на Меѓународен сметководствен стандард 12 - Даноци на добивка прифатен во Република Македонија ("МСС 12").

Признавање на овој вид на данок на добивка ќе биде конзистентно со признавањето на соодветната обврска за дивиденда (о.н. признаен кога дивидендата е платена и/или објавена) или при настапување на други распределби од добивката. Резервации за данок на добивка кои произлегуваат од распределба на дивиденди нема да се признаат се додека дивидендата не е објавена и/или платена.

Кога данокот на добивка произлегува од распределба на авансни дивиденди, платени пред датумот на известување, данокот на добивка е признаен и е презентиран во "извештај за сеопфатна добивка" после линијата "добивка или загуба пред оданочување" како "данок на добивка".

Кога данокот на добивка произлегува од распределби од задржана добивка, се признава и се презентира во "извештај за промените во капиталот".

Данок на непризнаени расходи

Данокот на непризнени расходи не претставува данок на добивка и не е опфатен во рамки на МСС 12. Следствено, таквиот трошок за данок е презентиран во рамки на "останати расходи" и соодветните обврски/побарувања се презентирани во рамки на "останати побарувања/обврски" во "извештај за финансиската состојба".

Признавање на резервации за данок

Во случај на неизвесни обврски за данок, резервации се признаваат во согласност со Меѓународен сметководствен стандард 37 - Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства, прифатен во Република Македонија ("МСС 37"). Таквите резервации не се презентираат како одложени даночни средства или одложени даночни обврски, туку како останати средства или останати обврски. Признавањето/депризнавањето на таквите резервации за данок (кој не е данок на добивка) е презентиран во "останати трошоци/приходи".

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(i) Данок на добивка (продолжение)

Одложен данок од минатото

Одложените даночни средства од минатото се депризнаваат поради тоа што критериумот за признавање повеќе не постои. Депризнавањето треба да се изврши преку категоријата каде иницијално било признаено (на пример, линијата за “данок на добивка” во “извештај за сеопфатна добивка” или во “извештај за промена во капиталот”.

Одложениот данок не се признава бидејќи сметководствениот контен план и официјалните форми на билансот на состојба и билансот на успех пропишани во Законот за Трговски Друштва не обезбедува можност за негово признавање.

(к) Нови стандарди и интерпретации кои сеуште не се применети

Одреден број нови стандарди, измени на стандарди и интерпретации се важечки за годините кои започнуваат по 1 јануари 2010 година, кои не се применети во изготвувањето на овие неконсолидирани финансиски извештаи. Не се очекува дека ниеден од овие ќе има значајно влијание на финансиските извештаи на Друштвото.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

4. Утврдување на објективна вредност

Голем број сметководствени политики и обелоденувања на Друштвото изискуваат утврдување на објективната вредност, како за финансиските, така и за не-финансиските средства и обврски. Објективните вредности се утврдени за мерење и/или обелоденување врз основа на следните методи. Онаму каде е применливо, во белешките кои се однесуваат на специфичните средства или обврски, обелоденета е подетална информација за претпоставките направени во утврдувањето на објективната вредност.

(i) Побарувања од купувачи и други побарувања

Објективната вредност на побарувањата од купувачи и другите побарувања се проценува како сегашна вредност на идните парични текови, дисконтирали со пазарната каматна стапка на денот на периодот на известување. Ваквата објективна вредност е утврдена за потребите на обелоденување.

(ii) Не-деривативни финансиски обврски

Објективната вредност, која се утврдува за потребите на обелоденување во финансиските извештаи, се пресметува врз основа на сегашната вредност на идните парични текови на главницата и каматата, дисконтирали со пазарната каматна стапка на денот на периодот на известување.

5. Управување со финансиски ризици

Преглед

Друштвото е изложено на следните ризици од користењето на финансиски инструменти:

- Кредитен ризик
- Ризик на ликвидност
- Пазарен ризик
- Оперативен ризик.

Оваа белешка дава информации за изложеноста на Друштвото на секој од погоре споменатите ризици, за целите, политиките и процесите на Друштвото за мерење и управување со ризиците како и управувањето со капиталот на Друштвото. Понатамошни квантитативни обелоденувања се прикажани во рамки на овие неконсолидирани финансиски извештаи.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

Рамка на управување со ризикот

Раководството на Друштвото е одговорно за воспоставување и примена на рамката за управување со ризици.

Рамката за управување со ризици е воспоставена со цел идентификување и анализа на ризиците со кои Друштвото се соочува, поставување на соодветни лимити на ризиците, како и контрола и следење на ризиците и придржување на лимитите во согласност со Групната политика за управување со ризици.

Преку обука за стандардите и политиките на групацијата, Друштвото има за цел да развие дисциплинирана и конструктивна контролна средина, во која сите вработени ги разбираат нивните улоги и обврски.

(a) Кредитен ризик

Кредитен ризик е ризик од финансиски загуби кои може да ги има Друштвото доколку купувачите или соработниците во финансиски инструменти не ги исполнат договорените финансиски обврски, и главно произлегува од побарувањата кои Друштвото ги има од купувачите.

(i) Побарувања од купувачи и други побарувања

Изложеноста на Друштвото на кредитен ризик произлегува од индивидуалните карактеристики на секој купувач.

Друштвото остварува приходи од продажба на готови производи и трговски стоки и услуги, која што во најголем дел се извршува на познати големи купувачи со кои што Друштвото има воспоставено повеќегодишна соработка.

Раководството има воспоставено политики и процедури со цел да се намалат кредитните ризици, односно да се избегнат евентуални ненавремени неподмирувања на достасаните побарувања. Согласно политиките и процедурите, одделението за продажби врши анализа на платежната мок на купувачите. Состојбите и достасаноста на побарувањата од сите овие купувачи се разгледуваат на одредено време во зависност од клиентот, времетраење на соработката и обемот на реализација со самиот клиент. Дополнително, постојат и купувачи кои плаќаат со отворање на акредитив или авансно пред да ги купат производите бидејќи немаат креирano соодветен бонитет согласно со политиките на Друштвото.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(i) Побарувања од купувачи и други побарувања (продолжение)

Друштвото евидентира резервирање за сомнителни и спорни побарувања кои претставуваат најдобра проценка за настанатите загуби во однос на побарувањата од купувачи и други побарувања. Резервирање за исправка на вредноста на побарувања од купувачи и други побарувања се признава кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да биде во можност да ги наплати сите достасани износи согласно договорните услови. Значителни финансиски потешкотии на должникот, можноста должникот да банкротира или да изврши финансиска реорганизација и потешкотии при наплата (повеќе од 180 дена по денот на достасување) се индикатори дека побарувањето е оштетено (т.е. постои потешкотија во наплатата).

(б) Ризик на ликвидност

Ризик на ликвидност е ризик дека Друштвото нема да биде способно да ги исполнi своите финансиски обврски во рамките на нивната доспеаност.

Пристапот на Друштвото при управувањето со ликвидноста е да се осигура, колку што е можно, секогаш да има доволно готовина за да ги исплати достасаните обврски вклучувајќи ги заемите и останатите финансиски обврски. Ова ги исклучува потенцијалните влијанија на непредвидливи ситуации.

Во овој момент, Друштвото нема неповлечени средства по основ на склучени договори за кредити, но евентуалните проблеми со ликвидноста можат да се покријат со нови кредити или со зголемување на акционерскиот капитал од основното матично претпријатие.

(в) Пазарен ризик

Пазарен ризик е ризик дека промените на пазарните цени, како и промените во девизните курсеви и каматните стапки ќе влијаат на приходите на Друштвото или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Целта на управувањето со пазарен ризик е да ја управува и контролира изложеноста на Друштвото во прифатливи параметри.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(в) Пазарен ризик (продолжение)

(i) Валутен ризик

Друштвото се изложува на валутен ризик при набавки на сировини, задолжувања со кредити, кои се деноминирани во валута различна од МКД. Девизните средства со кои што работи Друштвото се EUR, USD, GBP и CHF.

Најголема изложеност на Друштвото е кон EUR. Трендот на EUR во текот на 2010 година беше релативно стабилен и Друштвото очекува дека овој тренд ќе продолжи и во иднина.

(ii) Ризик на каматна стапка

Друштвото има долгорочен кредит од доминантиот сопственик со варијабилна каматна стапка, со што Друштвото е изложено на промени на пазарната каматна стапка.

Друштвото има финансиски средства со фиксна каматна стапка, кои се состојат од парични средства и паричен еквивалент и финансиски обврски, кои се состојат од долгорочен кредит од подружница на основното матично претпријатие. Бидејќи овие финансиски средства и обврски се со фиксни каматни стапки, го изложуваат Друштвото на ризик од промена на објективната вредност.

(г) Оперативен ризик

Оперативен ризик е ризикот од директна или индиректна загуба која произлегува од голем број различни причини поврзани со процесите на Друштвото, персоналот, технологијата и инфраструктурата, и од надворешни фактори различни од кредитни, пазарни и ризици на ликвидност, како што се оние кои произлегуваат од барањата на законската регулатива и општо прифатените стандарди за корпоративно однесување. Оперативните ризици произлегуваат од сите операции на Друштвото.

Целта на Друштвото е да го управува оперативниот ризик така што ќе го балансира избегнувањето на финансиските загуби и штети на уледот на Друштвото со ефикасност на трошоците и да избегне контролни процедури кои ја ограничуваат иницијативата и креативноста.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

5. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(г) Оперативен ризик (продолжение)

Примарната одговорност за развој и имплементација на контроли кои ќе се однесуваат на оперативниот ризик е на раководство на Друштвото. Оваа одговорност е подржана со развојот на стандарди на Друштвото за управување со оперативен ризик во следниве области:

- барања за соодветна поделба на задачи, вклучувајќи и независна авторизација на трансакциите;
- барања за порамнување и мониторинг на трансакциите;
- усогласување со регулативата и други законски барања;
- документирани контроли и процедури;
- обука и професионално усвршување;
- етички и деловни стандарди;
- процедури за спречување на конфликт на интереси помеѓу Друштвото и вработените;
- намалување на ризикот, вклучувајќи осигурување.

(д) Управување со капиталот

Политика на раководството на Друштвото е да одржи стабилност на капиталот на Друштвото за да ги одржи довербата на добавувачите и пазарот и да го поддржи идниот развој на бизнисот. Друштвото го следи враќањето на капиталот, што го дефинира како добивка од редовно работење поделено од вкупниот акционерски капитал.

Во текот на годината немаше промени во пристапот на Друштвото за управување со капиталот.

Ниту Друштвото ниту подружницата не е изложено на надворешни влијанија за промени на капиталот.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

6. Реализација Во илјади денари	2010	2009
Продажби на странски пазар	382.083	297.133
Продажби на домашен пазар	26.614	24.640
Останати продажби	3.305	1.662
	412.002	323.435
7. Останати приходи Во илјади денари	2010	2009
Отпишани обврски	5.387	66
Капитална добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема	678	80
Останато	6.439	2.850
	12.504	2.996
Отпишаните обврски произлегуваат како резултат на Одлука на Одборот на директори на друштвото.		
8. Останати расходи Во илјади денари	2010	2009
Потрошена енергија	28.115	23.999
Набавна вредност на продадени трговски стоки	12.284	7.742
Трошоци за промоција, пропаганда, реклами, репрезентација и спонзорство	2.276	1.518
Транспортни услуги	10.532	9.167
Исправка на вредноста на залихи	-	26
Исправка на вредност на побарувања	1.057	152
Производни услуги	39.245	8.899
Услуги за одржување	11.524	6.072
Премии за осигурување	3.740	2.290
Дневници за службени патувања и патни трошоци	6.141	3.732
Даноци и придонеси што не зависат од резултатот	528	603
Услуги од продажни агенти	5.725	10.190
Банкарски услуги	2.818	2.351
Капитални загуби	191	240
Данок на непризнаени расходи	406	490
Останато	50.235	9.641
	174.818	87.112

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

9. Трошоци за вработени	2010	2009
<i>Во илјади денари</i>		
Плати, надомести и данок	104.431	97.221
Придонеси од плати	37.609	37.109
Останати трошоци за вработени	<u>6.560</u>	<u>9.356</u>
	<u><u>148.600</u></u>	<u><u>143.686</u></u>

Во нето плати, надомести и данок вклучени се и трошоци за работници ангажирани по договор за дело и надомести на членови на Одбор на директори.

Останатите трошоци на вработени во 2010 година претставуваат трошоци за отпремнина за технолошки вишок и слично (2009: исто).

Просечниот број на вработени во Друштвото е 270 (2009: 350).

10. Нето расходи од финансирање	2010	2009
<i>Во илјади денари</i>		
Приходи од камати	121	81
Нето позитивни курсни разлики	<u>7.210</u>	<u>6.837</u>
Приходи од финансирање	<u>7.331</u>	<u>6.918</u>
Расходи за камати	(3.095)	(5.429)
Нето негативни курсни разлики	<u>(11.269)</u>	<u>(2.788)</u>
Расходи од финансирање	<u>(14.364)</u>	<u>(8.217)</u>
Нето расходи од финансирање	<u>(7.033)</u>	<u>(1.299)</u>

Од вкупниот износ на расходи за камати, МКД 2.938 илјади (2009: МКД 4.771 илјади) се однесува на камати по кредити од поврзани субјекти (Poli S.R.L., Италија).

11. Данок на добивка

Друштвото нема извршено распределба и плаќање на авансни дивиденди, платени пред датумот на известување, и соодветно нема данок на добивка признаен и презентиран во “извештај за сеопфатна добивка” после линијата “добивка или загуба пред оданочување” како “данок на добивка”.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

12. Недвижности, постројки и опрема

Во илјади денари	Земјиште и згради	Опрема	Мебел и останата опрема	Инвести- ции во тек	Вкупно
Набавна или претпоставена вредност					
На 1 јануари 2009	445.513	302.890	43.464	-	791.867
Зголемувања	-	6.554	4.697	153	11.404
Намалувања	-	(1.451)	-	-	(1.451)
На 31 декември 2009	<u>445.513</u>	<u>307.993</u>	<u>48.161</u>	<u>153</u>	<u>801.820</u>
На 1 јануари 2010	445.513	307.993	48.161	153	801.820
Зголемувања	-	62.636	2.253	-	64.889
Намалувања	-	(1.122)	(8.499)	(153)	(9.774)
На 31 декември 2010	<u>445.513</u>	<u>369.507</u>	<u>41.915</u>	<u>-</u>	<u>856.935</u>
Исправка на вредноста					
На 1 јануари 2009	164.995	209.113	31.157	-	405.265
Амортизација	10.766	11.686	4.374	-	26.826
Намалувања	-	(1.211)	-	-	(1.211)
На 31 декември 2009	<u>175.761</u>	<u>219.588</u>	<u>35.531</u>	<u>-</u>	<u>430.880</u>
На 1 јануари 2010	175.761	219.588	35.531	-	430.880
Амортизација	10.811	9.402	4.347	-	24.560
Намалувања	-	(931)	(8.499)	-	(9.430)
На 31 декември 2010	<u>186.572</u>	<u>228.059</u>	<u>31.379</u>	<u>-</u>	<u>446.010</u>
Неотпишана вредност					
На 1 јануари 2009	280.518	93.777	12.307	-	386.602
На 31 декември 2009	<u>269.752</u>	<u>88.405</u>	<u>12.630</u>	<u>153</u>	<u>370.940</u>
На 1 јануари 2010	269.752	88.405	12.630	153	370.940
На 31 декември 2010	<u>258.941</u>	<u>141.448</u>	<u>10.536</u>	<u>-</u>	<u>410.925</u>

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

12. Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

Опрема од лизинг

Друштвото имаше изнајмено патнички возила со два договори за финансиски лизинг кој беше исплатен во целост во 2010 година. Возилата во 2010 година се во сопственост на Друштвото. На 31 декември 2009 година неотпишаната вредност на опремата под лизинг беше МКД 1.471 илјади. Во табелата дадена погоре овие возила се вклучени во "Мебел и останата опрема".

Обезбедување

Нема недвижности, постројки и опрема дадени под хипотека.

13. Нематеријални средства

Во илјади денари

Софтвер

Вкупно

Набавна вредност

Состојба на 1 јануари 2009	3.345	3.345
Зголемувања	4.718	4.718
Состојба на 31 декември 2009	<u>8.063</u>	<u>8.063</u>

Набавна вредност

Состојба на 1 јануари 2010	8.063	8.063
Намалувања	(354)	(354)
Состојба на 31 декември 2010	<u>7.709</u>	<u>7.709</u>

Исправка на вредноста

Состојба на 1 јануари 2009	2.838	2.838
Амортизација за годината	708	708
Состојба на 31 декември 2009	<u>3.546</u>	<u>3.546</u>

Исправка на вредноста

Состојба на 1 јануари 2010	3.546	3.546
Амортизација за годината	985	985
Состојба на 31 декември 2010	<u>4.531</u>	<u>4.531</u>

Неотпишана вредност

На 1 јануари 2009	507	507
На 31 декември 2009	<u>4.517</u>	<u>4.517</u>

Неотпишана вредност

На 1 јануари 2010	4.517	4.517
На 31 декември 2010	<u>3.178</u>	<u>3.178</u>

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

14.	Залихи		
	<i>Во илјади денари</i>	2010	2009
	Материјали	60.574	58.896
	Недовршено производство	199.145	131.529
	Готови производи	4.323	7.024
	Резервни делови и ситен инвентар	21.680	23.916
	Исправка на вредност на залихи	<u>(34.717)</u>	<u>(41.483)</u>
		<u>251.005</u>	<u>179.882</u>
15.	Побарувања од купувачи и други побарувања		
	<i>Во илјади денари</i>	2010	2009
	Побарувања од купувачи	161.533	86.995
	Побарувања од поврзани странки (белешка 22)	6.767	19.637
	Побарувања од вработените	592	566
	Останати побарувања	<u>16.033</u>	<u>5.485</u>
		<u>184.925</u>	<u>112.683</u>

Изложеноста на Друштвото на кредитен и валутен ризик, и исправката на вредноста за сомнителни и спорни побарувања во однос на побарувањата од купувачи и други побарувања се обелоденети во белешка 20.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

16. Парични средства и паричен еквивалент

	2010	2009
<i>Во илјади денари</i>		
Парични средства по видување во банки	33.709	15.320
Благајна	13	110
	33.722	15.430

Изложеноста на Друштвото на каматен ризик и анализата на сензитивност на финансиските средства и обврски е обелоденета во белешка 20.

17. Капитал и резерви

Акционерски капитал

	Обични акции	
	2010	2009
Издадени на 1 јануари - целосно платени	80.295	80.295
Издадени на 31 декември - целосно платени	80.295	80.295

Следните акционери имаат сопственост која надминува 5% од издадените акции со право на глас:

	% од акциите со право на глас	
	2010	2009

Poli S.R.L., Италија	87,40	87,35
----------------------	-------	-------

Номиналната вредност на обичните изнесува 51,13 евра.

Имателите на обични акции имаат право на дел од остварената добивка (дивиденда) и добиваат право на еден глас на Собранието на Акционери за еквивалент од 1 акција.

Законска Резерва

Резервите претставуваат законски резерви издвојувани од акумулираните добивки од минати години.

Дивиденди

До датумот на одобрување на овие финансиски извештаи директорите немаат предложено исплата на дивиденди (2009: нема).

ВАБТЕК МЗТ АД, Скопје
Неконсолидирани финансиски извештаи

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

18. Обврски за кредити

Оваа белешка обезбедува информации за договорните услови за каматоносните кредити кои ги има земено Друштвото, кои се мерат според амортизирана вредност. За повеќе информации во однос на изложеноста на Друштвото на ризиците на каматна стапка, странска валута и ликвидност, види белешка 20.

<i>Долгорочни обврски Во илјади денари</i>	2010	2009
Необезбедени кредити од поврзани странки	469.629	292.087
Финансиски наем	<u>-</u>	1.633
	<u>469.629</u>	<u>293.720</u>
<i>Тековни обврски Во илјади денари</i>	2010	2009
Необезбедени кредити од поврзани странки	<u>157.858</u>	77.106
	<u>157.858</u>	<u>77.106</u>

Услови и отплата на обврските:

Условите за отплата на обврските за кредити кои съществуваат на крајот на годината беа како што следи:

Во илјади денари	Валу- та	Номина- лна каматна стапка	Година на доста- сивање	31 декември 2010		31 декември 2009	
				Номина- лна вредност	Сметко- вредност	Номи- нална вредност	Сметко- вредност
Необезбедени кредити од поврзани странки	ЕУР	3 мес. - ЕУРИБОР	2004- 2016	396.097	396.097	369.193	369.193
Необезбедени кредити од поврзани странки	ЕУР	5%	2010- 2015	231.390	231.390	-	-
Обврски за финансиски наем	ЦХФ	11%	2007- 2012	-	-	1.633	1.633
Вкупно каматоносни обврски				<u>627.487</u>	<u>627.487</u>	<u>370.826</u>	<u>370.826</u>

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

18. Обврски за кредити (продолжение)

Обврски за финансиски наем

Обврските за финансиски наем достасуваат како што следи:

Во илјади денари	Идни мини- мални плаќања за наем 2010	Камата 2010	Сегашна вредност на минимални плаќања за наем 2010	Идни минимални плаќања за наем 2009	Камата 2009	Сегашна вредност на минимални плаќања за наем 2009
Помалку од една година	-	-	-	633	115	518
Помеѓу една и пет години	-	-	-	1.208	93	1.115
	-	-	-	1.841	208	1.633

19. Обврски кон добавувачи и други обврски

Во илјади денари

	2010	2009
Обврски кон добавувачи	76.286	54.727
Обврски кон поврзани странки (белешка 22)	3.611	383
Обврски за плати	13.149	13.080
Останати обврски	<u>14.316</u>	<u>3.224</u>
	<u>107.362</u>	<u>71.414</u>

Изложеноста на Друштвото на валутен ризик и ризик на ликвидност во однос на обврски кон добавувачи и други обврски се обелоденети во белешка 20.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

20. Финансиски инструменти

(a) Кредитен ризик

(i) Изложеност на кредитен ризик

Неотпишаната вредност на финансиските средства претставува максимална изложеност на кредитен ризик. Максималната изложеност на кредитен ризик на денот на билансот на состојба е:

Во илјади денари	Белешк а	Неотпишана вредност	
		2010	2009
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	184.925	112.683
Парични средства и паричен еквивалент	16	33.722	15.430
		<u>219.457</u>	<u>128.923</u>
		<u> </u>	<u> </u>

Максималната изложеност на кредитен ризик од побарувањата од купувачи и побарувања од поврзани страни на Друштвото, нето по географски региони на денот на билансот на состојба е:

Во илјади денари	Неотпишана вредност	
	2010	2009
Побарувања на странски пазар	147.836	89.587
Побарувања на домашен пазар	20.465	17.045
	<u>168.301</u>	<u>106.632</u>

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(a) Кредитен ризик (продолжение)

(ii) Исправка на побарувања

Старосната структура на побарувањата на купувачи и побарувања од поврзани страни на Друштвото на денот на билансот на состојба е:

Во илјади денари	Бруто Исправка		Бруто Исправка	
	2010	2010	2009	2009
Недостасани	52.144	-	53.779	-
Достасани од 0-6 месеци	77.925	-	13.846	-
Достасани од 6-12 месеци	21.365	-	9.654	-
Достасани над една година	16.867	-	29.353	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	168.301	-	106.632	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(6) Ризик на ликвидност

Следната табела ја прикажува договорената достасаност на финансиските обврски, исклучувајќи го влијанието на договарањата на нето основа:

31 декември 2010

Во илјади денари	Сметко- водствена вредност	Договорени парични одливи		6 месеци или помалку	6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	Над 5 години
		Сметко- водствена вредност	Договорени парични одливи	6 месеци или помалку	6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	Над 5 години
Не-деривативни финансиски обврски								
Необезбедени кредити од поврзани странки	627.487	(627.487)	(119.721)	(38.137)	(234.815)	(234.814)	-	-
Обврски кон добавувачи и други добавувачи	107.362	(107.362)	(107.362)	-	-	-	-	-
	<u>734.849</u>	<u>(734.849)</u>	<u>(227.083)</u>	<u>(38.137)</u>	<u>(234.815)</u>	<u>(234.814)</u>	-	-

31 декември 2009

Во илјади денари	Сметко- водствена вредност	Договорени парични одливи		6 месеци или помалку	6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	Над 5 години
		Сметко- водствена вредност	Договорени парични одливи	6 месеци или помалку	6-12 месеци	1-2 години	2-5 години	Над 5 години
Не-деривативни финансиски обврски								
Необезбедени кредити од поврзани странки	369.193	(369.193)	(61.813)	(15.293)	(61.170)	(152.925)	(77.992)	-
Обврски за финансиски наем	1.633	(1.633)	(259)	(259)	(1.115)	-	-	-
Обврски кон добавувачи и други добавувачи	71.414	(71.414)	(71.414)	-	-	-	-	-
	<u>442.240</u>	<u>(442.240)</u>	<u>(133.486)</u>	<u>(15.552)</u>	<u>(62.285)</u>	<u>(152.925)</u>	<u>(77.992)</u>	-

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(в) Валутен ризик

(i) Изложеност на валутен ризик

Следната табела ја прикажува изложеноста на Друштвото на валутен ризик:

	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	ГБП	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	ГБП
31 декември 2010					31 декември 2009					
Побарувања од купувачи и поврзани странки	20.465	142.466	5.236	-	134	17.045	86.393	2.965	-	229
Необезбедени кредити од поврзани странки	-	(627.487)	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за финансиски наем	-	-	-	-	-	-	-	(369.193)	-	-
Обврски кон добавувачи и поврзани страни	(44.263)	(32.493)	(2.873)	-	(268)	-	-	-	(1.633)	-
Вкупна изложеност на биланс на состојба	(23.798)	(517.514)	2.363	-	(134)	(35.524)	(16.622)	(2.964)	-	-
Побарувања од купувачи и поврзани странки	20.465	142.466	5.236	-	134	(18.479)	(299.422)	1	(1.633)	229

Следните девизни курсеви беа применети во текот на годината:

	Курс на денот на билиансот на состојба			
	Просечен курс 2010	2009	2010	2009
ЕУР 1	61,51	61,28	61,51	61,17
УСД 1	46,46	44,08	46,03	42,67
ЦХФ 1	44,60	41,22	49,30	41,02
ГБП 1	71,72	68,81	71,46	67,67

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(в) Валутен ризик (продолжение)

(ii) Анализа на сензитивност

10% зајакнување на денарот во однос на следните валути на 31 декември би ја намалиле/(зголемиле) загубата за годината за износите прикажани подолу. Оваа анализа подразбира дека сите други варијабли, особено каматните стапки, остануваат непроменети. Анализата е подготвена на ист начин и за 2009 година.

Ефект во илјади денари	Загуба
31 декември 2010	
ЕУР	(51.751)
УСД	236
ЦХФ	-
ГБП	(13)
	Загуба
31 декември 2009	29.942
ЕУР	-
УСД	163
ЦХФ	-
ГБП	(23)

10% ослабување на денарот во однос на погоре наведените валути на 31 декември ќе има ист но спротивен ефект на погоре наведените валути за износите наведени погоре, во услови кога сите други варијабли остануваат непроменети.

(г) Ризик на каматна стапка

(i) Профил

На денот на билансот на состојба профилот на ризикот на каматна стапка на каматоносните финансиски инструменти на Друштвото е:

Во илјади денари	Неотпишана вредност	
	2010	2009
Инструменти со фиксна каматна стапка		
Финансиски обврски	<u>(231.390)</u>	<u>(1.633)</u>
	<u><u>(231.390)</u></u>	<u><u>(1.633)</u></u>
Инструменти со варијабилна каматна стапка		
Финансиски обврски	<u>(396.097)</u>	<u>(369.193)</u>
	<u><u>(396.097)</u></u>	<u><u>(369.193)</u></u>

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(г) Ризик на каматна стапка (продолжение)

(ii) Анализа на сензитивност на паричниот тек за инструменти со варијабилна каматна стапка

Промена од 100 базични бодови на каматната стапка на 31 декември би ја (зголемило)/намалило загубата за годината за износите прикажани подолу. Оваа анализа подразбира дека сите други варијабли, особено девизните курсеви остануваат непроменети. Анализата е подготвена на ист начин и за 2009 година.

Ефект во илјади денари

Добивка или загуба
100 базични бодови
100 базични бодови намалување
бодови намалување зголемување е

31 декември 2010

Инструменти со варијабилна каматна стапка
Сензитивност на паричниот тек

(3.961)	3.961
(3.961)	3.961

31 декември 2009

Инструменти со варијабилна каматна стапка
Сензитивност на паричниот тек

(3.692)	3.692
(3.692)	3.692

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

20. Финансиски инструменти (продолжение)

(д) Објективна вредност

(i) Објективна вредност наспроти неотпишана вредност

Објективната вредност на финансиските средства и обврски, како и нивната неотпишана вредност прикажана во билансот на состојба, се како што следи:

Во илјади денари	Белешка	2010		2009	
		Сегашна вреднос	Објективна вредност	Сегашна вреднос	Објективна вредност
Побарувања од купувачи и други побарувања	15	184.925	184.925	112.683	112.683
Парични средства и паричен еквивалент	16	33.722	33.722	15.430	15.430
Необаведени кредити од поврзани странки	18	(627.487)	(627.487)	(369.193)	(369.193)
Обврски за финансиски наем	18	-	-	(1.633)	(1.633)
Обврски кон добавувачи и други обврски	19	(107.362) <u>(516.202)</u>	(107.362) <u>(516.202)</u>	(71.414) <u>(314.127)</u>	(71.414) <u>(314.127)</u>

Основата за определување на објективната вредност е обелоденета во белешка 4.

21. Преземени обврски и потенцијални обврски

(i) Преземени обврски

Друштвото нема преземено обврски на 31 декември 2010 година за набавка на недвижности, постројки и опрема (2009: нема).

(ii) Потенцијални обврски

Друштвото е вклучено во судски постапки од своето редовно работење. Според мнението на раководството крајниот исход од овие судски спорови нема да има материјално влијание на резултатите на Друштвото.

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

22. Поврзани странки

Идентификација на поврзани странки

Странки поврзани со Друштвото се: членовите на Одборот на директори, клучниот менаџерски персонал, акционерите кои остваруваат значајно влијание врз работењето на Друштвото ("Акционери"), Подружниците на Друштвото како и субјектите поврзани со претходно наведените субјекти.

Трансакции со поврзани странки

Друштвото ги има остварено следните трансакции со поврзани странки:

(i) Приходи од продажба на готови производи и услуги

	2010	2009
Во илјади денари		
<i>Приходи од продажба на готови производи и услуги:</i>		
Акционери	47.921	49.473
Подружници на основно матично претпријатие	71.076	42.706
Подружници	<u>52.861</u>	<u>5.889</u>
	<u>171.858</u>	<u>98.068</u>

(ii) Набавки на материјали, трговски стоки и користење на услуги

	2010	2009
Во илјади денари		
<i>Набавки на материјали, трговски стоки и користење на услуги:</i>		
Акционери	36.850	4.280
Подружници на основно матично претпријатие	55.142	293
Подружници	<u>8.022</u>	<u>5.301</u>
	<u>100.014</u>	<u>9.874</u>

(iii) Трансакции со клучниот менаџерски персонал

Вкупните надомести на клучниот менаџерски персонал на Друштвото, вклучени во "трошоци за вработени" (види белешка 9) се:

	2010	2009
Во илјади денари		
Краткорочни користи за вработените	<u>11.605</u>	<u>9.243</u>

Белешки кон неконсолидираните финансиски извештаи

22. Поврзани странки (продолжение)

- (iv) **Состојба на 31 декември произлезена од продажба на готови производи, трговски стоки и дадени услуги**

Побарувања од поврзани странки (белешка 15):

	2010	2009
Во илјади денари		
Акционери	-	2.591
Подружници на основно матично претпријатие	6.767	17.046
Подружници	<u>36.744</u>	<u>-</u>
	<u>43.511</u>	<u>19.637</u>

- (v) **Состојба на 31 декември произлезена од набавки на материјали, трговски стоки и користење на услуги**

Обврски кон поврзани странки (белешка 19):

	2010	2009
Во илјади денари		
Акционери	471	170
Подружници на основно матично претпријатие	3.141	213
Подружници	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>3.612</u>	<u>383</u>

- (vi) **Салда на крајот на годината кои произлегуваат од заеми и кредити**

Кредити од акционери (види белешка 18):

	2010	2009
Во илјади денари		
На почетокот на периодот	369.193	228.102
Земени кредити	254.240	145.920
Расходи за камати	3.095	4.771
Капитализиран камати	3.803	-
Платени кредити	(2.844)	(9.793)
Позитивни курсни разлики	<u>-</u>	<u>193</u>
На 31 декември	<u>627.487</u>	<u>369.193</u>

23. Последователни настани

По денот на известувањето не се случиле настани од материјално значење, а кои треба да се прикажат во финансиските извештаи.